TOIVAKAN KUNTA

Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaava

Kaavaselostus

FCG SUUNNITTELU JA TEKNIIKKA OY 23.10.2019 P33041

tekninen lautakunta 23.10.2019 § 98
kunnanhallitus 28.10.2019 § 217
kunnanvaltuusto 11.11.2019 § 63

1 JOHDANTO

Yleiskaava on kunnan yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jolla ratkaistaan tavoitellun kehityksen periaatteet ja ohjataan tarkempien asemakaavojen laatimista. Yleiskaavaa voidaan käyttää myös rakennusluvan perusteena (MRL 44 §). Tällöin yleiskaavan on ohjattava riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä.

Kankaisten ja Ruuhimäen alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Kunnan päätettyä uuden koulun-päiväkodin rakentamisesta Kankaisille alueen kehittäminen myös asumisen sekä mahdollisten muiden palveluiden osalta tuli ajankohtaiseksi. Alueella on kattava vesihuoltoverkosto.

Tekninen lautakunta päätti 24.1.2018 § 9 Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan laatimisesta. Tavoitteena on kaava, jonka perusteella on mahdollista suoraan myöntää rakennuslupia tavanomaiselle kylämäiselle asumiselle Kankaisten ja Ruuhimäen kylien keskeisimmillä alueilla.

1.1 Sisällysluettelo

1 Johdanto 1
2 Suunnittelualueen sijainti ja yleiskuvaus 6
3 Nykytilanne ja Lähtökohdat 9
4 Suunnittelun vaiheet 48
5 Osallistuminen ja vuorovaikutus 51
6 kaavan tavoitteet 54
7 Valmisteluvaiheen palaute ja sen huomioiminen 63
8 Ehdotusvaiheen palaute ja sen huomioiminen 65
9 kyläosayleiskaavan kuvaus 66
10 Vaikutusten arviointi 87
11 Suhde maakuntakaavaan 94
12 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin 95
13 Osayleiskaavan toteuttaminen 97
14 Lisätiedot 98

1.2 Luettelo kaavaselostuksen liiteasiakirjoista

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päiväys 17.4.2019)
- Viranomaisneuvottelumuistio 23.4.2018 (MRL 66 §)
- Ruuhimäen ja Kankaisten kyläosayleiskaavan luontoselvitys 2018, Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk
- Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan rakennusinventointi 2018, päivitetty 2019, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy
- Kyläkaavoitustyöpaja Kankainen-Ruuhimäki 5.6.2018, yhteenveto tuloksista
- Luonnosvaiheen lausunnot ja mielipiteet sekä niiden vastineet (päiväys 17.4.2019)
- Ehdotusvaiheen lausunnot ja muistutukset sekä vastineet niihin (päiväys 23.10.2019)

1.3 Suunnittelun tausta ja tarkoitus

Suunnittelualueella asuu noin 330 ihmistä (rttk 2016).

Kankaisten kylällä toimii kyläkoulu (esikoulu, luokat 1-6), jonka yhteyteen Ruuhimäellä toimiva 20-paikkainen päiväkoti on myös siirtymässä. Muita kaava-alueen tai sen lähistön palveluita ovat mm. Ruuhimäellä sijaitseva ravintola- ja majoituspalveluja tarjoava Ruuhipirtti, valtatien 13 varrella sijaitseva kioski sekä ravintola-, majoitus- ja kokouspalveluja tarjoava Taulun kartano. Sekä Kankaisissa että Ruuhimäellä on aktiiviset kyläseurat, jotka kehittävät kylien aluetta.

Maakuntakaavassa suunnittelualue on *biotalouteen* tukeutuvaa aluetta. Suunnittelualueelle on osoitettu VT:n 13 ja seututien 618 risteykseen kohdemerkinnällä *monipuolinen työpaikka-alue.* Suunnittelualueen eteläosassa seututie 618 on merkitty *maisema-/matkailutieksi* samoin kuin Ruuhimäentie eli yhdystie 16670.

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä asemakaavaa.

Toivakan kunnan maankäytön strategiassa 2030 sekä Ruuhimäki että Kankainen on osoitettu elävinä kylinä ja yleiskaavoitettavina alueina. Kylien väliin on osoitettu valtatien ja seututien risteyksen tuntumaan sijoittumisvaihtoehto työpaikoille, teollisuus- ja varastotoiminnoille.

Laadittavan kyläosayleiskaavan keskeisenä tavoitteena on tukea Kankaisten ja Ruuhimäen kyläalueiden elinvoimaisuutta ja luoda mahdollisuuksia kylien väkiluvun kehittymiselle. Kyläosayleiskaava laaditaan keskeisten kyläalueiden osalta MRL 44 §:n mukaisena osayleiskaavana, jonka perusteella kunta voi myöntää rakennusluvat tavanomaisten asuinrakennuspaikkojen rakentamiseen. Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena.

Kaava valmistellaan läheisessä vuorovaikutuksessa kyläläisten kanssa.

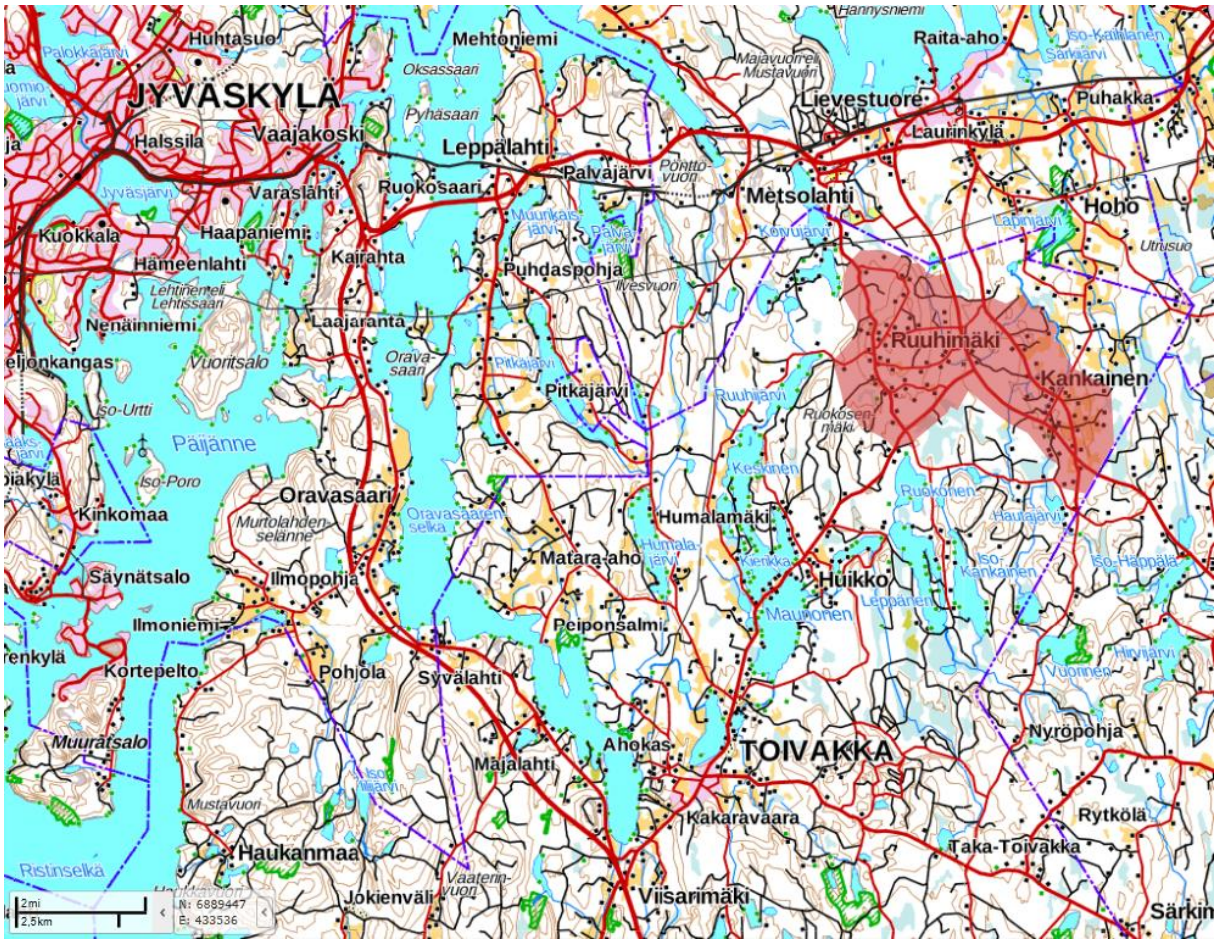

Kuva 1. Punaisella korostetun suunnittelualueen sijainti suhteessa Toivakan keskustaan, tieverkkoon ja Jyväskylään. Taustakartan lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo 2.1.

1.4 Suunnitteluorganisaatio

Toivakan kunnan edustajina työtä ohjaavat vt. tekninen johtaja Jukka Paalanen ja vs. rakennustarkastaja-ympäristönsuojelusihteeri Ville Vähätiitto (kaavan valmisteluvaihe). Lisäksi työtä ohjaa Toivakan kunnan tekninen lautakunta. Kaavan valmisteluvaiheen aineistot hyväksyy nähtäville tekninen lautakunta. Kaavan ehdotusvaiheen aineistot hyväksyy nähtäville tekninen lautakunta. Valmiin kaavan vahvistaa kunnanvaltuusto.

Osayleiskaavan suunnittelun tekee konsulttityönä FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, jossa työstä vastaavat projektipäällikkö, arkkitehti Tuomo Järvinen ja suunnittelija, arkkitehti SAFA YKS-548 Minttu Kervinen. Työryhmän muut jäsenet ovat vuorovaikutusasiantuntija arkkitehti SAFA YKS-505 Mari Seppä (valmisteluvaihe), liikennesuunnittelija DI Saara Aavajoki, biologi FM Marja Nuottajärvi ja ins. AMK Janne Pekkarinen.

1.5 Kaavaprosessin vaiheet

Tekninen lautakunta hyväksyi 6.4.2017 § 32 kaavoituskatsauksen 2017, jossa tuleviin kaava- tai maankäyttöhankkeisiin oli kirjattu Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaava.

Tekninen lautakunta päätti 11.10.2017 § 100 selvittää Kankainen-Ruuhimäki –alueen yksityisten maanomistajien halukkuutta kaavoittaa omistamansa maa-alueet.

Kankainen-Ruuhimäki alueen asukkaille järjestettiin kyläilta 11.1.2018. Paikalla olivat vt. tekninen johtaja, vs. rakennustarkastaja-ympäristönsuojelusihteeri, teknisen lautakunnan puheenjohtaja, FCG:n edustajat ja noin 40 alueen asukasta. Paikalla olleet alueen asukkaat kokivat kyläosayleiskaavan alueen kehityksen kannalta erittäin tärkeäksi ja kannattivat kaavatyön aloittamista mahdollisimman pian.

Tekninen lautakunta päätti 24.1.2018 § 9 aloittaa kaavoituksen.

Valtakunnallisiin, seudullisiin tai muihin keskeisiin tavoitteisiin liittyvien seikkojen selvittämiseksi järjestettiin ELY–keskuksen, maakuntaliiton, muiden viranomaisten ja kunnan kesken ennen valmisteluvaiheen kuulemista viranomaisneuvottelu (MRL 66 §). Viranomaiset esittivät neuvottelussa 23.4.2018 käsityksensä kaavaa koskevista tutkimus- ja selvitystarpeista. Neuvottelusta laadittiin muistio, josta ilmenevät keskeiset neuvottelussa esillä olleet asiat ja kannanotot. Muistio on kaavan liitteenä.

OAS eli osallistumis- ja arviointisuunnitelman (päiväys 23.5.2018) nähtäville panosta päätettiin teknisessä lautakunnassa 30.5.2018 ja kunnanhallituksessa 4.6.2018.

Kaavaluonnosta valmisteltiin kesällä ja syksyllä 2018. Kaavan osallisille järjestettiin tavoitetyöpaja 5.6.2018. Tavoitetyöpajan tarkoituksena oli tehdä tutuksi rakentamisen edellytyksiä ja rajoitteita, tunnistaa karttatyöskentelyn avulla ympäristön arvoja, heikkouksia ja elinvoimaisuutta tukevia asioita määrittämään reunaehtoja rakentamiselle, kerätä osallistujien näkemyksiä rakentamisen sijoittumisesta ja edistää rakentamisen toteutumisen mahdollisuuksia. Yhteenveto työpajan tuloksista on kaavan liitteenä.

Kesällä 2018 kaavaa varten tehtiin luontoselvitys ja rakennetun kulttuuriympäristön selvitys.

Valmisteluvaiheen kaavaluonnoksen (päiväys 7.11.2019) nähtäville panosta päätettiin teknisessä lautakunnassa 19.11.2018 § 236. Kaavaluonnos oli nähtävillä 21.11.-21.12.2018. Kaavaluonnoksesta saatiin neljä lausuntoa viranomaisilta ja siitä jätettiin 11 mielipidettä.

Kaavaluonnoksen ollessa nähtävillä osallisille pidettiin kaavoittajan vastaanotto Kankaisten koulun joulumyyjäisten yhteydessä 5.12.

Kaavaluonnoksesta saatuun palautteeseen laadittiin kaavanlaatijan vastineet ja kaava-aineistoa muokattiin tarvittavilta osin saadun palautteen perusteella kaavaehdotukseksi.

Kaavaehdotuksen (päiväys 17.4.2019) nähtäville panosta päätettiin teknisessä lautakunnassa 3.6.2019 § 146. Kaavaehdotus oli nähtävillä 4.6.-4.7.2019. Ehdotuksesta saatiin kuusi lausuntoa ja kolme muistutusta, joista yksi saapui myöhässä.

Saadulle palautteelle on annettu kaavanlaatijan vastineet. Nähtävillä olon päättymisen jälkeen saapunutta muistutusta ei voida huomioida osallisten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi. Kaava-aineistoa muokattiin tarvittavilta osin saadun palautteen perusteella hyväksymiskäsittelyä varten. Tehdyt muutokset ovat vähäisiä, eikä niiden takia kaavaa ollut tarpeen asettaa uudelleen ehdotuksena nähtäville. Kahta maanomistajaa on kuultu erikseen.

Kaava hyväksytään kunnanhallituksessa ja valtuustossa, joka myös vahvistaa kaavan.

- tekninen lautakunta 23.10.2019 § 98
- kunnanhallitus 28.10.2019 § 217
- kunnanvaltuusto 11.11.2019 § 63

1.6 Tiivistelmä

Kaavassa on osoitettu keskeiset kyläalueet ja niille sijoittuvat uudet rakennuspaikat. Kyläalueilla kaava ohjaa suoraan rakentamista (MRL 44 §). Uudet rakennuspaikat sijoittuvat pääasiassa Kankaisten koulun läheisyyteen ja Ruuhimäen eteläosaan. Ratkaisu mahdollistaa etenkin Kankaisten koulun ympäristön monipuolisen kehittämisen sekä turvaa alueen palveluita.

Keskeiset kyläalueet on määritelty edullisuusvyöhyketarkastelulla. Keskeisillä kyläaluilla on selvitetty edullisuusvyöhykemitoitukseen perustuen maanomistajien tasapuolinen rakentamisoikeus, johon perustuen uusia rakennuspaikkoja on merkitty maanomistajien toiveet huomioiden.

Kankaisten koulu on osoitettu kaavassa palvelujen ja hallinnon alueena. Merkintä mahdollistaa alueen kehittämisen kouluna ja päiväkotina.

Ruuhipirtti lähiympäristöineen on osoitettu matkailupalveluiden alueena. Merkintä mahdollistaa alueen kehittämisen matkailun näkökulmasta.

Kaavassa on osoitettu teollisuus- ja varastonalue valtatien 13 ja seututien 618 risteykseen. Ratkaisu mahdollistaa esimerkiksi biotalouteen tukeutuvan logistiikka-alueen sijoittumisen Toivakan kuntaan.

Kaavakartalla on lisäksi osoitettu merkittävimmät luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja kulttuuriympäristön kannalta arvokkaimmat kohteet.

2 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Suunnittelualue, eli Kankaisten ja Ruuhimäen kylät, sijaitsevat Keski-Suomessa Toivakan kunnan koillisosassa lähellä Kangasniemen ja Laukaan rajoja. Suunnittelualueelta on linnuntietä Toivakan keskustaan noin 13 km, Lievestuoreelle 7 km ja Jyväskylän keskustaan 25 km. Tieverkkoa pitkin matkaa Toivakan keskustaan on noin 14 km (12 min), Lievestuoreelle 8 km (8 min) ja Jyväskylään 32 km (30 min).

Suunnittelualueen rajauksen pinta-ala on noin 2660 ha (26,6 km²).

Suunnittelualue tukeutuu liikenteellisesti valtatiehen 13, seututiehen 618 ja yhdysteihin 16670 ja 16734. VT 13 kulkee suunnittelualueen läpi luoteis-kaakkois-suuntaisena. Se haarautuu valtatiestä 9 Lievestuoreella ja johtaa Mikkeliin. Seututie 618 eli Uusitie haarautuu valtatiestä 13 suunnittelualueella ja johtaa Toivakan keskustaan. Yhdystie 16670 eli Ruuhimäentie kulkee valtatien 13 suuntaisesti Ruuhimäen kylän läpi yhtyen suunnittelualueen pohjoispuolella valtatiehen 9 Lievestuoreen länsipuolella. Yhdystie 16734 eli Lievestuoreentie kulkee valtatien 13 suuntaisesti Kankaisten kylän läpi jatkuen Lievestuoreelle asti.

Suunnittelualueella asuu vakituisesti noin 330 ihmistä (rttk 2016). Vapaa-ajan asutus on melko vähäistä suunnittelualueella vapaa-ajan asutuksen keskittyessä Toivakassa enemmän vesistöjen rannoille.

Kankaisten kylällä toimii kyläkoulu (esikoulu, luokat 1-6) jonka yhteyteen Ruuhimäellä toimiva 20-paikkainen päiväkoti on siirtymässä. Muita kaava-alueen tai sen lähistön palveluita ovat mm. Ruuhimäellä sijaitseva ravintola- ja majoituspalveluja tarjoava Ruuhipirtti, valtatien 13 varrella sijaitseva kioski sekä ravintola-, majoitus- ja kokouspalveluja tarjoava Taulun kartano. Suunnittelualueen rakennuskanta käsittää eri-ikäisiä omakotitaloja ja maatilojen tilakeskuksia.

Ruuhimäki on lähimaastoa selvästi korkeammalle kohoava mäki, jonka laella ja etelä- ja itärinteillä on teiden varsille keskittyvää asutusta. Ruuhimäen rinteillä on muutamia pienialaisia peltoja. Kankainen on alavampaa maastoa. Kankaisten kylän läpi virtaa suunnittelualueen pohjoispuolella Lapinjärveen laskeva Lapinjoki. Alavimmat maat on raivattu peltoaukeiksi. Kankaisten asutus keskittyy peltoaukeiden ja Lapinjoen latvavesien yhteyteen.

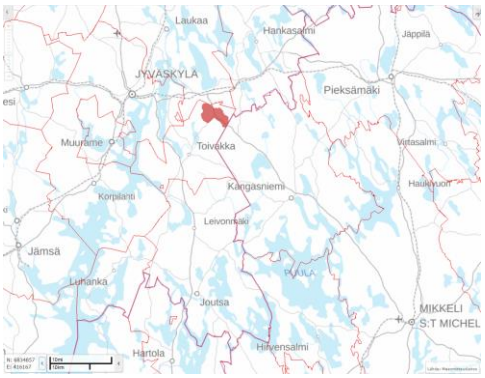

Kuva 2. Punaisella korostetun suunnittelualueen sijainti suhteessa tie- ja rataverkkoon sekä Jyväskylään ja Mikkeliin. Taustakartan lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo 2.1.

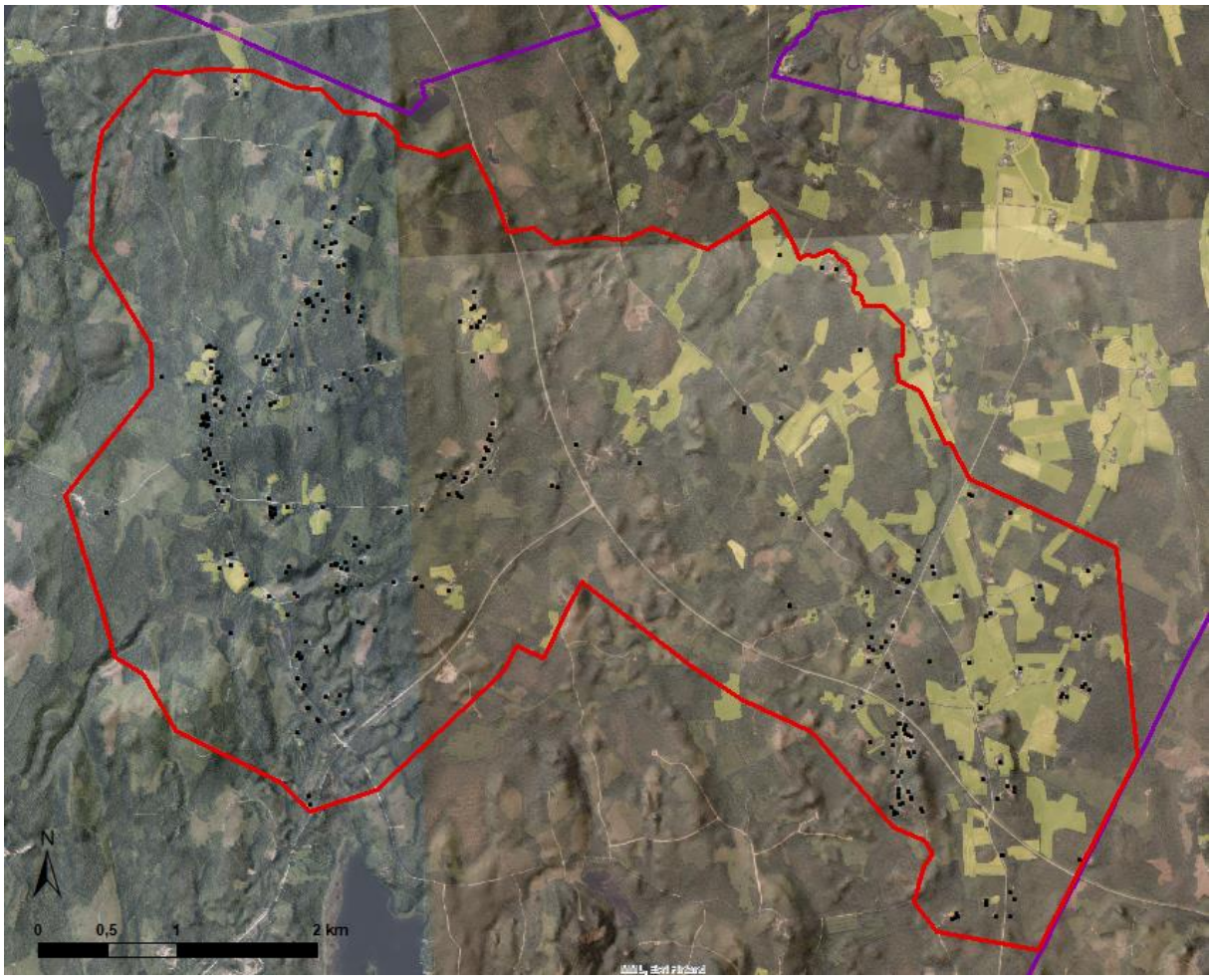

Kuva 3. Punaisella rajattu suunnittelualue ja ilmakuva. Ilmakuvasta on korostettu alueen peltoja vaalealla keltaisella ja rakennukset on esitetty mustalla. Maastonmuotoja on korostettu vinovalovarjosteella. Kunnanraja on violetilla. Ilmakuvan, vinovalovarjosteen ja maastotietokannan lähde: MML.

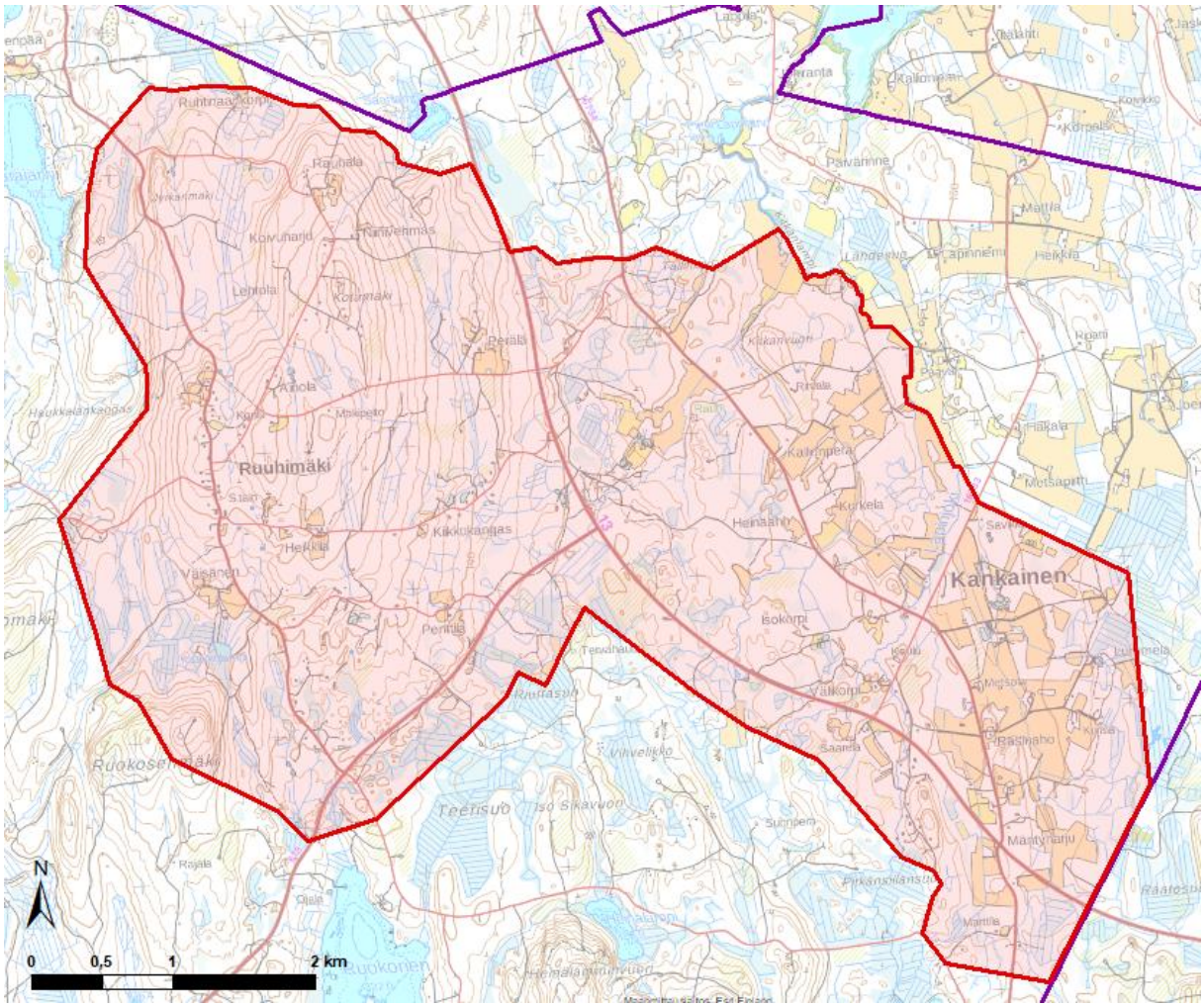

Kuva 4. Punaisella korostettu suunnittelualue käsittää Ruuhimäen ja Kankaisten kyläalueet. Ruuhimäki on lähimaastoa selvästi korkeammalle kohoava mäki, jonka laella ja lounaisrinteillä on teiden varsille keskittyvää asutusta. Kankainen on alavampaa maastoa, jossa asutus keskittyy peltoaukeiden ja Lapinjoen yhteyteen. Suunnittelualueen läpi kulkee koillis-kaakkois -suuntainen valtatie 13 Lievestuoreelta Mikkeliin. Taustakartan lähde: MML.

3 NYKYTILANNE JA LÄHTÖKOHDAT

3.1 Suunnittelutilanne

Maankäytön suunnittelua säätelee Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL). Kaavojen välinen hierarkia on tiivistetysti seuraava:

- Valtioneuvosto hyväksyy alueiden käyttöä ja aluerakennetta koskevat **valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet**
- **Maakuntakaava** on yleispiirteinen suunnitelma maakunnasta
- **Yleiskaavoilla** esitetään kunkin **kunnan** alueiden käytön pääpiirteet[1]
- **Asemakaavoilla** ratkaistaan kunnan osa-alueiden käyttö ja rakentaminen

Kaavojen sisältö tarkentuu ylhäältä alaspäin. Kullakin alueella tarkin oleva kaavataso on ratkaiseva. Ylempi kaavataso ohjaa alemman laatimista ja muuttamista. Ylemmän kaavatason vastaista välittömästi alempaa kaavaa tai sen muutosta ei voida hyväksyä[2].

[1] *Yleiskaava voidaan laatia myös kunnan osalle (osayleiskaava) tai teemoittain (esim. viheryleiskaava)*
[2] *Esim. yleiskaavan vastaista asemakaavaa ei voida hyväksyä, poikkeuksena sisällöltään vanhentunut yleiskaava.*

3.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Ne on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vuonna 2000. 14.12.2017 valtioneuvosto hyväksyi uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka astuivat voimaan 1.4.2018.

Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on

- varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa,
- auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys,
- toimia kaavoituksen ennakko-ohjauksen välineenä valtakunnallisesti merkittävissä alueidenkäytön kysymyksissä ja edistää ennakko-ohjauksen johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä sekä
- edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaan ne on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet välittyvät yleiskaavaan osin maakuntakaavan kautta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia, jotka ovat keskeisiä myös vireillä olevassa yleiskaavassa:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tavoitteet on jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin. Yleistavoitteita sovelletaan yleiskaavoihin paitsi siltä osin kuin yleiskaavalla ohjataan suoraan rakentamista ja muuta maankäyttöä. Erityistavoitteita sovelletaan yleiskaavoihin, mikäli tavoitetta ei ole kohdennettu koskemaan vain maakunnan suunnittelua tai maakuntakaavoitusta.

Lisätietoja valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista löytyy ympäristöministeriön kotisivuilta: www.ymparisto.fi/vat.

Yleiskaava konkretisoi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet osaksi kunnan tavoiteltua kehitystä.

3.1.2 Maakuntakaava

Maakuntakaava on ohjeena yleiskaavaa laadittaessa.

Keski-Suomen maakuntavaltuusto hyväksyi Keski-Suomen tarkistetun maakuntakaavan 1.12.2017 ja Keski-Suomen maakuntahallitus päätti kokouksessaan 26.1.2018 (§ 6) maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti määrätä sen tulemaan voimaan. Tarkistettu maakuntakaava korvasi kaikki aikaisemmat maakuntakaavat eli Keski-Suomen maakuntakaavan, 1., 2., 3., ja 4. vaihemaakuntakaavat sekä Pirkanmaan 1. maakuntakaavan Jämsän Länkipohjan alueella.

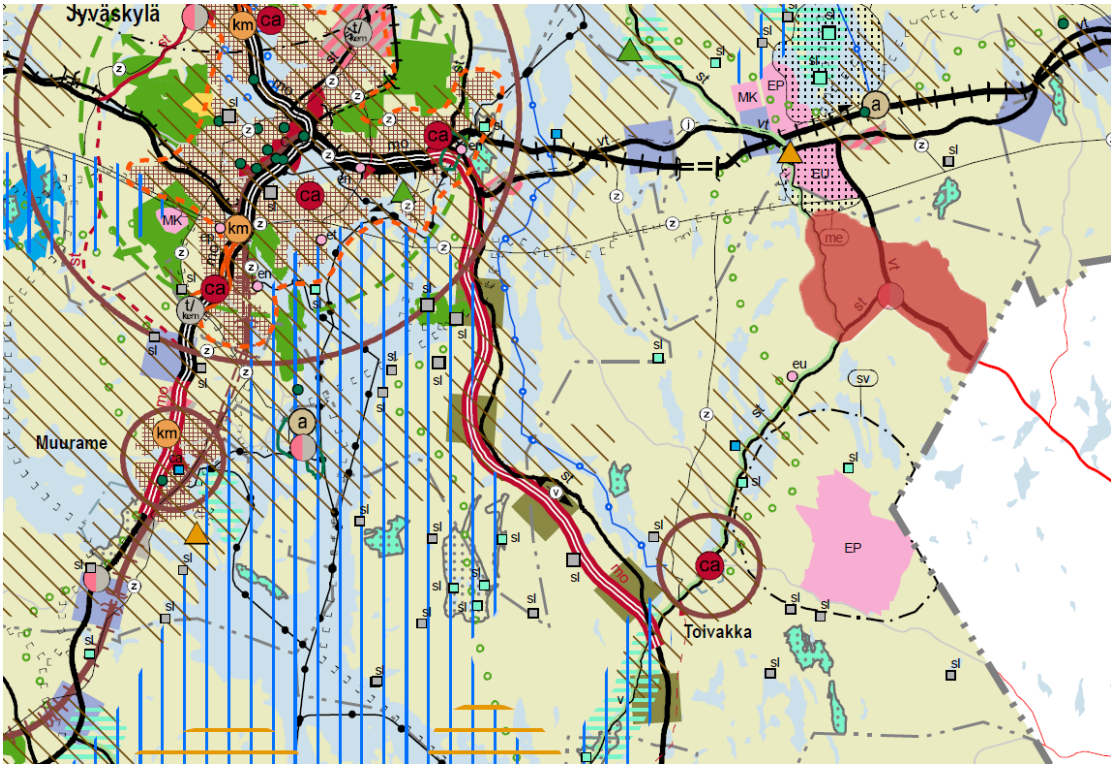

Kuva 5: Ote Keski-Suomen tarkistetusta maakuntakaavasta. Suunnittelualue on korostettu punaisella.

Maakuntakaavassa suunnittelualue osoitetaan biotalouteen tukeutuvana alueena. Suunnittelualueelle on osoitettu VT:n 13 ja seututien 618 risteykseen monipuolinen työpaikka-alue kohdemerkinnällä.

Maakuntakaavassa suunnittelualueelle on merkitty valtatienä VT 13 sekä seututienä seututie 618. Suunnittelualueen eteläosassa seututie 618 on merkitty maisema-/matkailutieksi samoin kuin Ruuhimäentie eli yhdystie 16670.

Suunnittelualueen pohjoispuolella Laukaan kunnan puolella on ampuma- ja moottorirata (EU), jonka melualue ulottuu juuri ja juuri suunnittelualueen pohjoisreunalle.

Lisäksi suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu Natura 2000 –alue ja luonnonsuojelualue, moottorikelkkareitti ja voimalinja sekä hieman etäämmäksi ulkoilureitti.

Suunnittelualuetta koskevat seuraavat maakuntakaavamerkinnät:

Biotalouteen tukeutuva alue

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.

Monipuolinen työpaikka-alue

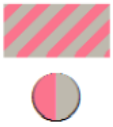

Merkinnällä osoitetaan monipuolinen teollisuus- ja/tai työpaikka-alue.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen. Alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnallisesti merkittävien liikenneverkkojen toimivuuden turvaamiseksi tarvittavat rinnakkaistie- ja eritasojärjestelyt ja turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Valtatie/kantatie (vt/kt)

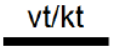

Valtateinä osoitetaan valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä välittäviä maanteitä. Kantateinä osoitetaan valtateitä täydentäviä, maakuntia palvelevia maanteitä, jotka yhdistävät kaupunkitasoisia keskuksia tärkeimpiin liikennesuuntiin. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys: Valta- ja kantateitä tulee kehittää käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun perustuen siten, että varmistetaan etenkin pitkämatkaisen liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Valtatietä 4 kehitettäessä tulee ottaa huomioon EU:n TEN–T-ydinliikenneverkolle asetut vaatimukset.

Teillä tulee varautua kevytväyläjärjestelyihin taajamien ja kylämäisen asutuksen kohdalla sekä linjausmuutoksiin, eritasoliittymiin, rinnakkaistie- ja liittymäjärjestelyihin sekä lisäkaistoihin/ohituskaistoihin, jotka täsmentyvät tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Seututie (st)

st

Seututeinä osoitetaan seutukuntien liikennettä palvelevia ja seutukuntia pääteihin yhdistäviä teitä. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Maisema-/matkailutie

Merkinnällä osoitetaan maisemallisesti arvokas tie. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Melualue (me)

me

Merkinnällä osoitetaan alueita, joille ei tule osoittaa asumista tai muita meluherkkiä toimintoja.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätöksellä annetut melutason ohjearvot.

Lisäksi suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu seuraavia merkintöjä:

Moottorikelkkailureitti

Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisena.

Ulkoilureitti

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Voimalinja (z)

z

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat sekä suunnitelmiltaan riittävän valmiit (voimajohtohankkeelle tehty YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely tai sähkömarkkinalain mukainen ympäristöselvitys) 110 kV, 220 kV ja 400 kV voimalinjat. Linjalla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Ampuma- ja moottorirata (EU, eu)

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä ampuma-rata- tai moottoriurheilu-alue.

Natura 2000 -alue

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue.

Luonnonsuojelualue

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suojeluohjelmiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaaehtoisuuteen.

3.1.3 Koko maakuntaa koskevat suunnittelumääräykset

Koko maakuntaa koskevista suunnittelumääräyksistä kaava-aluetta koskevat seuraavat:

Biotalous

Maa- ja metsätalous sekä turvetuotanto tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että kulloinkin voimassa olevassa Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelmassa esitetyt vesienhoidon tavoitteet saavutetaan.

Uusiutuva energia

Asuin-, kauppa-, teollisuus-, työpaikka- tai vapaa-ajan alueita suunniteltaessa on mahdollisuuksien mukaan selvitettävä geoenergian ja puun hyödyntämismahdollisuudet.

Kulttuuriympäristö

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnetut muinaisjäännökset ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä arvokkaat perinnemaisemat. Ajantasainen tieto on tarkistettava museoviranomaiselta ja perinnemaisemien osalta toimivaltaiselta viranomaiselta. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.

3.1.4 Yleiskaava

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 36 §) mukaan *kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla*.

Kun asemakaava laaditaan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvin osin otettava huomioon myös mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään. Oikeusvaikutteinen ja ajantasainen yleiskaava helpottaa maankäytön suunnittelua.

Suunnittelualue on pääasiassa aiemmin kaavoittamatonta. Kunnan itäosassa on Toivakan itäisen alueen rantaosayleiskaava. Toivakan kunnanvaltuusto hyväksyi Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen, laajennuksen ja kumoamisen (osa-alue 1) ja Huikon kylän osayleiskaavan 11.12.2017 § 124 (MRL 37 §). Voimaantulo 24.5.2018.

Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen osa-alueen 1 alue-rajaukseen kuuluu suunnittelualueen läheisyydestä useita järviä sekä suunnittelu-alueelta Kaakkolampi.

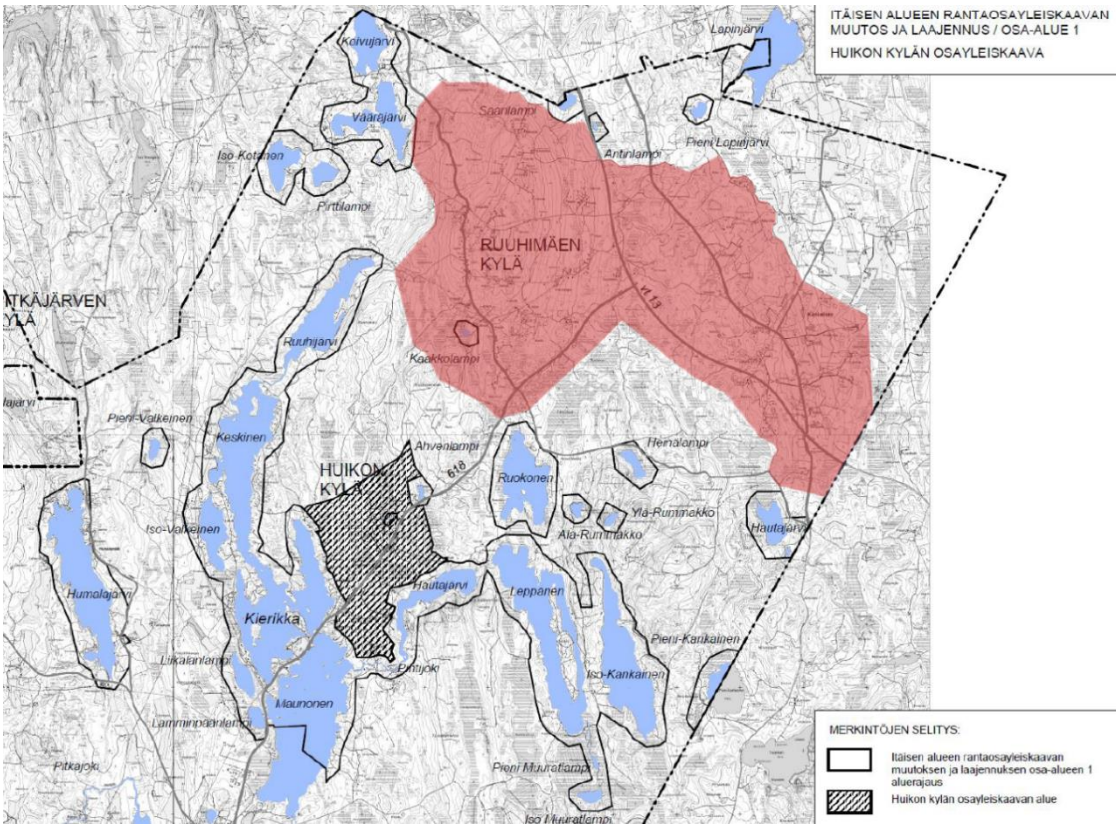

Kuva 6. Suunnittelualueen sijainti suhteessa Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen osa-alueeseen 1 sekä Huikon kylän osayleiskaava-alueeseen. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu punaisella värillä. Taustakartan kuvalähde: Toivakan kunta, Kaavoituskatsaus 2017.

3.1.5 Asemakaava

Alueella ei ole voimassa asemakaavoja.

3.1.6 Rakennusjärjestys

Toivakan kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty valtuustossa 23.4.2017 § 15 ja se on tullut voimaan 7.6.2018.

Rakennusjärjestyksen määräykset täydentävät maankäyttö- ja rakennuslakia ja -asetusta sekä voimassa olevia asemakaavoja. Laki, asetus, oikeusvaikutteinen yleiskaava ja asemakaava menevät rakennusjärjestyksen edelle.

3.1.7 Rakennuskiellot

Alueella ei ole voimassa rakennuskieltoja.

3.2 Pohjakartta

Kyläosayleiskaavan pohjakarttana käytetään Maanmittauslaitoksen vektorimuotoista maastotietokantaa.

3.3 Maanomistus

Pääosin suunnittelualue on yksityisessä omistuksessa. Suomen valtion, Toivakan kunnan ja Toivakan seurakunnan maanomistus on osoitettu viereisen sivun kartassa (tilanne keväällä 2018). Toivakan kunta on hankkinut Kankaisten koulun kaakkoispuolelta määräalan. Sen sijainti osoitetaan oheisella kartalla.

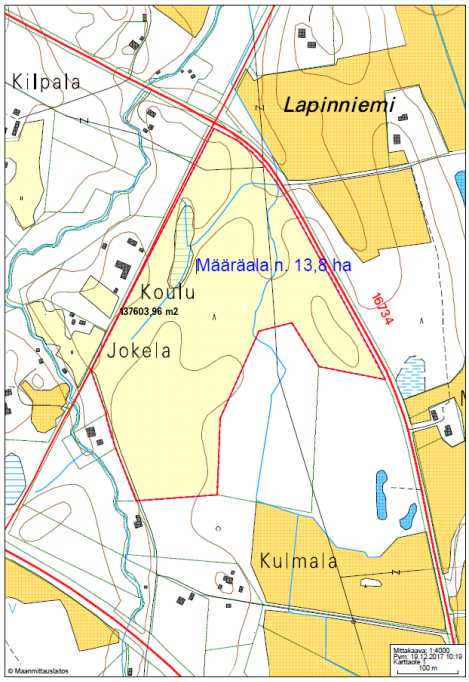

Kuva 7. Toivakan kunnan hankkima määräala Kankaisissa, koulun kaakkoispuolella.

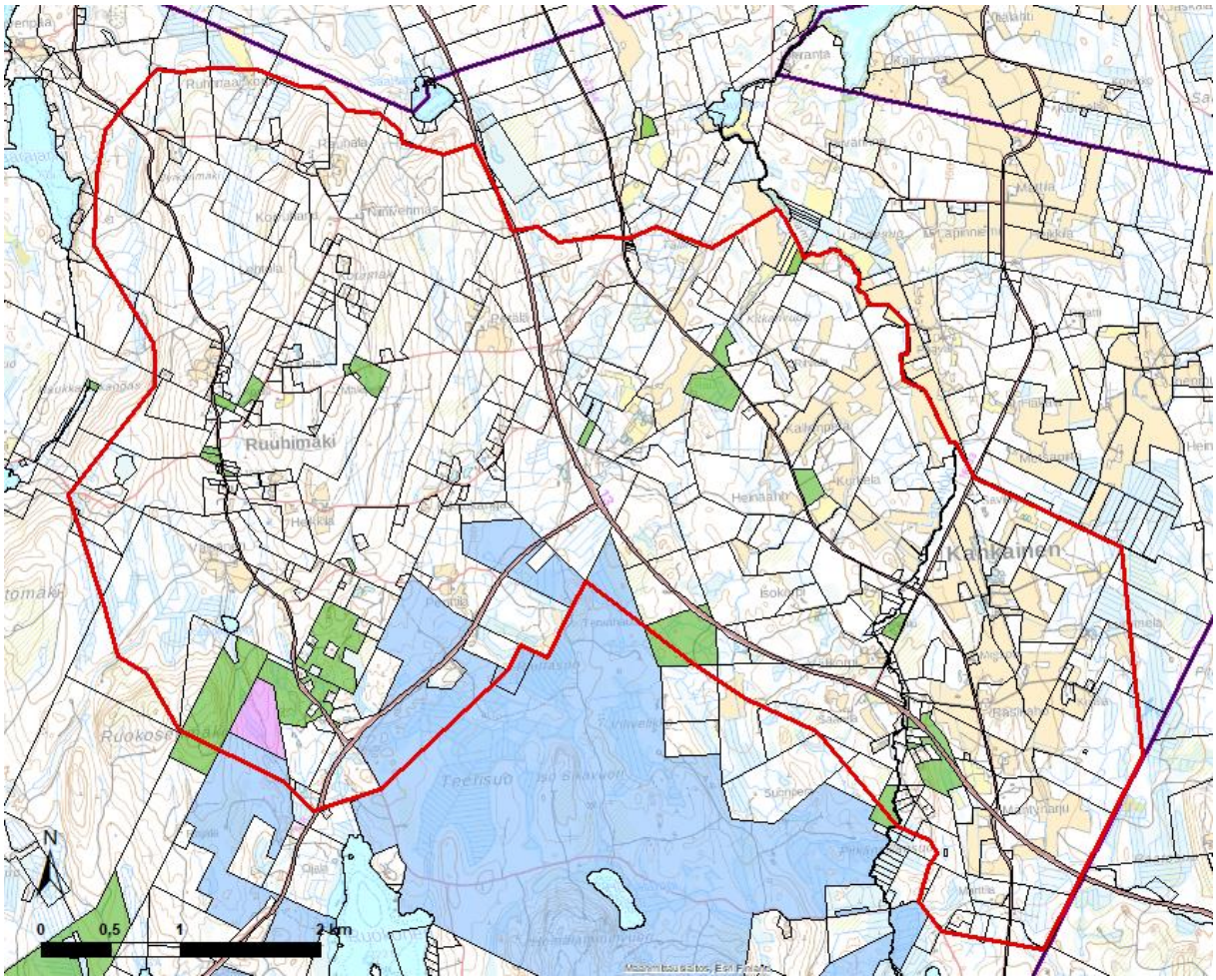

Kuva 8. Kuvassa on esitetty Suomen valtion maanomistus (sininen), Toivakan kunnan maanomistus (vihreä) ja Toivakan seurakunnan maanomistus (violetti) keväällä 2018 sekä kiinteistörajat mustalla.

3.4 Väestö ja asuminen

Vuoden 2017 lopussa Toivakassa oli noin 2380 asukasta. Kunnan väkiluku on ollut melko vakaa 1990-luvulta alkaen ollen noin 2400 asukasta.

Suunnittelualueella asuu noin 330 ihmistä (rttk 2016). Suunnittelualueen väkiluku on kasvanut hieman 2000-luvulla. Vuonna 2010 suunnittelualueella on asunut noin 315 ihmistä (rttk 2010).

Vaikka väestömäärä Toivakassa on pysynyt vakaana, kunnan asukkaiden ikärakenteessa on tapahtunut muutoksia. 15-65 –vuotiaiden osuus väestöstä on laskenut tasaisesti vuodesta 1990 vuoteen 2016 ja yli 64-vuotiaiden osuus on vastaavasti noussut. Alle 15-vuotiaiden osuus on pysynyt melko vakaana.

Toivakan taajama-aste on noin 40 %. Suunnittelualueella ei ole taajamia, vaan sekä Ruuhimäki että Kankainen ovat kyliä yhdyskuntarakenteen aluejaossa (YKR). Pääasiassa suunnittelualue on kuitenkin maaseutuasutusta yhdyskuntarakenteen aluejaossa (YKR).

Toivakassa selvästi yleisin asumismuoto on pientaloasuminen. Suunnittelualueen rakennuskanta käsittää eri-ikäisiä omakotitaloja ja maatilojen talouskeskuksia. Vapaa-ajan asutus on melko vähäistä suunnittelualueella. Vapaa-ajan asutus keskittyy Toivakassa, kuten muuallakin, enimmäkseen vesistöjen rannoille.

Vuosina 1998-2018 Kankaisille ja Ruuhimäelle on haettu yhteensä 24:lle yhden asunnon talolle rakennuslupaa.

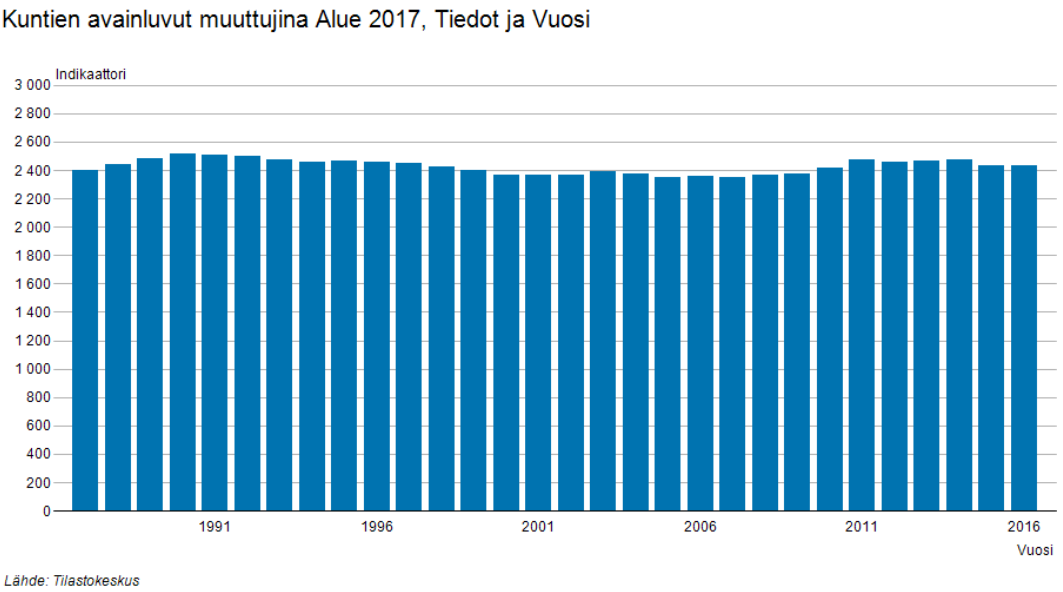

Kuva 9. Toivakan väkiluvun kehitys vuodesta 1987 alkaen. Kuvalähde: https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut__2017/kuntien_avainluvut_2017_aikasarja.px/?rxid=444223df-f91c-4479-891f-5dcd50b983d2

		1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016
Toivakka	Väkiluku	2 515	2 470	2 368	2 353	2 418	2 431	2 432
	Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %	20,0	19,8	17,7	16,0	18,1	19,3	19,1
	15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %	62,6	61,8	62,1	63,3	60,7	55,5	55,1
	Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %	17,3	18,3	20,1	20,7	21,2	25,3	25,8

Kuva 10. Toivakan väkiluvun kehitys ja eri ikäryhmien osuus väestöstä. Tietolähde: Tilastokeskus, kuntien avainluvut.

		1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016
Toivakka	Taajama-aste, %	40,1	39,2	39,7	39,5	40,1	40,6	40,3
	Asuntokuntien lukumäärä	..	..	..	1 006	1 038	1 082	1 081
	Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus, %	..	..	..	96,6	96,8	96,9	96,9
	Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %	..	..	..	17,8	14,9	15,2	15,0

Kuva 11. Toivakan taajama-asteen, asuntokuntien lukumäärän ja erilaisten asumismuotojen kehitys. Tietolähde: Tilastokeskus, kuntien avainluvut.

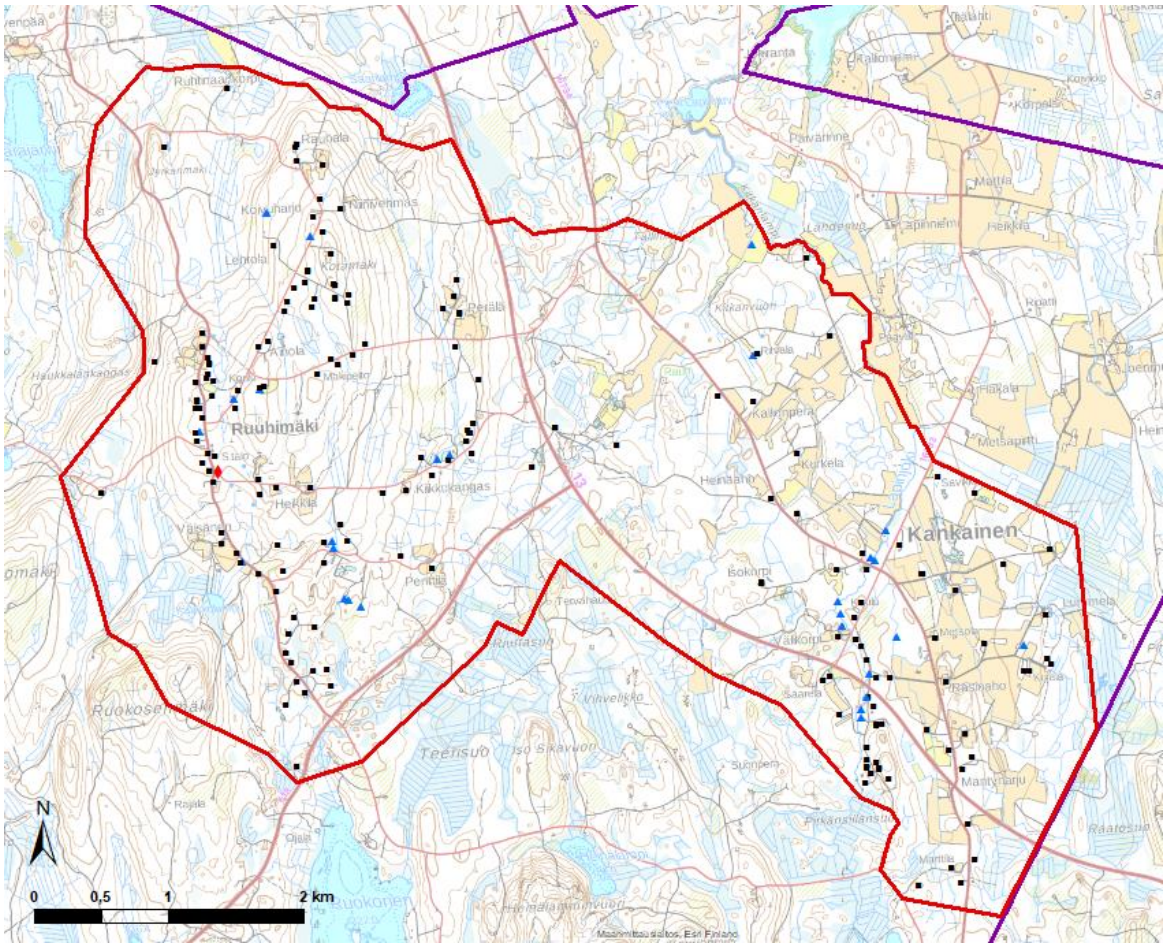

Kuva 12. Vakituiset ja vapaa-ajan asunnot Rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan. Vakituiset asunnot (yhden ja kahden asunnon talot) on esitetty mustina neliöinä. Vapaa-ajan asunnot on esitetty sinisinä kolmioina. Suunnittelualueen ainoa rivitalo on esitetty punaisena vinoneliönä.

3.5 Palvelut

Kankaisten kylällä toimii kyläkoulu (esikoulu, luokat 1-6) jonne Ruuhimäen 20-paikkainen päiväkoti on myös siirtynyt. Koulussa on noin 50 oppilasta ja kolme opettajaa.

Kankaisten koulun yhteydessä on urheilukenttä, jossa on talvisin jääkiekkokaukalo. Myös Ruuhimäellä on urheilukenttä jääkiekkokaukaloineen.

Ruuhimäellä sijaitsee ravintola- ja majoituspalveluja tarjoava Ruuhipirtti. Sen yhteydessä on myös kesäteatteri. Valtatien 13 varrella sijaitsee kioski. Kaava-alueen eteläpuolella sijaitseva Taulun kartano tarjoaa ravintola-, majoitus- ja kokouspalveluja. Kaava-alueen eteläpuolella sijaitsee myös Camping Ruuhimäen leirintäalue Ruokosen rannalla.

Sekä Kankaisissa että Ruuhimäellä toimii aktiiviset kyläseurat, jotka kehittävät kylien aluetta.

3.6 Työpaikat

Toivakan kunnassa olevien työpaikkojen määrä on vähentynyt noin sadalla työpaikalla 2000-luvulla. Samaan aikaan asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus on tippunut Toivakassa noin 20 prosenttiyksikköä.

Vuonna 2015 alkutuotannon työpaikkojen osuus oli Toivakassa 8,0 %, jalostuksen työpaikkojen 27,5 % ja palvelujen työpaikkojen 62,7 %.

Suunnittelualueella on useita yksityisyrityksiä. Maatalous sivuelinkeinoineen on edelleen merkittävässä roolissa suunnittelualueella. Tilat ovat nykyisin pääasiassa viljatiloja suunnittelualueella. Eläintiloja on muutama.

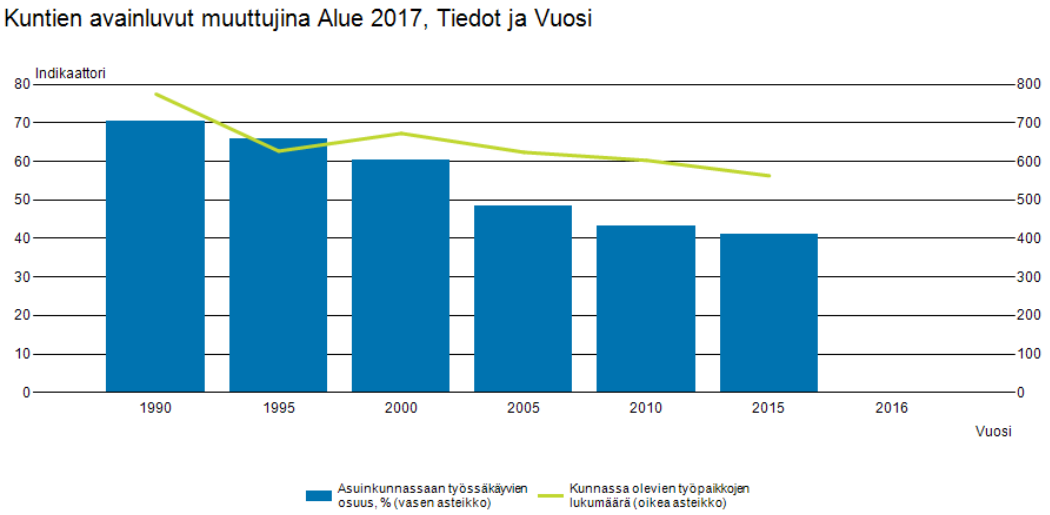

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 13. Työpaikkojen määrän kehitys Toivakassa vuodesta 1990 vuoteen 2015. 2000-luvulla työpaikkojen määrä on hiljalleen vähentynyt kunnassa. Kuvalähde: https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut__2017/kuntien_avainluvut_2017_aikasarja.px/chart/chartViewColumnLine/?rxid=444223df-f91c-4479-891f-5dcd50b983d2

3.6.1 Maatilojen talouskeskukset

Maaseutuviraston (Mavi) tiedossa on suunnittelualueelta 22 maatilan talouskeskusta. Kaikilla tiloilla ei kutenkaan enää harjoiteta aktiivisesti maataloutta vaan tilan pellot on esimerkiksi vuokrattu.

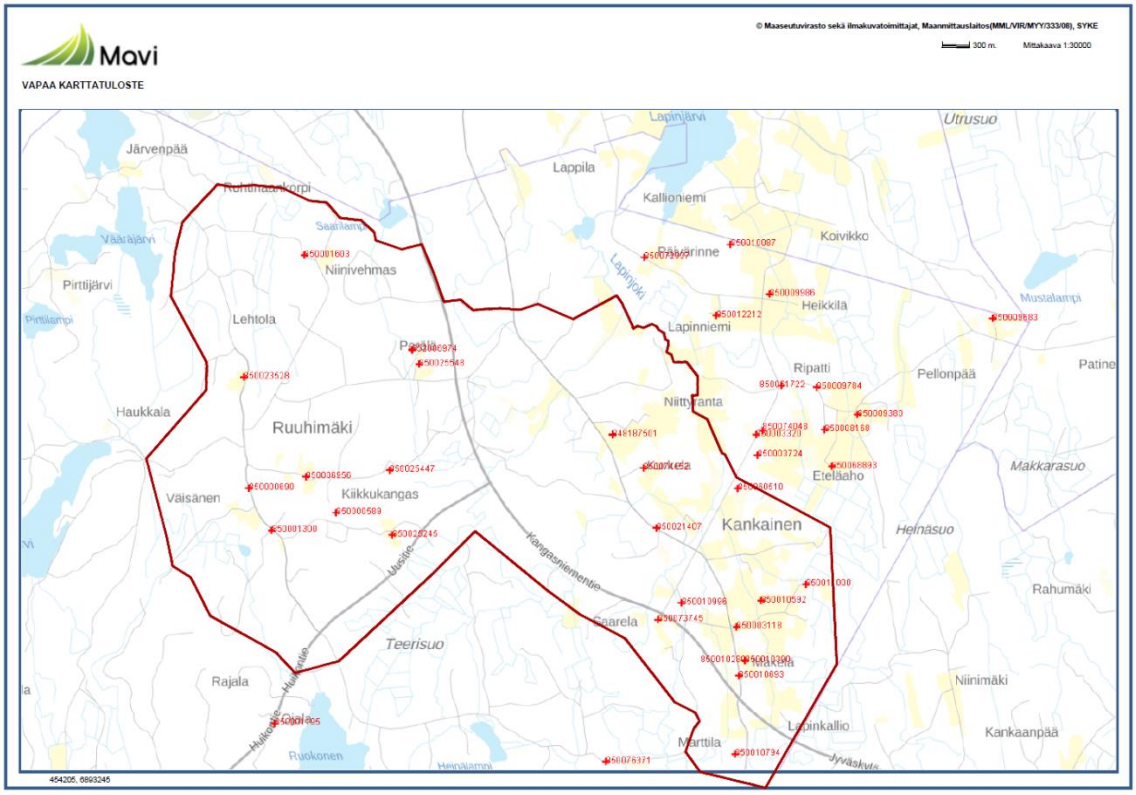

Kuva 14. Maatilojen talouskeskukset suunnittelualueella ja sen läheisyydessä. Maatilojen talouskeskukset on osoitettu karttaotteella punaisella ristillä. Suunnittelualueen likimääräinen rajaus on osoitettu tummanpunaisella viivalla. Kuvalähde: Maaseutuvirasto.

3.7 Maa- ja kallioperä

Suunnittelualueen kallioperä on pääasiassa granodioriittia. Suunnittelualueen etelälaidalla on vulkaanisia kivilajeja lounas-luodesuuntaisina jaksoina. Suunnittelualueen eteläpuolella Ruokonen - järven ympäristössä kallioperä on graniittia.

Suunnittelualueen maaperä on pääasiassa hiekkamoreenia tai muuta sekalajitteista maalajia. Kankaisten suunnalla maaperässä on myös savea. Suunnittelualueen läpi johtaa lounas-luodesuuntainen jäätikköjokimuodostuma. Harjun pohjoisosassa pintamaalaji on hiekkaa, eteläosan maalajia ei ole tarkemmin tutkittu. Lisäksi alueella on pienehköjä kalliomaita, joissa kallio on lähellä maanpintaa. Kankaisissa on ohuen turvekerroksen peittämiä hienojakoisia maaleja sekä myös paksua turvekerrosta. (GTK, maaperäkartat).

Suunnittelualueella Ruuhimäki on vedenkoskematonta seutua noin 140 metrin korkeuskäyrästä ylöspäin. Tämä tarkoittaa sitä, että Itämeren varhaisten vaiheiden Ancylusjärven ja Litorinameren vedet eivät ole koskaan huuhdelleet maaperää Ruuhimäellä.

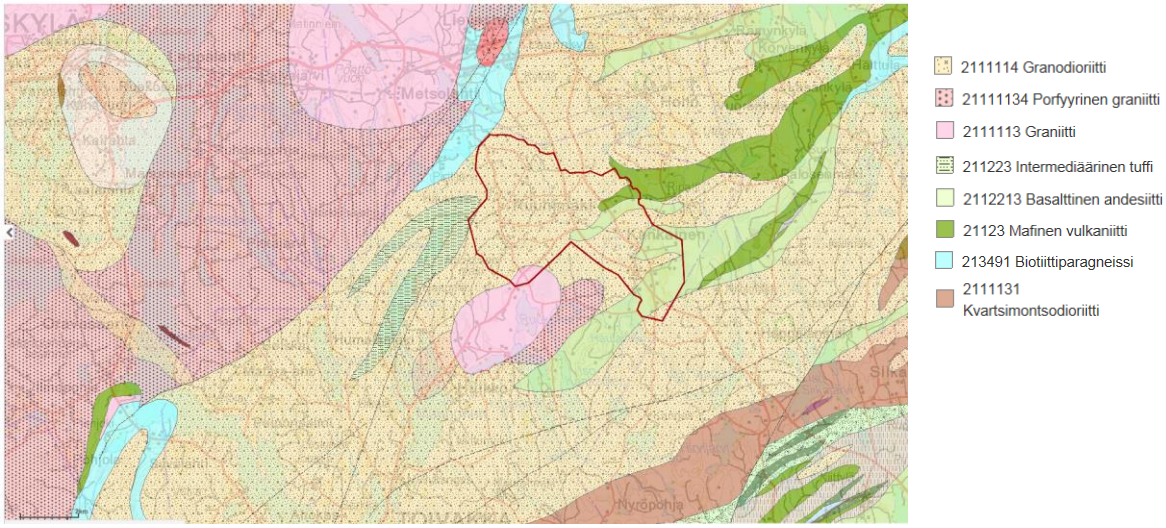

Kuva 15. Kallioperä (1:200 000) suunnittelualueella ja sen läheisyydessä. Suunnittelualueen kallioperä on pääasiassa granodioriittia (vaalean ruskea pohjaväri). Suunnittelualueen etelälaidalla on vulkaanisia kivilajeja (intermediate volcanic rock vaalean vihreällä ja mafic volcanic rock tummalla vihreällä). Suunnittelualueen eteläpuolella Ruokonen - järven ympäristössä kallioperä on graniittia (vaalean punainen). Kallioperäkartan lähde: http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html

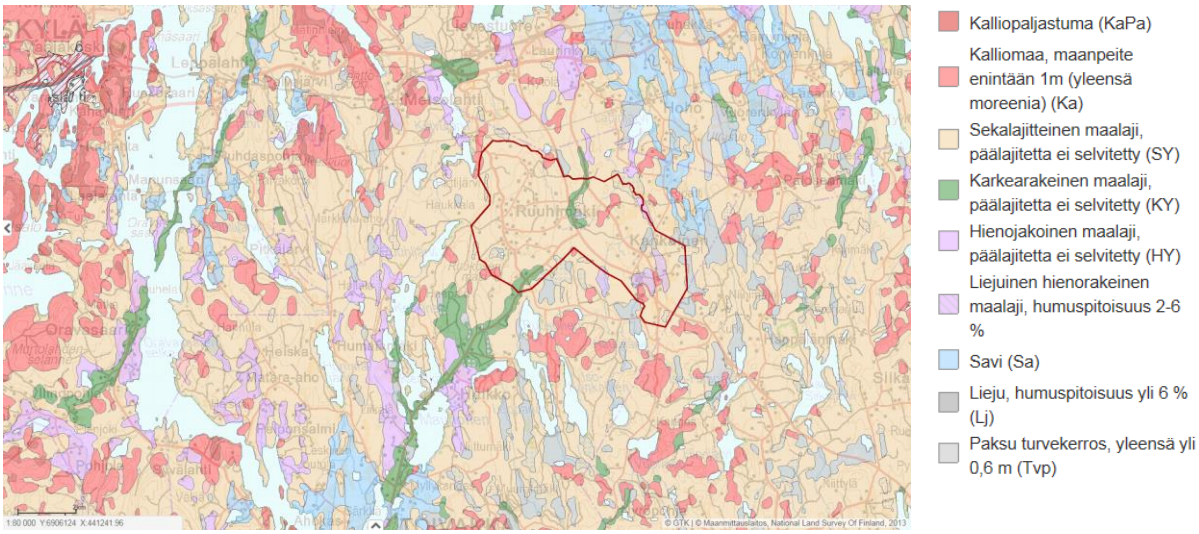

Kuva 16. Maaperä (1:200 000) suunnittelualueella. Suunnittelualueen pohjoisosasta on myös tarkempi maaperäkartta (1:20 000).

Maaperäkartan lähde: http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html

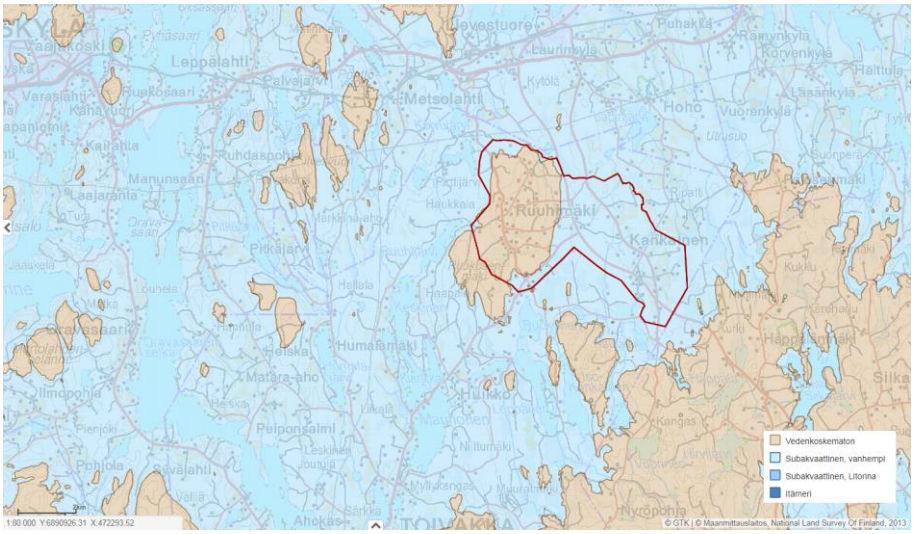

Kuva 17. Vedenkoskemattomat alueet (vaalean ruskea) suunnittelualueella. Ruuhimäki on ollut Ancylusjärven saari jääkauden jälkeen.

Kartan lähde: http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html

3.8 Vesistöt

Suunnittelualueelle tai sen tuntumaan sijoittuvia vesistöjä ovat Kaakkolampi Ruuhimäellä sekä Hautajärvestä Lapinjärveen laskeva Lapinjoki, joka vanhempiin kart-

toihin on merkitty nimellä Hohojoki. Kaakkolampi on kooltaan vain noin 1 ha. Lisäksi suunnittelualueella on useita pieniä puroja sekä ihmisen rakentamia altaita ja ojia.

Ruuhimäelle sijoittuu kolmen vesistöalueen vedenjakaja. Ruuhimäen lounaisrinteeltä ja Kankaisilta vedet laskevat Lapinjokea pitkin Lievestuoreenjärveen. Ruuhimäen pohjoisrinteeltä vedet laskevat useaa pientä puroa ja ojaa myöten Lievestuoreenjärveen. Ruuhimäen lounaisrinteeltä vedet laskevat mm. Ruuhijärven ja Ruokosen kautta Toivakan keskustan suuntaan ja lopulta Leppäveteen.

3.9 Pohjavesialueet

Suunnittelualueelle ei sijoitu pohjavesialueita. Lähin pohjavesialue sijoittuu Huikkoon kaava-alueen lounaispuolelle noin 1,5 km etäisyydelle.

3.10 Kasvillisuus ja eläimistö

Luvun sisältö perustuu kaavoitustyön yhteydessä laadittuun selvitykseen (Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk, 2018) Ruuhimäen ja Kankaisten kyläosayleiskaavan luontoselvitys 2018.

3.10.1 Luontotyypit ja kasvillisuus

Selvitysalueen luonne on kaksijakoinen. Ruuhimäen puoleinen länsiosa on kumpuilevaa metsätalousaluetta, jossa viljelysmaan kokonaispinta-ala on suhteessa pieni. Hallitseva elementti on Ruuhimäen drumlinisoitunut kalliomäki, joka kohoaa korkeuteen 206 m mpy. Kankaisten kylän ympäristö idässä on alavampaa ja viljelysmaan osuus on suurempi. Siellä virtaa myös alueen puroista runsasvetisin Lapinjoki. Itäosan kasvupaikat ovat keskimäärin jonkun verran länsiosaa rehevämpiä. Maaperässä Ruuhimäki on keskimäärin moreenivaltaista, kun taas Kankaisten alueella esiintyy myös savikoita ja muita hienojakoisia maalajeja.

Keski-Suomen oloissa melko poikkeuksellisesti selvitysalueella ei ole yhtään järveä, ja ainoa luonnontilainen lampi Kaakkolampi on kooltaan vain noin 1 ha. Alueen puroverkostosta luonnontilaisena tai sen kaltaisena on kuitenkin säilynyt vain hyvin pieni osa.

Alueen soiden pinta-ala on ollut alun alkujaankin melko pieni. Nykyisellään lähes koko suoala on joko ojitettu tai otettu viljelyskäyttöön. Laajempia vesitaloudeltaan luonnontilaisia soita ei esiinny. Ruuhimäen rinteissä esiintyy yleisesti lähteisyyttä, mutta lähdeympäristöjen luonnontilaisuus alueella on erittäin heikko.

Kaava-alueen selvästi vallitseva metsien kasvupaikkatyyppi tuore kangas (mustikkatyyppi MT). Näistäkin kasvupaikoista enemmistö painottuu tyypin karumpaan osaan lähestyen kuivahkoja kankaita. Etenkin asutuksen ja peltojen laitamilla esiintyy lehtomaisia kankaita (käenkaali-mustikkatyyppi OMT). Lehdot ja toisaalta myös hyvin karut kasvupaikat ovat harvinaisia. Lehtolajiston monimuotoisuus alueella on vaatimaton.

Alueen metsät ovat olleet tehokkaassa talouskäytössä ja luonnontilaisia vanhoja metsiä ei esiinny. Puustossa valtalaji on kuusi. Uhanalaisista kasvilajeista ei ole

tietoja ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmässä (SYKE 2018). Luontoselvityksen maastotöiden yhteydessä ei tehty havaintoja valtakunnallisesti uhanalaisista kasveista.

3.10.2 Linnusto

Alueelta puuttuvat kokonaan linnustollisia arvoja keskittävät avosuot, kosteikot ja rehevät järvet. Alueen linnuston pääosan muodostavat metsälajit, ja niihin kuuluu runsaasti erilaisissa suojeluluokituksissa mainittua lajistoa.

Kaava-alueen vähäiset muuhun kuin metsiin kohdistuvat linnustolliset arvot keskittyvät Kankaisten alueen viljelysmaille ja toisaalta muutamille alueen pinta-alaltaan suurimmista pelloille muodostetuista tekolammista.

Uhanalaisista lintulajeista ei ollut tietoja ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmässä (SYKE 2018).

Linnuston esiintymisen hajanaisesta luonteesta ja elinympäristöjen johdosta kaava-alueelle ei katsottu voitavan osoittaa linnuston kannalta erityisen tärkeitä alueita, joiden kehittymiseen voitaisiin vaikuttaa kaavamääräyksin. Esimerkiksi Kankaisten peltoalueen linnustoon vaikuttavat käytetyt viljelytavat ja tekolampien linnustoon niiden hoito ja toisaalta pysyvyys. Alueen linnuston pääosan muodostavien metsälajien suojelun edistäminen suoraan kaavoituksen kautta on vaikeaa. Avainasemassa ovatkin alueella noudatetut metsätalouskäytännöt ja esimerkiksi vapaaehtoisen metsien suojelun edistyminen.

3.10.3 Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit – liito-oravat ja viitasammakot

Selvitysalueelta ei tehty luontoselvityksessä havaintoja muista luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeista kuin liito-oravista ja viitasammakoista. Niiden esiintymät on esitelty oheisessa kuvassa.

Kaava-alueelta tehtiin kohtalaisen runsaasti havaintoja liito-oravien elinpiireistä luontoselvityksen maastotöiden yhteydessä. Havainnot painottuvat kahteen keskittymään. Liito-oravista oli hajanaisia tietoja ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmässä (SYKE 2018). Kaikkien esiintymien nykytila arvioitiin maastoselvityksessä. Kohteet, joita ei nyt luetella elinpiirin kohdalla, katsottiin tuhoutuneiksi.

Selvitysalueella havaittiin melko niukasti viitasammakon lisääntymispaikkoja, ja myös näillä havaitut yksilömäärät olivat melko pieniä. Kaikki esiintymät sijaitsivat keinotekoisissa lammikoissa. Viitasammakoista ei ole aiempia tietoja ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmässä (SYKE 2018).

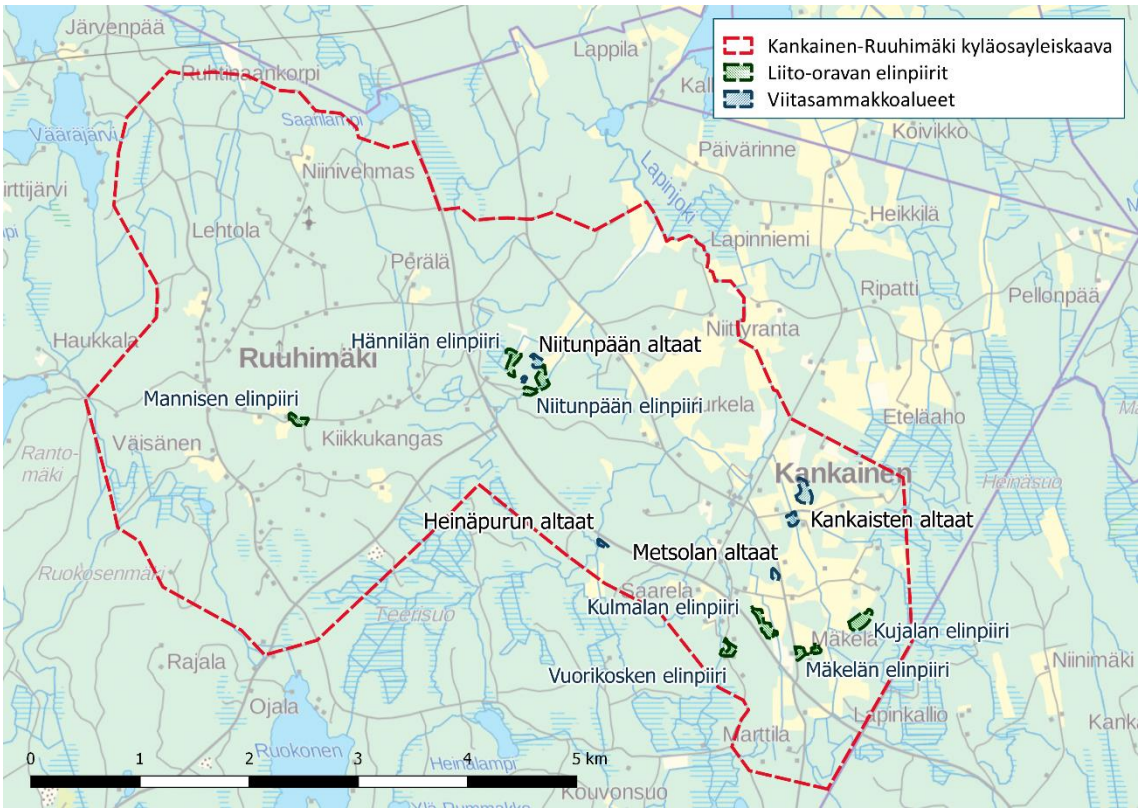

Kuva 18. Liito-oravan elinpiirien ja viitasammakon lisääntymisalueiden sijoittuminen kaava-alueella. Kuvalähde: Ruuhimäen ja Kankaisten kyläosayleiskaavan luontoselvitys, Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk 2018.

3.10.4 Luonnonsuojelualueet

Kaava-alueen sisälle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu luonnonsuojelualueita, valtakunnallisten suojeluohjelmien aluevarauksia tai Natura 2000 verkoston alueita. Lähimpänä kaava-aluetta sijaitsevat tällaiset alueet on esitetty oheisessa kuvassa.

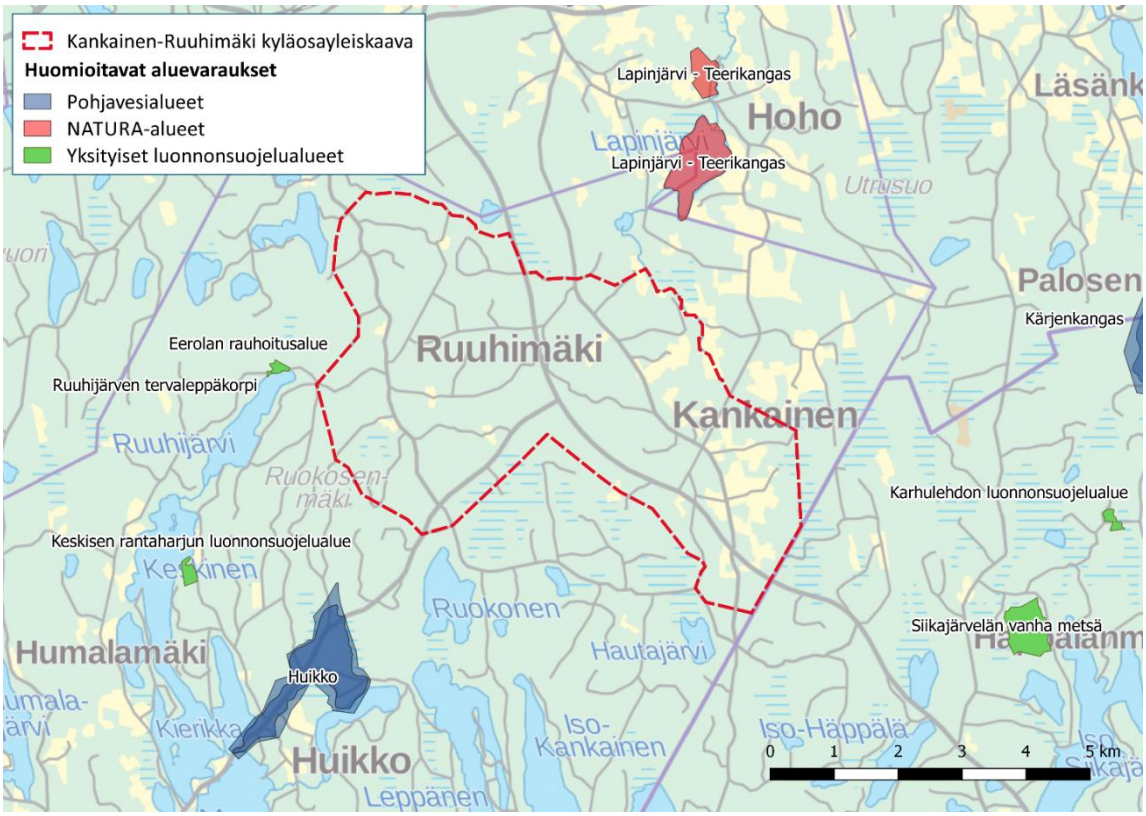

Kuva 19. Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan läheisyydessä sijaitsevat luonnonympäristön kannalta huomioitavat aluevaraukset. Kuvalähde: Ruuhimäen ja Kankaisten kyläosayleiskaavan luontoselvitys, Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk 2018.

3.10.5 Itäisen alueen rantayleiskaava-alueen osa-alueen 1 luonto- ja maisemaselvitys

Itäisen alueen rantayleiskaavan osa-alueen 1 luonto- ja maisemaselvitys (Teppo Häyhä 2016) kattaa alueita Kankaisten ja Ruuhimäen liepeiltä. Selvitys on kuitenkin keskittynyt vesistöjen läheisyyteen Kankaisilla ja Ruuhimäellä, eivätkä tarkemmin selvitetyt alueet ulotu Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan alueelle. Tarkemmin selvitetyistä alueista Kaakkolampi sijoittuu Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaava alueen sisälle, mutta rantakaavan alue on jätetty kyläosayleiskaavasta pois. Selvityksessä ei käsitellä kyläosayleiskaava-alueen läpi kulkevaa Lapinjokea, vaan ainoastaan jokijaksoa Pienen Lapinjärven ja Lapinjärven välillä. Kaava-alueen lähistöltä selvitettyjä alueita ovat Haukkalan luonnonsuojelualue Ruuhijärven pohjoispäässä, Ruokosen suot Ruokosen länsi- ja etelärannoilla sekä leirintäalueen keto, Antinlammen suo ja Saarilammen suo, Hautajärven lähde järven länsirannalla, Pieni-Lapinjärvi ja Vääräsenvuoren rantakalliot Vääräsenjärven itärannalla.

3.11 Maisema

Keski-Suomen liiton vuonna 2016 julkaisemassa raportissa ”Keski-Suomen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet 2016” kuvataan keskisuomalaista maisemaa seuraavasti:

Keski-Suomi on topografialtaan vaihteleva ja pienipiirteinen. Suhteelliset korkeuserot voivat olla paikoin suuria varsinkin maakunnan eteläosissa. Eritoten Päijänteen alueella risteävät kallioperän murroslinjat ovat nostattaneet jylhiä kalliohuippuja. Mannerjäätikön vetäytymisen jälki näkyy Keski-Suomen maiseman juovikkuudessa. Vesistöt, laaksot, maanpinnan muodot sekä kangas- ja turvemaat ovat tavallisesti luode-kaakko-suuntaisia.

Nykyinen Keski-Suomen maakunnan alue oli pitkään Hämeen ja Savon välistä harvaan asuttua erämaa-aluetta. Maaperän karuus, isot korkeusvaihtelut, savimaiden vähäisyys ja runsaat vesistöt ovat määrittäneet asutuksen sijoittumista ja luoneet maakunnalle omanlaisensa maaseutumaiseman. Kulttuuripiirteissä on niin itäisiä kuin läntisiä vaikutteita.

Keski-Suomen uudisasutus hakeutui aluksi maakunnan eteläosien järvien ja jokien rannoille laskeville hiesu- ja hietasavikoille ja mäkien lämpimille rinteille. Järvet ja joet olivat myös tärkeitä kulkuväylinä ja kalavesinä, joten yhteys vesistöihin oli asutuksen sijoittumisen kannalta ratkaiseva tekijä. Kylät ovat paikoin muistuttaneet sarkajakoista hämäläistä raittikylää. Pohjoisemmassa kaskiviljelyä harjoittaneet savolaiset uudisraivaajat asettuivat vedenkoskemattomille mäkimaille. Asutus on näillä alueilla ollut aina harvaa yksittäisasutusta. Maantiet kulkivat harjumuodostelmien mukaisesti luode-kaakko-suunnassa.

Keskisuomalainen maisema on tyypillisimmillään pienipiirteistä ja monivaikutteista. Lukuisat vesistöt ja tiuhaan kumpuileva maasto hallitsevat maisemakuvaa. Metsää on paljon ja laajoja peltoaukeita vähän. Viljellyt alueet ovat levittäytyneet pirstaleisesti vesistöjen äärelle, harjujen liepeille ja myöhemmin myös turvemaille, asutus puolestaan mäenrinteille ja vesistöjen solmukohtiin. Pienviljely, karjatalous ja metsäteollisuus ovat muovanneet maisemaa.

Suunnittelualueen maisema on keskisuomalaiseen tapaan varsin vaihteleva ja on varsin erilainen Kankaisissa ja Ruuhimäellä. Kankainen on maastoltaan melko tasaista maaperän ollessa osittain savista ja osittain turvemaata. Suunnittelualueen laajimmat peltoaukeat sijoittuvat Kankaisiin Lapinjoen ja sen haarojen ympäristöön suunnittelualueen alavimmalle alueelle. Pellot ovat melko tasaisia ja niitä ympäröi osin soistuva metsä. Maaston alavuus on selvästi havaittavissa laajahkoilla, avoimilla peltoaukeilla, joita halkoo ojat ja Lapinjoki. Vesistöjen varsilla on kasvillisuutta eivätkä ne hahmotu kovin selvästi osaksi maisemaa. Kylän luonteen säilyttämiseksi suurimmat peltoaukeat tulisi säilyttää avoimina ja pääasiassa maatalouskäytössä.

Kankaisilla peltojen välissä on myös muusta maastosta selvästi kohoavia, melko jyrkkärinteisiäkin pieniä kumpareita. Perinteinen maatalouteen tukeutuva asutus on sijoittunut peltoaukeiden yhteyteen, joko niiden reunoille tai peltojen keskellä oleville kohoumille. Lievestuoreentie seurailee peltoaukeiden reunoja. Tiiveintä asutus Kankaisilla on Myllyntien ja Punaisentorintien varsilla, jotka on pääasiassa asutettu vasta 1980-luvulta alkaen. Etenkin Myllyntienvarrelle sijoittuu harvaa omakotitaloasutusta metsäiseen ympäristöön.

Ruuhimäki puolestaan on lähiympäristöään selvästi korkeammalle kohoava mäki, joka pääasiassa on vedenkoskematonta seutua. Ruuhimäen laella ja loivemmilla etelä- ja itärinteillä on ollut vielä 1960- ja 1970-luvuilla runsaasti pieniä peltoaukeita rinteille sijoittuvien yksittäistalojen ympärillä sekä nauhamaisesti Ruuhimäentien varrella. Nyt suuri osa pienistä pelloista on metsitetty ja mäeltä aukeaa vain muutamia pitkiä näkymiä ympäristöön. Kylän luonteen ymmärtämiseksi näitä avoimia näkymiä on tärkeä vaalia.

Asutus on Ruuhimäellä sijoittunut perinteisesti nauhamaisesti Ruuhimäentien varteen sekä hajanaisemmin muiden teiden varsille. Asutus on tiiveintä mäen laella. Sivuteiden varsilla asutus on harvempaa. 1980-luvulta alkaen Kivinavetantien varteen on rakentunut melko väljää omakotiasutusta. 2000-luvulla uutta asutusta on sijoittunut Ruuhimäentien varteen Uusitien risteyksen tuntumaan.

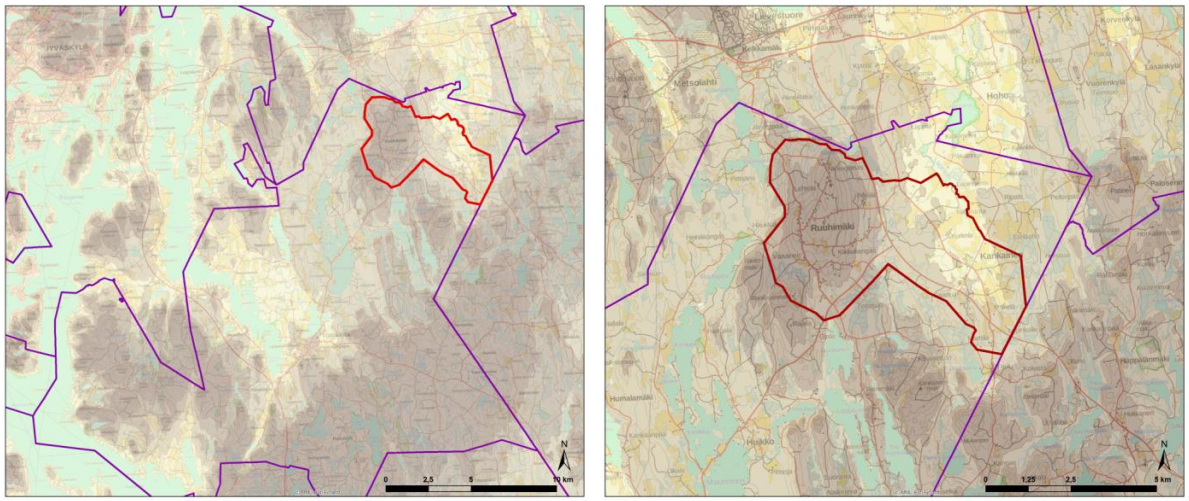

Kuva 20. Maaston korkeussuhteet suunnittelualueen ympäristössä ja suunnittelualueella. Maaston korkeimmat kohdat on tummennettu, alavimmat alueet ovat vaaleita. Ruuhimäki kohoaa selvästi lähiympäristöään korkeammalle, Kankainen puolestaan on alavaa seutua. Pohjakartta ja korkeusvyöhykkeet 32 m MML.

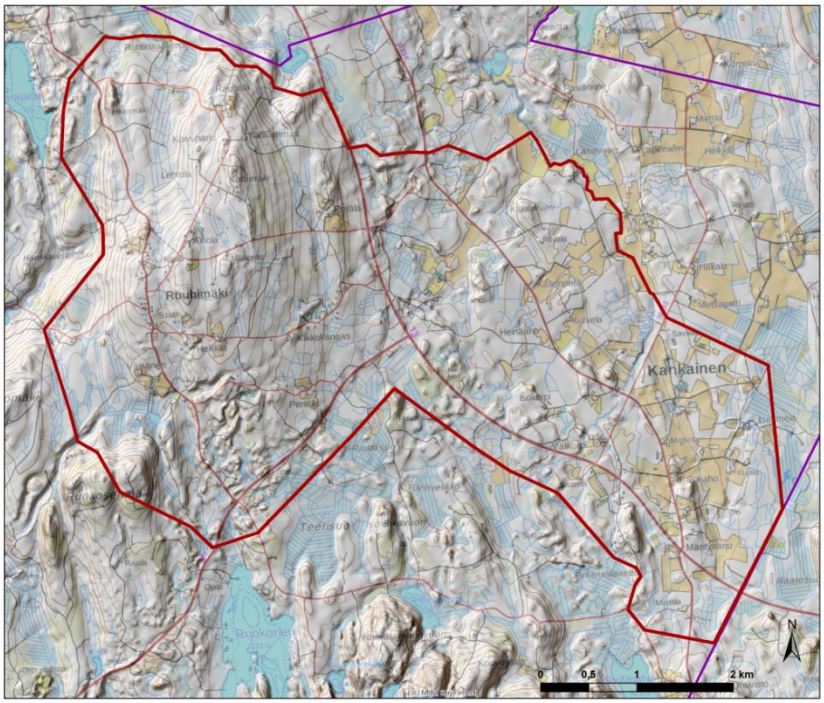

Kuva 21. Suunnittelualue maastokartalla ja ilmakuvassa. Kumpaankin karttaan on korostettu rinnevarjosteella maastonmuotoja. Pohjakartta, ilmakuva ja rinnevarjoste MML.

3.12 Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaava-alueelle on tehty Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan rakennusinventointi vuonna 2018 (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy), jossa on tarkistettu Teija Aholan vuonna 1990 kaava-alueelta inventoimat kohteet Kankaisista ja Ruuhimäeltä sekä täydennysinventoitu alueen uudempaa rakennuskantaa huomioiden mm. liiketiloja käsittäneet rakennukset sekä jälleenrakennuskauden rakennuskantaa. Kaava-alueelta inventoitiin tarkemmin yhteensä 20 pihapiiriä sekä yksi laajempi alue, jolle sijoittuu useampia jälleenrakennuskauden asutustilaa. Inventoiduista pihapiireistä 9 arvioitiin paikallisesti kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi ja ne suositeltiin huomioitavan kaavaratkaisussa.

Tarkastelualueella on ollut Hauholaisten erämaita 1500-luvulla. Aluetta on kuitenkin asutettu sekä Hämeestä että Savosta päin. Kruunu ryhtyi 1550-luvulla asuttamaan Hämeen erämaita ja asutuksesta alettiin laatia luetteloita. Kankaisilla on tällöin ollut yksi uudistila. Kankaisen talo on ollut ajoittain autioina 1600-luvulla. Siitä tuli Kankaan sotilasvirkatalo vuonna 1698.

Maanviljelyn ja uudisasutuksen tehostamiseksi 1700-luvun lopulla Ruotsi-Suomessa ryhdyttiin toimittamaan isojakoa. Isojaossa kylien sarkaviljelyssä olleet pellot ja yhteismaat jaettiin talojen kesken ja liikamaat päätyivät valtiolle uudistilojen muodostamista varten. Isojaon jälkeen myös talojen maita oli aiempaa helpompi halkoa ja lohkoa, minkä johdosta asutus alkoi tihentyä monin paikoin. Myös torppien perustaminen oli helpompaa, kun metsät eivät enää olleet kylien yhteisomistuksessa.

Isojakoa varten Kankaisten jakokunnan maat kartoitettiin vuosina 1788 ja 1806. Isojaon viipyessä metsämaista suoritetut mittaukset tarkistettiin ja viljelysmaat mitattiin uudestaan. Jakokunnasta laadittiin vuonna 1835 uusi kartta, minkä jälkeen jakotoimitukset suoritettiin vuosina 1839 ja 1840. Jakotoimituksiin ryhdyttäessä kaava-alueella oli Kankaisten sotilasvirkatalo sekä vuonna 1798 Ruuhimäelle perustettu Ruuhimäen kruunun uudistalo, joka oli heti jakaantunut kahtia.

Harvaan asutulla seudulla isojaon jälkeen kruunulle jäi runsaasti liikamaata. Näille liikamaille perustettiin vuonna 1849 kruunun uudistiloina Kankaisille Pöllykangas ja Taulu eli Hautajärvi Kankaisten virkatalon alaisiksi ja Toivakan kylän puolelle Ruuhimäen länsipuolelle Vääräjärven uudistalo. Jäljelle jääneestä liikamaasta muodostettiin Kankaisten valtionpuisto. Tarkastelualueella sijaitsi useita torppia sekä talojen mailla, että Kankaisten valtionpuistossa.

Ruuhimäellä asutus keskittyi mäen laelle harvakseltaan parhaiden viljelysmaiden äärelle. Ruuhimäen pellot ja niityt olivat pinta-alaltaan pieniä ja sijoittuivat mäen lakialueille tai rinteiden tasaisemmille osuuksille. Kankaisilla pellot ja niityt sijoittuivat Lapinjoen ja sen sivupurojen varsille maaston tasaisille ja alaville osuuksille. Myös Kankaisilla pellot ja niityt olivat pinta-alaltaan pieniä, mutta ne sijoittuvat nauhamaisesti. Kankaisten asutus sijoittui peltojen yhteyteen yleensä pienille kumpareille.

Tarkastelualueella on säilynyt muutamia 1700-luvun rakennuksia. 1800-luvun rakennuskantaa on säilynyt tarkastelualueella jonkin verran enemmän. Pääasiassa tarkastelualueen 1800-luvun ja sitä vanhempien pihapiirien rakennuskanta on kuitenkin uusiutunut. Etenkin asuinrakennuksia ja navettoja on korvattu jälleenraken-

nuskaudella uusilla rakennuksilla. Pientilojen käytyä kannattamattomiksi 1900-luvun loppupuoliskolla vanhoista talousrakennuksista ei välttämättä ole huolehdittu niiden jäätyä käyttämättömiksi.

1800-luvun loppupuolen vilkastunut puunkysyntä näkyi myös tarkastelualueella. Toivakka kuului vuonna 1819 perustetun Haapakosken sahan hankinta-alueeseen. Metsän arvon nousu vaikutti osaltaan siihen, että uudistilojen raivaus joko taloja lohkomalla tai torppia perustamalla väheni 1800-luvun lopulla. Väestön kasvaessa maattoman väestön osuus nousi tarkastelualueellakin.

Suomen itsenäistyttyä hyväksyttiin vuonna 1918 ns. torpparilaki, joka mahdollisti torpparien ja mäkitupalaisten lunastaa vuokra-alueensa. Tarkastelualueella suurin osa entisistä torpista itsenäistyi 1920-luvulla. 1920-luvulla ”Lex Kallion” lain maan hankkimisesta asutustarkoituksiin myötä perustettiin runsaasti myös uusia asutustiloja. Asutustiloja perustettiin etenkin valtion maille, mutta myös yksityisten maille. Tarkastelualueella on muutamia 1920-30-lukujen uusia asutustiloja. 1900-luvun alkupuoliskolla tarkastelualueella rakennettiin edelleen perinteiseen tapaan hirrestä. Vauraimmat asuintalot saivat ulkovuorauksen. Myös talousrakennukset tehtiin edelleen hirrestä. Vauraimpiin taloihin saatettiin rakentaa kivinavetta.

Talvisodan jälkeen Neuvostoliitolle luovutetun Karjalan asukkaat pyrittiin asuttamaan muualle Suomeen. Heidän asuttamisekseen säädettiin siirtoväen pika-asutuslaki vuonna 1940. Asutustoimet keskeytettiin kuitenkin jatkosodan takia. Jatkosodan jälkeen säädettiin vuonna 1945 maanhankintalaki, jonka perusteella muodostettiin tiloja ja tontteja sekä siirtoväelle että rintamamiehille. Tilat olivat viljelys-, asuntoviljelys- ja asuntotiloja. Tiloja perustettiin valtionmaille mutta myös kuntien, seurakuntien, yhtiöiden ja yksityisten maille pakkolunastuksin ja vapaaehtoisin kaupoin.

Kaava-alueelle perustettiin jälleenrakennuskaudella useita uudistiloja sekä valtion maalle, että yksityisten maille. Jälleenrakennuskauden tiloilla on tyypillisesti asuinrakennuksena tyyppipiirustusten perusteella rakennettu ns. rintamamiestalo. Näissä puolitoistakerroksisissa noppamaisissa rakennuksissa asuinhuoneet ryhmittyvät yhden piipun ympärille. Asuinrakennus saattoi olla joko hirsi- tai rankorakenteinen ja vuorattu tyypillisimmin pystyvuorauksella. Sisäänkäynnin yhteydessä on tyypillisesti lasikuisti. Myös talousrakennukset toteutettiin usein tyyppipiirustusten perusteella. Navettana yleistyi sementtitiilistä muurattu navetta, jonka ylinen oli rankorakenteinen. Navetan vieressä oli rankorakenteinen heinälato. Myös muut talousrakennukset, kuten aitat, toteutettiin yleensä rankorakenteisina.

Tarkastelualueella on säilynyt muutamia eheitä jälleenrakennuskauden kohteita, joissa on sekä ajan tyyppitalo, että navetta ja muita talousrakennuksia. Jälleenrakennuskauden loppupuolella 1950-luvulla uusittiin myös monien vanhempien tilojen rakennuskantaa. Tarkastelualueen usealla vanhalla tilalla ja entisellä torpalla on 1950-luvulla rakennettu asuinrakennus tai navetta.

1900-luvulla kaava-alueelle sijoittui myös erilaisia palveluita. Ruuhimäen ja Kankaisten yhteinen Kankaisten koulupiiri perustettiin vuonna 1900, mutta koulu aloitti toimintansa vasta vuonna 1906 Taulun talossa. Oma koulutalo rakennettiin vuosina 1901-1910 Ruuhimäelle. Omat koulupiirit Kankainen ja Ruuhimäki saivat vuonna 1922. Kankaisten koulu toimi alkuun Saarelan talossa ja sitten Taulun talossa. Oma koulutalo valmistui Kankaisille vuonna 1936.

Ruuhimäelle perustettiin postipysäkki vuonna 1911. Postiasemaksi se muutettiin vuonna 1945. Ruuhimäellä toimi useita kauppoja 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Ukkosella toimi kyläkauppa ja Ruuhimäen maamiesseuran talossa oli osuuskaupan myymälä, kunnes se siirtyi omaan taloon vastapäätä maamiesseurantaloa 1930-luvulla. Ruuhimäen osuuskassa toimi maamiesseurantalolla 1930-luvulta 1960-luvulle. Ruuhimäen palvelut keskittyivät väljän raittimaisesti Ruuhimäentien varrelle. Koulu ja työväentalo sijaitsivat muista palveluista hieman etäämpänä kylän pohjoisosassa.

Osuuskauppa lopetti Ruuhimäellä toimintansa 1970-luvulla ja Ruuhimäen talouskauppa ilmeisesti vasta 1990-luvulla. Talouskaupalle rakennettiin 1960-luvulla uudet liiketilat. 1960-luvulla myös Ruuhimäen osuuskassa sai oman talon. Posti sai oman rakennuksen 1970-luvulla. Liikerakennukset sijoittuivat maamiesseurantalon läheisyyteen tiivistäen jo aiemmin syntynyttä väljää raittimaista miljöötä. Nykyisin nämä kaikki rakennukset ovat asuinkäytössä. Ne ovat ajalleen tyypillisiä vaatimattomia liikerakennuksia. Tonteilleen ne sijoittuvat niin, että edustalla on ollut tilaa pysäköidä.

Kankaisten kylällä palvelut ovat sijoittuneet hajanaisemmin. Koulun lisäksi kylällä on ollut osuusliikkeen kauppa 1940-luvulla. Vuorikosken mylly on ollut tärkeä jo 1800-luvulla. Sekä kankaalaiset että ruuhimäkeläiset ovat jauhattaneet viljansa siellä. Vuorikoskella on ollut 1930-luvulta alkaen sähköllä toimivat pärehöylä ja puimakone. Koulun pohjoispuolella on sijainnut vanhojen peruskarttojen mukaan 1970-luvulle asti kauppa Lievestuoreentien varressa. Rakennus on purettu 1980-luvun jälkeen. Taululla kaava-alueen eteläpuolella on toiminut kauppa ja posti 1970-luvulle asti, samoin kuin kaava-alueen pohjoispuolella Hohontien ja Joenmutkantien risteyksessä.

Yhteiskunnan rakennemuutos ja autoistuminen ovat vaikuttaneet kylien palvelujen vähenemiseen 1970-luvulta alkaen. Maatalouden koneellistumisen myötä työvoiman tarve väheni maaseudulla ja pientilojen viljely kävi kannattamattomaksi. Samaan aikaan Suomi teollistui voimakkaasti ja maaseutu autioitui. Tarkastelualueella autioituminen ei kuitenkaan ole ollut kovin voimakasta, koska autoistumisen myötä alueelta on ollut mahdollista käydä töissä Jyväskylässä. Alueen pientiloilla on kuitenkin luovuttu karjasta 1900-luvun loppuun mennessä. Usean tilan peltoja ja niittyjä on metsitetty 1970-luvulta alkaen. Peltoala on vähentynyt etenkin Ruuhimäellä. Kankaisten suuremmat pellot ovat säilyneet paremmin viljeltyinä.

1980-luvun alussa valmistui valtatien 13 oikaisu eli nykyinen Kangasniementie. Tätä ennen tieyhteys Toivakasta Lievestuoreelle kulki Ruuhimäen kautta ja Kankaisilta kuljettiin Lievestuoreentietä pitkin Lievestuoreelle. Ruuhimäeltä Kankaisiin pääsi Tauluntietä pitkin tai pohjoisempia pikkuteitä pitkin. Huikontietä jatkettiin valtatielle asti vasta valtatien valmistuttua 1980-luvulla.

Autoistumisen myötä tarkastelualueelta on myös myyty maata omakotitaloja varten. Myllyntien varrella on 1980-2000-luvun omakotitalojen keskittymä samoin kuin Kivinavetantien varressa. Alueilla on väljillä tonteilla harvakseltaan rakentamisajalleen tyypillisiä omakotitaloja. 2000-luvulla kunta on myynyt vastaavanlaisia väljiä omakotitalotontteja Ruuhimäentien alkupäästä.

3.13 Arkeologia

Suunnittelualueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu montakaan muinaisjäännöstä ja Keski-Suomen museon mukaan erilliselle arkeologiselle inventoinnille ei ole tarvetta. Suunnittelualueen ainoa muinaisjäännösrekisterin kohde on yksi Struven-ketjun mittauspisteistä. Mittauspiste on merkitty isoon kiveen. Pisteen on todettu olevan kunnossa vuoden 2002-2009 inventoinnissa. Struve käytti pisteestä nimeä Ruuhimäki, nykyiseltä maastonimeltään piste on Kotamäki.

Paikalla on myös muita maanmittausmerkkejä, kuten 1930-luvun kolmiomittausmerkkejä kalliossa ja varamerkkejä maakivissä. Ympäristössä on myös kaskirauniota. Paikalla on myös palotorni, joka on muutettu puhelinliikenteen tukiasemaksi.

Struven ketju on kolmioketju, joka kulkee lähellä 26 pituuspiiriä Pohjoiselta jäämereltä Mustallemerelle. Tämä astemittausketjun pituus on noin 2820 km ja se mitattiin vuosina 1816 - 1855. Mittauksella selvitettiin maapallon kokoa ja muotoa. Sitä on kutsuttu myös venäläisskandinaaviseksi astemittaukseksi, koska se silloin kulki vain Venäjän ja Ruotsin alueella.

Nykyisin ketjun 265 kolmiopistettä sijaitsevat kymmenen maan alueella. Näiden maiden esityksestä ketju hyväksyttiin UNESCON maailmanperintökohteeksi vuonna 2005. Kussakin maassa on muutama parhaiten säilynyt piste valittu edustamaan ketjua. Yhteensä maailmanperintölistalla on 34 pistettä, ja niistä kuusi on Suomessa. Ruuhimäen mittauspiste ei ole osa Unescon maailmanperintökohdetta.

Suomessa Unescon maailmanperintökohteeseen kuulumattomat mittauspisteet on suojeltu kansallisin toimin. Suomessa on kaikkiaan 83 ketjun peruspistettä, mikä on lähes kolmannes kaikista. Pisteet on yleensä merkitty kiviin tai kallioon yhdellä tai kahdella poranreiällä.

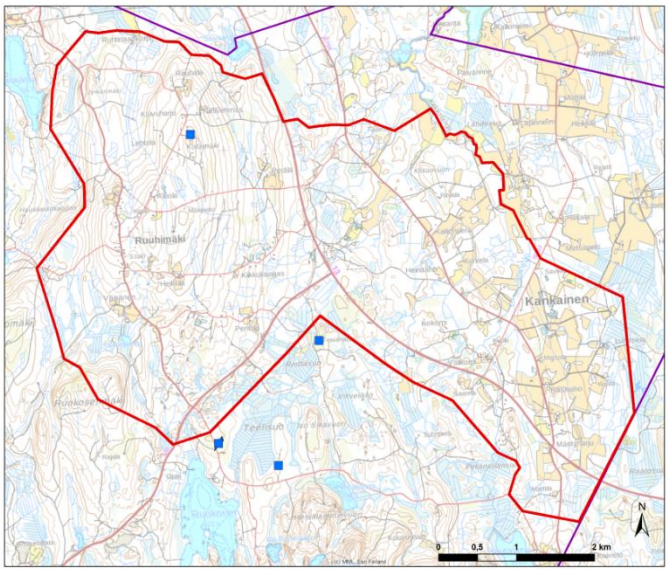

Kuva 22. Suunnittelualueen ja lähistön muinaismuistokohteet on merkitty karttaan sinisin neliöin.

3.14 Liikenne

3.14.1 Liikenneverkko

Suunnittelualueen maantieverkon muodostavat valtatie 13 (Kangasniementie) ja seututie 618 (Uusitie/Huikontie) sekä yhdystiet 16670 (Ruuhimäentie), 16734 (Lievestuoreentie), 16733 (Hohontie) ja 16667 (Tauluntie). Valtatie 13 johtaa pohjoisessa valtatielle 9, jota pitkin on yhteydet mm. Jyväskylään ja Kuopioon. Etelän suuntaan valtatietä 13 pitkin on yhteys mm. Mikkeliin. Seututie 618 yhdistää valtatien 13 Toivakan keskustan kautta valtatiehen 4. Maanteiden lisäksi suunnittelualueella on lukuisia yksityisteitä. Suunnittelualueen ja lähiympäristön maantiet on esitetty oheisessa kuvassa.

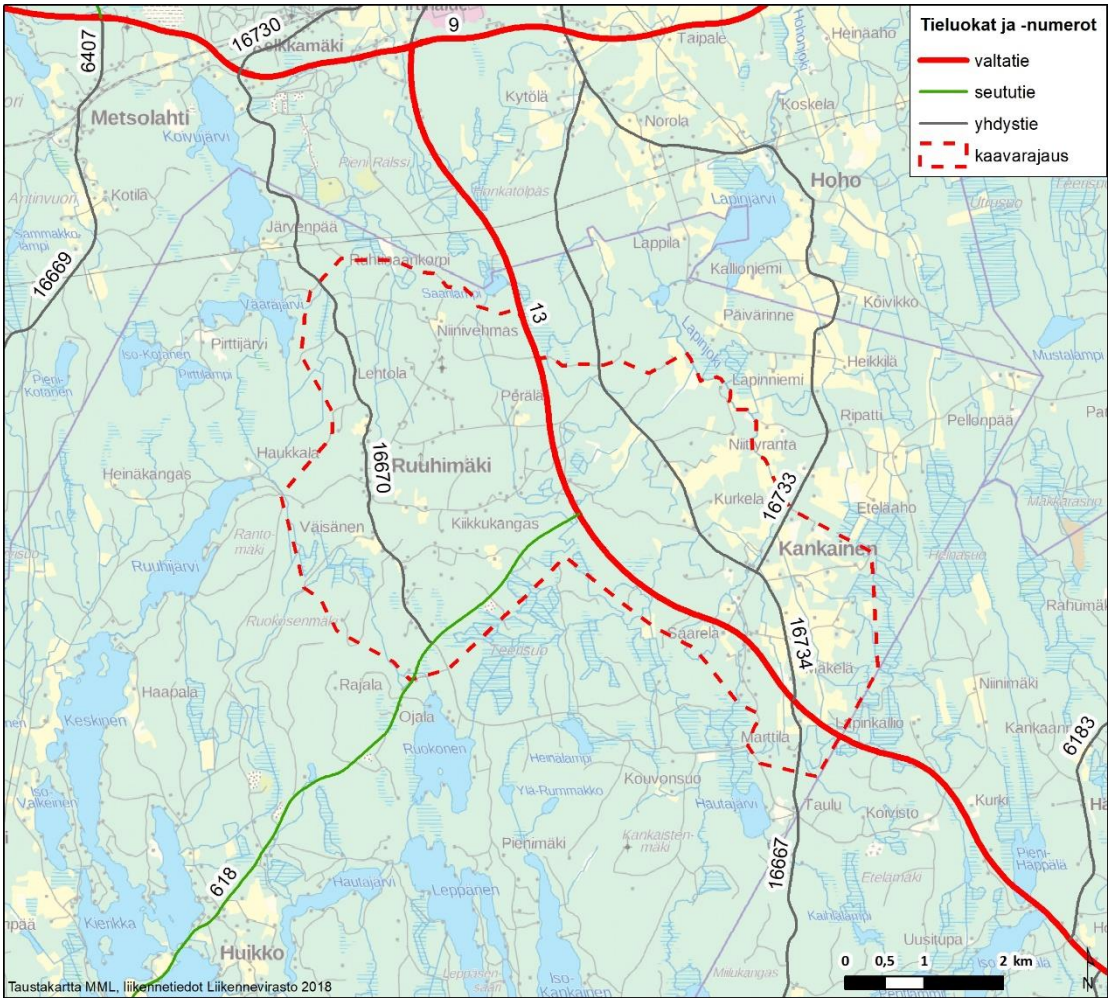

Kuva 23. Suunnittelualueen ympäristön maantiet.

Valtatien 13 nopeusrajoitus suunnittelualueella on 100 km/h ja seututien 618 nopeusrajoitus on 80 km/h. Ruuhimäentiellä nopeusrajoitus on 50–60 km/h seututien 618 ja Ruuhimäen kylän välisellä osuudella. Muuten maanteillä on voimassa yleisrajoitus 80 km/h. Maanteiden nopeusrajoitukset on esitetty oheisessa kuvassa.

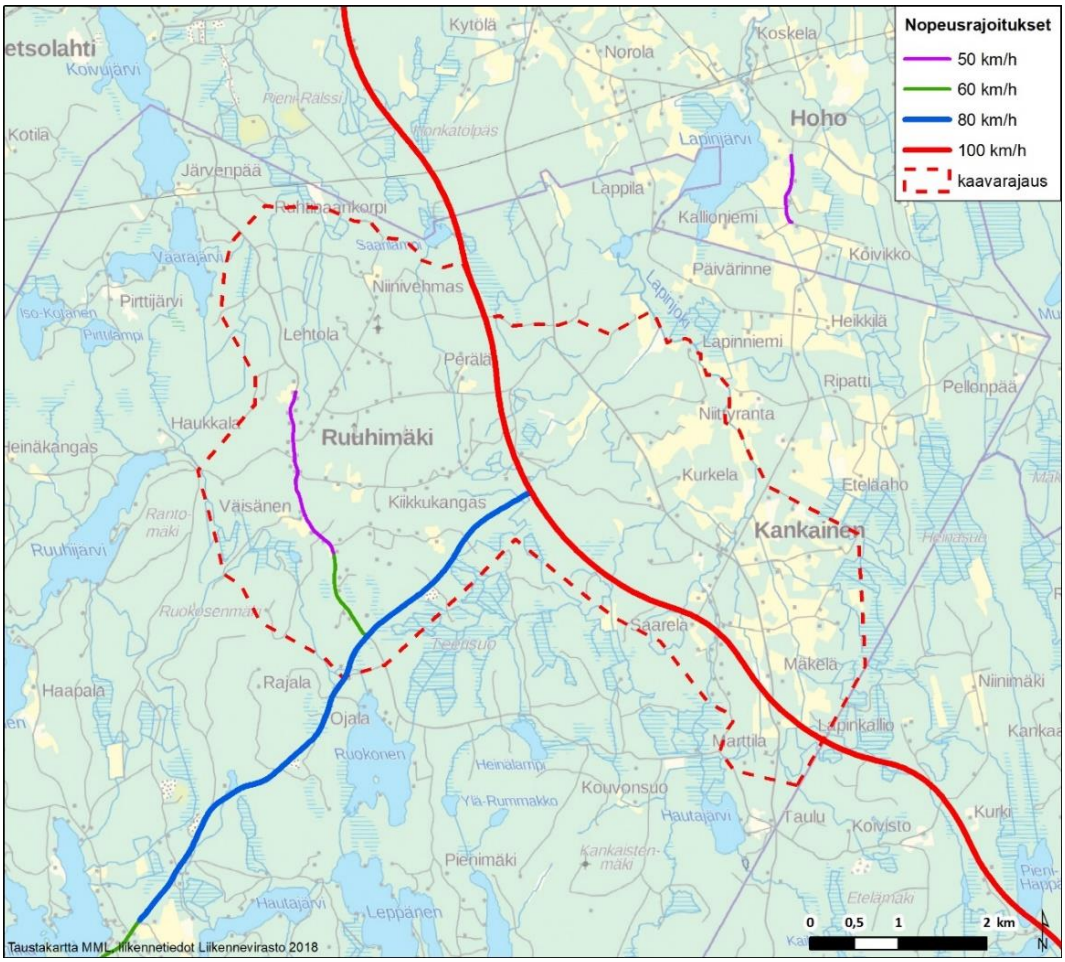

Kuva 24. Maanteiden nopeusrajoitukset suunnittelualueen ympäristössä.

Suunnittelualueella maantiet ovat päällystettyjä Hohontietä ja Ruuhimäentien pohjoisosaa lukuun ottamatta. Yksityistiet ovat sorateitä. Valtatie 13 ja seututie 618 kuuluvat suurten erikoiskuljetusten tavoitetieverkkoon.

Valtatien 13 ja seututien 618 liittymä on kolmihaarainen väistötilakanavoitu liittymä, jossa on lisäksi valtatiellä 13 oikealle kääntymiskaista. Liittymäalue on valaistu. Seututien 618 ja Ruuhimäentien liittymä on nelihaaraliittymä, jossa on Ruuhimäentiellä tulppasaareke. Ruuhimäentiellä on valaistus Ruuhimäen kylän kohdalla ja Kankaisten kylässä on valaistus Punaisentorintiellä. Valtatien 13, Lievestuoreentien ja Tauluntien liittymä on avoin nelihaaraliittymä. Valtatiellä 13 on lisäksi useita yksityistieliittymiä, joista suurin osa on kuitenkin vain maa- ja metsätalousliittymiä. Valtatiellä 13 liittymävälit muiden kuin maa- ja metsätalousliittymien osalta täyttävät pääosin suositellun liittymävälin vähimmäisarvon. Seututiellä 618 liittymävälit ovat vähintään suositusten mukaisia, pääosin myös maa- ja metsätalousliittymienkin osalta. Suunnittelualueen yhdysteillä on tonttiliittymiä paikoin tiheästikin, alle 50 metrin etäisyydellä toisistaan, mutta liikennemäärät teillä ovat vähäisiä ja liittymät vain yksittäisten kiinteistöjen käytössä.

Valtatie 13 ei kuulu liikenne- ja viestintäministeriön pääväyläasetuksen mukaan maanteiden pääväyliin, mutta kuitenkin valtateillä liittymien määrän vähentäminen on olennainen keino liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamiseksi. Kaavoituksen yhteydessä on tutkittu mahdollisuuksia liittymien määrän vähentämiseksi valtatiellä 13. Kankaisten eteläpuolella valtatiellä 13 on lähekkäin, noin 300 metrin etäisyydellä toisistaan, kaksi liittymää, joista toinen on koululle johtavan yksityistien liittymä ja toinen on Punaisentorintien ja Myllyntien liittymä. Valtatien 13 liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamiseksi alueella olisi mahdollista tehdä liittymäjärjestelyjä. Myös Toivakan liikenneturvallisuussuunnitelmassa on esitetty valtatielle 13 yksityistiejärjestelyjen toteuttamista ja liittymien vähentämistä Kankaisten koulun kohdalla.

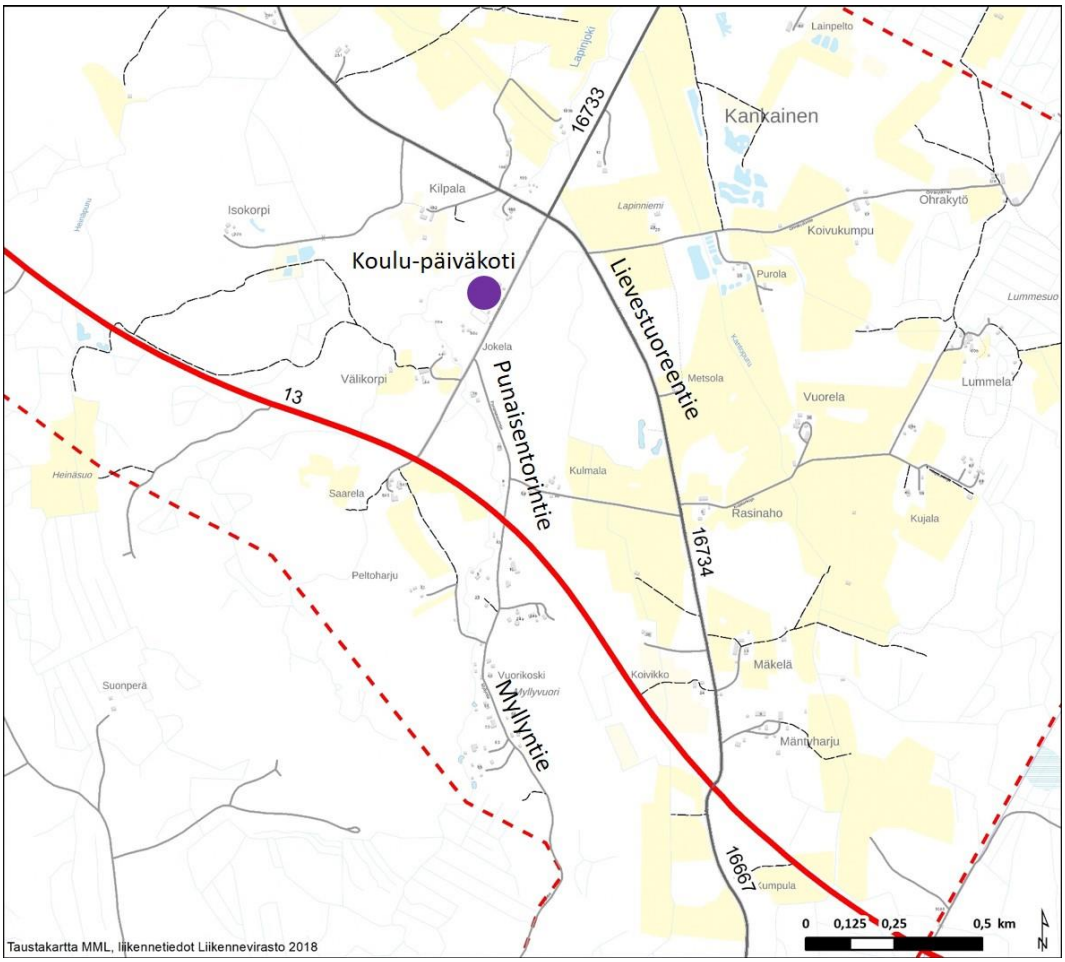

Kuva 25. Tiet Kankaisten koulun ympäristössä.

Liittymien vähentämiseksi olisi mahdollista sulkea Punaisentorintien liittymä valtatieltä 13. Punaisentorintien varren maankäytölle olisi järjestettävissä kulku valtatieltä 13 nykyisiä tieyhteyksiä pitkin sekä länsipuolen yksityistieltä että itäpuolelta Lievestuoreentien kautta. Samalla nykyinen Punaisentorintien ja Myllyntien liittymä valtatiellä muuttuisi kolmihaaraliittymäksi, joka on nelihaaraliittymää turvallisempi ratkaisu. Tämä puoltaisi Punaisentorintien liittymän sulkemista valtatielle 13 ajo-

neuvoliikenteeltä, mutta kävely- ja pyöräliikenteen yhteys valtatielle 13 tulisi kuitenkin säilyä, jotta Myllyntien kävely- ja pyöräliikenne voisi kulkea Punaisentorintietä pitkin ylitettyään valtatien 13, eikä tarvitsisi kulkea valtatien 13 vartta. Järjestely rauhoittaisi Punaisentorintien alueen vain asutuksen liikenteelle, eikä tielle tulisi läpiajoliikennettä.

Valtatielle 13 Punaisentorintien liittymän sulkeminen aiheuttaisi todennäköisesti hieman lisää lyhytmatkaista Myllyntien ja koululle johtavan yksityistien välistä liikennettä, mikä voi toisaalta hieman heikentää valtatien liikenteen sujuvuutta. Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavassa liittymien sulkemiseen ei oteta kantaa. Mikäli valtatietä 13 kehitetään tulevaisuudessa, voidaan silloin laajemmin suunnitella mahdollisia liittymäjärjestelyjä tai liittymien parannustarpeita.

3.14.2 Liikennemäärät

Maanteiden keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät ovat suunnittelualueella hyvin maltillisia. Liikennemäärältään vilkkain tie on valtatie 13, jonka keskimääräinen vuorokausiliikenne suunnittelualueella on noin 2 200 – 3 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus valtatiellä 13 on seututien 618 liittymästä pohjoiseen noin 7 % ja etelään noin 12 %. Seututien 618 keskimääräinen vuorokausiliikenne suunnittelualueella on noin 1 100 ajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen osuus on noin 9–11 %. Ruuhimäentiellä keskimääräinen vuorokausiliikenne on noin 150 ajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen osuus on noin 4 %. Muilla suunnittelualueen maanteillä keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät ovat noin 100 ajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen osuus vaihtelee 3–9 %:n välillä. Maanteiden liikennemäärät on esitetty oheisessa kuvassa.

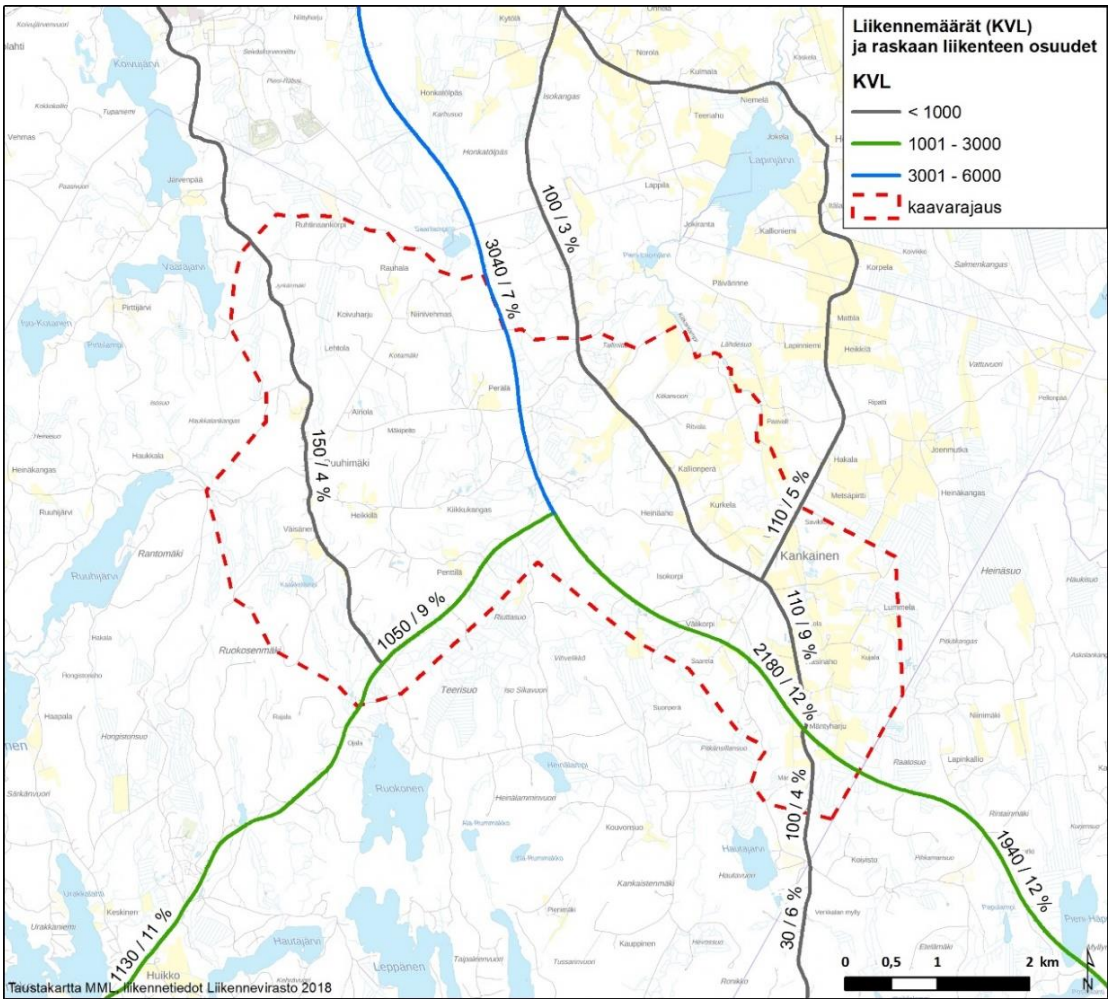

Kuva 26. Keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät (KVL) ja raskaan liikenteen osuudet suunnittelualueen maanteillä.

3.14.3 Liikenne-ennuste

Suunnittelualueen maanteille laadittiin vuoden 2040 liikenne-ennuste liikennevirasto n Valtakunnallinen tieliikenne-ennuste 2030 -raportin mukaan. Tieliikenne-ennusteen vuosien 2012–2040 kasvukertoimista muokattiin kasvukertoimet vuosille 2017–2040. Valtatien kasvukertoimeksi kevyille ajoneuvoille saatiin 1,28 ja raskaille ajoneuvoille 1,10. Seututien kasvukertoimeksi kevyille ajoneuvoille saatiin 1,27 ja raskaille ajoneuvoille 1,09. Yhdysteille vastaavaksi kertoimeksi saatiin kevyille ajoneuvoille 1,16 ja raskaille ajoneuvoille 1,09.

Liikenne-ennusteen kertoimien perusteella vuonna 2040 valtatien 13 keskimääräinen vuorokausiliikenne seututien 618 liittymästä pohjoiseen olisi noin 3 900 ajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen osuus noin 6 %. Valtatien 13 keskimääräinen vuorokausiliikenne seututien 618 liittymästä etelään olisi noin 2 700 ajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen osuus noin 11 %. Seututien 618 keskimääräinen vuorokausiliikenne suunnittelualueella vuonna 2040 olisi noin 1 300 –

1 400 ajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen osuus noin 8–9 %. Ruuhimäentiellä keskimääräinen vuorokausiliikenne olisi noin 180 ajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen osuus noin 4 %. Muilla suunnittelualueen maanteillä keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät vuonna 2040 olisivat noin 120–130 ajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen osuudet noin 3–9 %.

3.14.4 Liikenteen toimivuus

Suunnittelualueelta ei ole tiedossa liikenteen toimivuuden ongelmia. Suunnittelualueen liikennöinti perustuu yksityisautoiluun, mutta liikennemäärät suunnittelualueella ovat kuitenkin hyvin maltilliset, joten maanteille liittyminen ei ole ongelma.

Suunnittelualueen pohjoispuolelle, Laukaan kunnan alueelle, laaditaan parhaillaan tiesuunnitelmaa, jossa tutkitaan valtateiden 9 ja 13 liittymän sekä valtatien 9 ja Hohontien liittymän parantamista eritasoliittymäksi (Keski-Suomen ELY-keskus). Liittymien parantamisen lisäksi tiesuunnitelmassa tutkitaan keskikaiteellisen ohituskaistaparin toteuttamista Lievestuoreen taajaman kohdalle. Valtateiden 9 ja 13 liittymän todetaan olevan välityskyvyltään ylikuormittunut, mikä heikentää liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta. Liittymä on Keski-Suomen onnettomuusalttеimpia. Ruuhka-aikana liittymään muodostuu pitkiä jonoja, eikä liittymä vastaa standartiltaan valtatieverkon solmukohtaa.

Hankkeen tavoitteena on liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen. Tavoitteena on myös parantaa joukkoliikenneinfraa ja luoda valtateiden 9 ja 13 liittymään korkeatasoiset pysäkkijärjestelyt sekä liityntäpysäköintipaikka pyörille ja autoille. Samalla parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä pysäkeille ja valtatien 9 ylitse.

Kankaisten ja Ruuhimäen kyliltä esimerkiksi Lievestuoreelle tai Jyväskylään suuntautuva liikenne käyttää valtateiden 9 ja 13 liittymää sekä valtatien 9 ja Hohontien liittymää, joten liittymien kehittäminen parantaa suunnittelualueen liikenteen liikenneturvallisuutta ja helpottaa liittymistä valtatien 9 liikennevirtaan. Valtateiden 9 ja 13 liittymän joukkoliikennejärjestelyiden parantaminen ja liityntäpysäköintipaikan toteuttaminen parantavat suunnittelualueen asukkaiden edellytyksiä käyttää joukkoliikennettä ja liityntäpysäköintipaikka on autolla hyvin saavutettavissa suunnittelualueelta.

3.14.5 Liikenneturvallisuus

Toivakkaan on laadittu liikenneturvallisuussuunnitelma vuonna 2004. Suunnittelualuetta koskien liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpideohjelmassa on esitetty valtatien 13 ja seututien 618 liittymään sekä Lievestuoreentien ja Punaisentorintien liittymään liittymäjärjestelyjen parantamista liikennemerkein. Lievestuoreentien ja Punaisentorintien liittymään on esitetty myös puiden kaatamista. Lievestuoreentien ja nimeämättömän valtatielle 13 johtavan yksityistien liittymään suunnittelualueen pohjoisosassa on esitetty liittymän uudelleen muotoilua. Valtatielle 13 on esitetty yksityistiejärjestelyjen toteuttamista ja liittymien vähentämistä Kankaisten koulun kohdalla. Ruuhimäentielle on esitetty nopeusrajoituksen alentamista Ruuhimäen kylällä 50 km:iin/h, joka nykyisen nopeusrajoitustiedon perusteella on toteutettu.

Suunnittelualueella ei ole kävely- ja pyöräilyväyliä, joten kävely ja pyöräily tapahtuvat maanteiden ja yksityisteiden reunoilla. Suunnittelualueella ei myöskään ole kävelyn ja pyöräilyn alikulkuja. Valtatiellä 13 ja seututiellä 618 on hyvin kapeat

pientareet, eivätkä tiet sovellu kävely- ja pyöräliikenteelle, etenkään koulumatkoilla. Suunnittelualueen koulu, jossa on esikoulu sekä luokat 1–6, sijaitsee Kankaisten kylällä ja osa lähialueella asuvista oppilaista joutuu todennäköisesti ylittämään valtatien 13 koulumatkallaan, esimerkiksi Myllyntieltä tulevat koululaiset. Ruuhimäeltä on etäisyyden vuoksi koulukuljetukset Kankaisiin. Valtatien 13 ylitystarpeita on koulumatkojen lisäksi myös vapaa-ajanmatkoilla, sillä Kankaisten koululla on mm. kerhotoimintaa. Kävelyn ja pyöräilyn alikulun tarpeen arvioimiseksi pitäisi valtatien 13 ylittävien koululaisten määrät ja reitit olla tarkasti tiedossa. Lisäksi alikulun toteuttamista olisi arvioitava yhteiskuntataloudellisesti koulukuljetusten järjestämiseen verrattuna.

Kyläkaavoitustyöpajassa asukkaat nostivat esille valtatien 13 huonon koetun liikenneturvallisuuden kävely- ja pyöräliikenteelle ja erityisesti lapsille. Sekä valtatien 13 ylittäminen että sen varrella kulkeminen koetaan vaaralliseksi. Toisaalta suunnittelualueelta koetaan olevan hyvät liikenneyhteydet valtatietä 13 pitkin. Suunnittelualueen yhdysteillä liikkuu lapsia ja korkeat ajonopeudet heikentävät niiden liikenneturvallisuutta. Asukkaat nostivat esille myös koululle johtavan Punaisentorintien huonon kunnon.

3.14.6 Liikenneonnettomuudet

Suunnittelualueella valtatiellä 13 on vuosina 2013–2017 tapahtunut 11 poliisin tietoon tullutta liikenneonnettomuutta. Liikenneonnettomuuksista kaksi on ollut loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia. Onnettomuudet olivat jalankulkijaonnettomuus ja yksittäisonnettomuus. Muut yhdeksän onnettomuutta olivat omaisuusvahinkoon johtaneita onnettomuuksia. Onnettomuudet olivat kuusi hirvieläinonnettomuutta, kaksi yksittäisonnettomuutta ja yksi muu eläinonnettomuus.

Suunnittelualueella seututiellä 618 on vuosina 2013–2017 tapahtunut kolme poliisin tietoon tullutta liikenneonnettomuutta. Liikenneonnettomuudet ovat olleet omaisuusvahinkoon johtaneita onnettomuuksia, joista kaksi oli hirvieläinonnettomuuksia ja yksi yksittäisonnettomuus.

Suunnittelualueella Ruuhimäentiellä on vuosina 2013–2017 tapahtunut kaksi poliisin tietoon tullutta liikenneonnettomuutta. Liikenneonnettomuudet olivat omaisuusvahinkoon johtaneet kohtaamisonnettomuus ja yksittäisonnettomuus.

Muilla maanteillä suunnittelualueella ei ole tapahtunut poliisin tietoon tulleita liikenneonnettomuuksia vuosina 2013–2017.

Suunnittelualueen yksityisteillä on tapahtunut vuosina 2013–2017 muutamia poliisin tietoon tulleita liikenneonnettomuuksia. Pittääntiellä on tapahtunut kaksi liikenneonnettomuutta, jotka olivat omaisuusvahinkoon johtaneet risteämisonnettomuus ja yksittäisonnettomuus. Eräällä nimeämättömällä yksityistiellä suunnittelualueen pohjoisrajalla on tapahtunut yksi loukkaantumiseen johtanut yksittäisonnettomuus.

Liikenneonnettomuustietojen perusteella suunnittelualueella ei ole havaittavissa onnettomuuskasaumapisteitä.

3.14.7 Joukkoliikenne

Kankaisten ja Ruuhimäen kylien kautta on arkiaamuisin yksi seutuliikenteen linja-autoyhteys Jyväskylä-Ruuhimäki-Kankainen-Toivakka ja arki-iltapäivisin vastaava yhteys Toivakka-Kankainen-Ruuhimäki-Jyväskylä. Reitti kiertää Kankaisten kylän Lievestuoreentietä pitkin palaten valtatietä 13 seututielle 618 ja kohti Toivakkaa tai

Ruuhimäentien kautta Jyväskylän suuntaan. Valtatietä 13 pitkin kulkee lisäksi Jyväskylän ja Mikkelin/Lappeenrannan välistä linja-autoliikennettä 3–7 vuoroa päivässä. Suunnittelualueella vakiovuorot pysähtyvät useilla valtatien 13 pysäkeillä, mutta pikavuorot pysähtyvät valtatiellä 13 vain seututien 618 liittymän läheisillä pysäkeillä. Linja-autoreitit ja pysäkit on esitetty oheisessa kuvassa.

Kankaisten ja Ruuhimäen kyliltä on kaksi kertaa viikossa kunnan järjestämä asiointiliikenteen kyyti Toivakan keskustaan ja takaisin.

Maksuton koulukuljetus Toivakassa järjestetään oppilaan lähikouluun 0.–2. luokkalaisille koulumatkan ollessa 3 km tai enemmän ja 3.–9. luokkalaisille koulumatkan ollessa 5 km tai enemmän. Esimerkiksi Ruuhimäeltä Kankaisten kouluun tulevat oppilaat ovat koulukuljetusten piirissä.

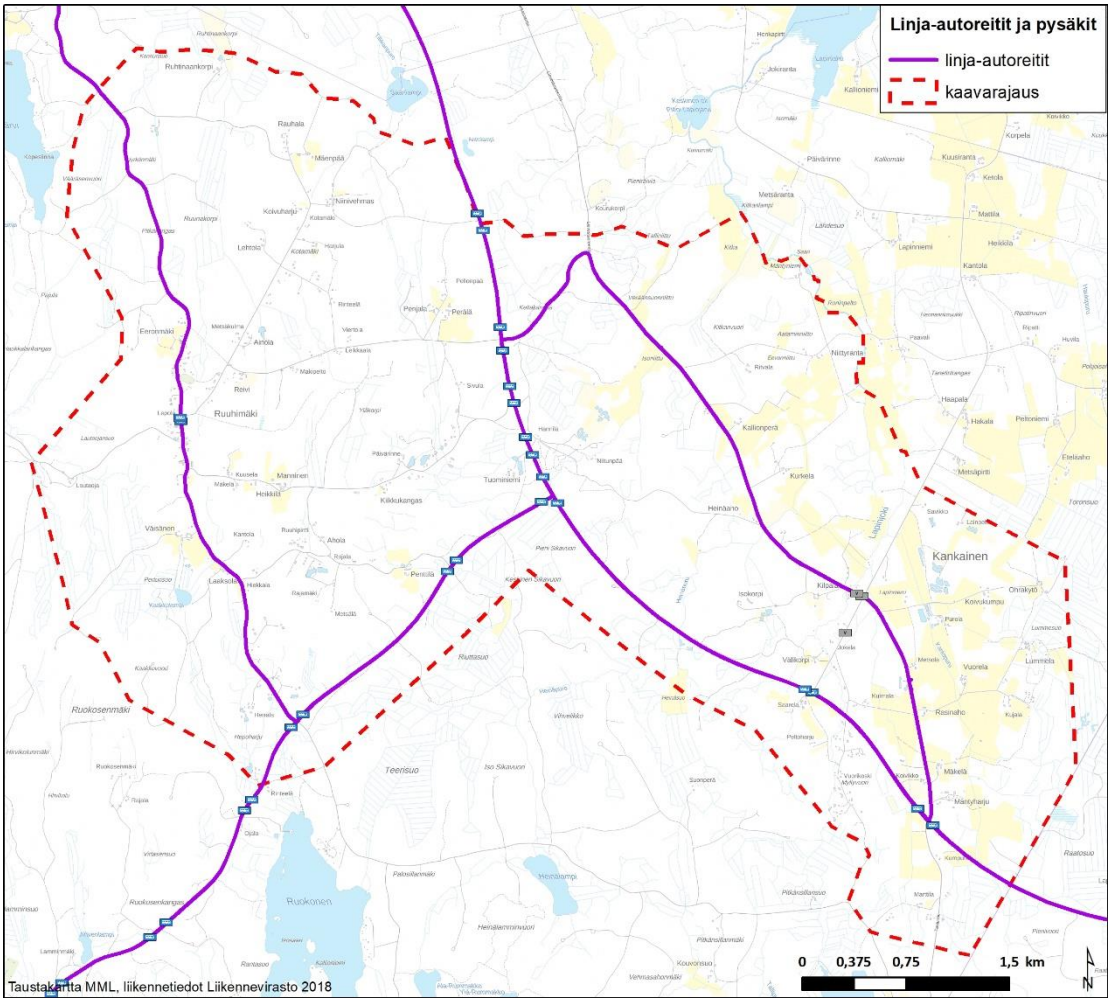

Kuva 27. Linja-autoreitit ja pysäkit suunnittelualueella.

3.15 Kunnallistekniikka ja energiahuolto

3.15.1 Vesihuolto

Sekä Kankaisissa että Ruuhimäellä toimii vesiosuuskunta. Niiden toiminta-alueet kattavat lähes kaikki suunnittelualueen asuinrakennukset.

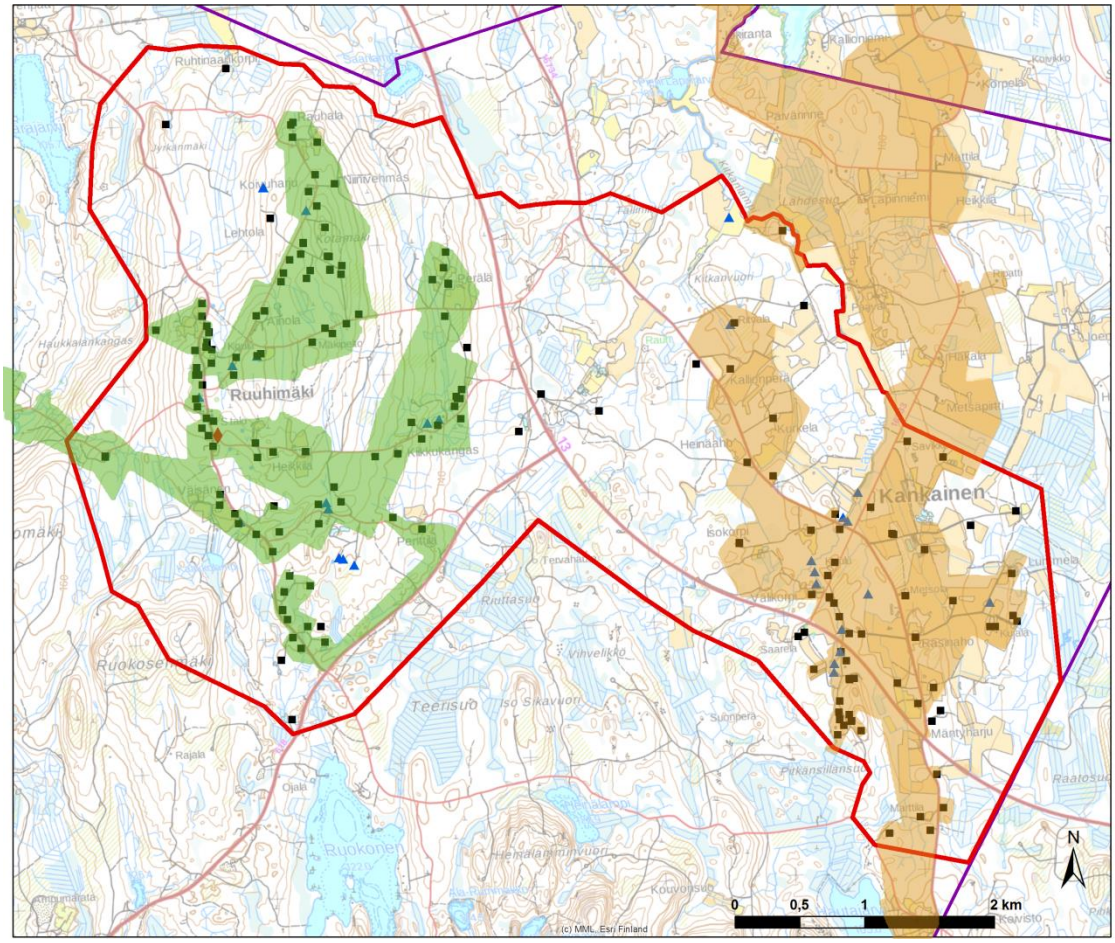

Kuva 28. Karttaan vihreällä osoitettu Ruuhimäen vesiosuuskunnan toiminta-alue ja oranssilla Kankaisten vesiosuuskunnan toiminta-alue. Vakituiset asunnot (yhden ja kahden asunnon talot) on esitetty mustina neliöinä. Vapaa-ajan asunnot on esitetty sinisinä kolmioina. Suunnittelualueen ainoa rivitalo on esitetty punaisena vinoneliönä.

3.15.2 Sähköverkko

Sekä Kankaisten että Ruuhimäen kylien läpi johtaa sähkölinjat. Suunnittelualueen pohjoispuolella kulkee itä-länsi –suuntainen suurjännitelinja.

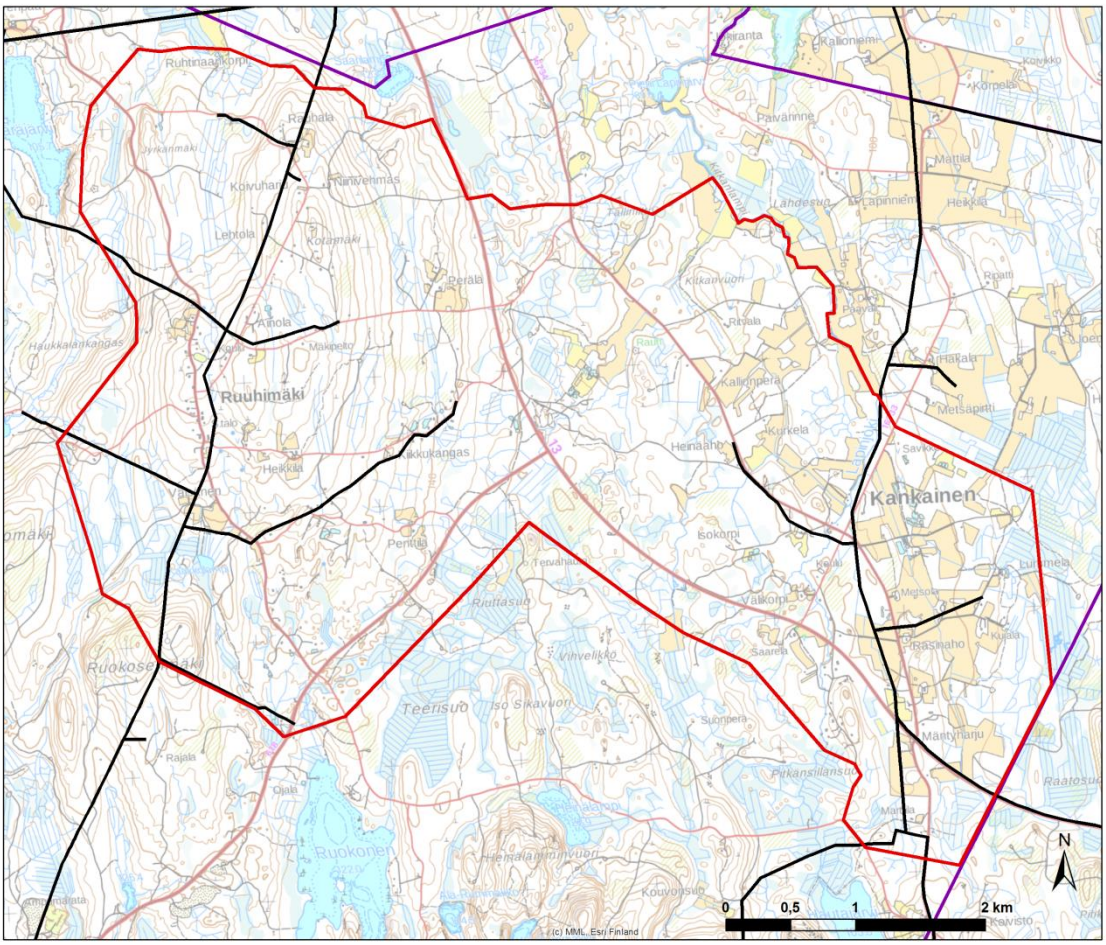

Kuva 29. Sähköverkko on osoitettu kartalla mustilla viivoilla.

3.15.3 Geoenergian hyödyntämismahdollisuudet

Geoenergialla tarkoitetaan kallioperästä, maaperästä ja vesistöistä saatavaa lämmitys- ja viilennysenergiaa. Suomessa maankamaran keskilämpötila on suhteellisen alhainen ja se vaihtelee leveyspiirin mukaan ollen kuitenkin kaksi astetta korkeampi kuin ilman keskilämpötila vastaavilla vyöhykkeillä. Maanpinnan keskilämpötila on etelässä 6-8 Celsiusastetta ja pohjoisessa 2-3 Celsiusastetta. Vaikka pintamaan lämpötila vaihtelee paljonkin, niin lämpötila tasoittuu ja vakiintuu 14 – 16 metrin syvyydessä ollen vuoden ympäri maanpinnan keskilämpötilan luokkaa. Suomen kallioperästä parasta lämmönjohtavuutta ja samalla geoenergian lähdettä edustavat kvartsipitoiset kivilajit kuten graniitit ja kvartsiitit, mutta muunkin tyyppisistä kivilajeista ja kosteasta irtomaasta sekä vesimassoista geoenergiaa saadaan varsin kohtuullisesti.

Geologian tutkimuskeskus (GTK) on tutkinut geoenergiapotentiaalia Suomessa valtakunnallisesti. Toivakka sijoittuu valtakunnallisesti tarkasteltuna alueelle, jolla geoenergiapotentiaali on erittäin hyvä tai hyvä. Kaava-alueella geoenergiapotentiaaliltaan parhaat alueet sijoittuvat Kankaisiin Lievestuoreentien, Punaisentorintien ja Myllytien ympäristöön sekä Ruuhimäellä Uusitien varteen. Kankaisissa kallioperään varastoitunutta lämpöenergiaa on GTK:n aineiston mukaan 2,62 GWh ja Uusitien varressa 2,55 GWh. Toivakan keskustassa parhailla alueilla energiaa on varastoitunut maaperään 2,89 GWh.

GTK on tutkinut myös pohjaveden energiapotentiaalia. Toivakan keskustasta Huikkoon jatkuvalla harjujaksolla energiatehoksi on arvioitu 90 kw keskustassa, 68 kW Myllykankaalla ja 20 Huikossa. Harjujakso jatkuu kaava-alueen etelälaidalle, mutta pohjaveden energiateho jäänee Huikkoa vähäisemmäksi.

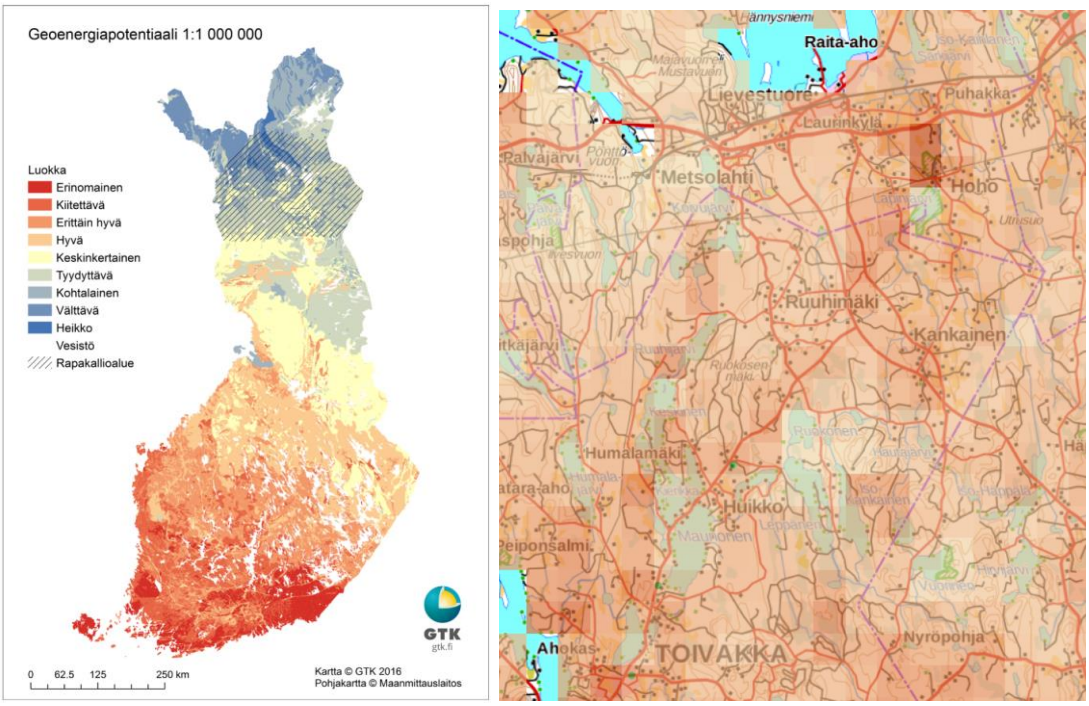

Kuva 30. GTK:n aineistoja geoenergiapotentiaalista. Kuvalähteet: GTK ja http://gtkdata.gtk.fi/maankamara/

3.16 Pilaantuneet maat

Maaperän tilan tietojärjestelmä MATTI sisältää tietoja maa-alueista, joilla nykyisin tai aikaisimmin harjoitetusta toiminnasta on saattanut päästä maaperään haitallisia aineita ja alueista, jotka on tutkittu tai kunnostettu. Aineisto on jatkuvasti ylläpidettävä. Tietojärjestelmä on tarkoitettu pääasiassa valtion ja kuntien käyttöön maaperän suojeluun, maaperän pilaantumiseen, pohjaveden suojeluun, vesistöjen suojeluun ja maankäytön suunnitteluun liittyvissä kysymyksissä. ELY-keskukselta saadun tiedon mukaan kaava-alueella ei sijaitse pilaantuneita maita.

4 SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Suunnittelun vaiheet

4.1.1 Vireille tulo

Yleiskaavan vireille tulosta kuulutettiin 7.6.2018.

Kankainen-Ruuhimäki alueen asukkaille järjestettiin kyläilta 11.1.2018. Paikalla olivat vt. tekninen johtaja, vs. rakennustarkastaja-ympäristönsuojelusihteeri, teknisen lautakunnan puheenjohtaja, FCG:n edustajat ja noin 40 alueen asukasta. Paikalla olleiden alueen asukkaiden mielestä ko. kyläosayleiskaava on alueen kehityksen kannalta erittäin tärkeä ja he kannattivat kaavatyön aloittamista mahdollisimman pian.

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 23.4.2018 Keski-Suomen ELY-keskus. Viranomaiset esittivät neuvottelussa käsityksensä kaavaa koskevista tutkimus- ja selvitystarpeista. Neuvottelumuistio on kaavan liitteenä.

OAS asetettiin nähtäville kunnanhallituksen päätöksellä 4.6.2018. Kunta on kuuluttanut yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville panosta.

4.1.2 Kaavaluonnoksen valmisteluvaihe, huhtikuu-marraskuu 2018.

Laadittiin kaavaluonnos. Kaava laadittiin keskeisten kyläalueiden osalta MRL:n 44 §:n mukaisena osayleiskaavana, jonka perusteella kunta voi myöntää rakennusluvat tavanomaisten asuinrakennuspaikkojen rakentamiseen. Kyläosayleiskaavaluonnos laadittiin lähtökohtatietojen, perusselvitysten sekä tilaajan ja osallisten esittämien tavoitteiden pohjalta. Osallisten tavoitteita kerättiin tavoitetyöpajassa.

Tavoitetyöpaja osallisille 5.6.2018. Kylien asukkaille ja muille osallisille kuten kaava-alueella toimiville yrityksille ja yhdistyksille suunnatun tavoitetyöpajan tarkoituksena oli tehdä tutuksi rakentamisen edellytyksiä ja rajoitteita, tunnistaa karttatyöskentelyn avulla ympäristön arvoja, heikkouksia ja elinvoimaisuutta tukevia asioita määrittämään reunaehtoja rakentamiselle, kerätä osallistujien näkemyksiä rakentamisen sijoittumisesta ja edistää rakentamisen toteutumisen mahdollisuuksia.

Kesällä 2018 kaavaa varten tehtiin luontoselvitys ja rakennetun kulttuuriympäristön selvitys.

Valmisteluvaiheen kaavaluonnos (päiväys 7.11.2019) asetettiin nähtäville teknisessä lautakunnassa 19.11.2018 § 236.

Kaavaluonnoksen ollessa nähtävillä osallisille pidettiin kaavoittajan vastaanotto Kankaisten koulun joulumyyjäisten yhteydessä 5.12. Tilaisuudessa esiteltiin kaavaluonnosta ja muuta kaava-aineistoa osallisille ja ohjattiin osallisia jättämään kirjallinen mielipide valmisteluaineistosta.

4.1.3 Ehdotusvaihe

Kaavaluonnos oli nähtävillä 21.11.-21.12.2018. Kaavaluonnoksesta saatiin neljä lausuntoa viranomaisilta ja siitä jätettiin 11 mielipidettä. Saatuun palautteeseen laadittiin nähtävillä olon jälkeen kirjalliset vastineet, joiden perusteella kaavaluonnoksesta muokattiin kaavaehdotus.

Kaavaehdotuksen (päiväys 17.4.2019) nähtäville panosta päätettiin teknisessä lautakunnassa 3.6.2019 § 146. Kaavaehdotus oli nähtävillä 4.6.-4.7.2019. Kaavaehdotuksesta saatiin viisi lausuntoa ja kolme muistutusta, joista yksi saapui myöhässä. Saadulle palautteelle on annettu kaavanlaatijan vastineet. Nähtävillä olon päättymisen jälkeen saapunutta muistutusta ei voida huomioida osallisten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi.

Kaava-aineistoa muokattiin tarvittavilta osin saadun palautteen perusteella hyväksymiskäsittelyä varten. Tehdyt muutokset ovat vähäisiä, eikä niiden takia kaavaa ollut tarpeen asettaa uudelleen ehdotuksena nähtäville. Kahta maanomistajaa on kuultu erikseen.

4.1.4 Hyväksymisvaihe, lokakuu 2019

Kaavaehdotuksen hyväksymisestä päättää kunnanvaltuusto. Hyväksymistä koskevasta päätöksestä kuulutetaan. Niille, jotka ovat sitä pyytäneet, ilmoitetaan kaavan hyväksymisestä erikseen.

Siitä, kun kaavan hyväksymisestä koskeva päätös on tullut osallisten tietoon, alkaa kuukauden valitusaika.

Ilman valituksia kaavamuutos saa lainvoiman valitusajan päätyttyä kuulutuksella.

4.1.5 Voimaan tulo, arvio joulukuu 2019.

Lukua täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä.

4.2 Tutkimukset ja selvitykset

Laadittavia selvityksiä ovat mm:

- Rakennettu kulttuuriympäristö: Toivakan kunnan rakennusinventoinnin 1990 tarkistus ja täydennys
- Liikenneselvitys
- Luontoselvityksen täydennys ja päivitys

Yleiskaavaa laaditaan yhteistyössä vesihuollon suunnittelun sekä rantaosayleiskaavoituksen kanssa.

4.2.1 Aikaisemmin laaditut tutkimukset ja selvitykset

Seuraavissa aiemmin laadituissa tutkimuksissa ja selvityksissä käsitellään myös suunnittelualuetta:

- Keski-Suomen liitto: ”Keski-Suomen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet 2016”, http://www.maaseutumaisemat.fi/wp-content/uploads/2017/03/KSU-raportti-valtakunnalliset.pdf
- Toivakan kunnan rakennusinventointi 1990
- Haja-asutusalueen rakennuskannan selvitys 2017 / Nina Könönen
- Hulevesistrategia 2017 / Toivakan kunta / Raija Lievonen
- Vesihuoltosuunnittelu 2017 / FCG
- Itäisen alueen rantayleiskaava-alueen osa-alueen 1 luonto- ja maisemaselvitys 2017 / Teppo Häyhä

4.2.2 Kaavoitustyön yhteydessä laaditut tutkimukset ja selvitykset

Kaavan valmisteluvaiheessa on laadittu seuraavat erillisselvitykset, joiden sisältöä on esitelty osana lukua 3, Nykytilanne ja lähtökohdat:

- Ruuhimäen ja Kankaisten kyläosayleiskaavan luontoselvitys 2018, Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk
- Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan rakennusinventointi 2018 (päivitetty 2019), FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy. Selvitystä on päivitetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella.

4.2.3 Muu kirjallisuus ja muut selvitykset

Pertti Kuokkanen (1993): Toivakan historia.

5 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

5.1 Osalliset

Osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62§).

5.1.1 Maanomistajat ja asukkaat

- Kaava-alueeseen rajoittuvan alueen maanomistajat ja asukkaat
- Kaavan vaikutusalueen asukkaat
- Kaava-alueen vaikutusalueen yritysten, laitosten työntekijät ja käyttäjät sekä yritykset, elinkeinonharjoittajat ja maanviljelijät

5.1.2 Viranomaiset

- Keski-Suomen ELY–keskus
- Keski-Suomen Liitto
- Keski-Suomen Museo
- Toivakan kunnan hallintokunnat
- Palo- ja pelastustoimi
- Jyväskylän ympäristöterveydenhuollon palveluyksikkö
- Maanmittauslaitos
- Metsäkeskus

5.1.3 Yritykset, yhteisöt, yhdistykset ja järjestöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

- Toivakan Pitäjäseura
- kylätoimikunnat
  - Kankaisten kyläseura ry
  - Ruuhimäkiseura ry
- vesiosuuskunnat
- muut paikallisella tasolla toimivat yhteisöt
  - Kankaisten kyläkoulun vanhempainyhdistys ry
  - Ruuhilapin erämiehet ry
- maakunnan tasolla toimivat yhteisöt
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- laajakaistayhtiöt
- sähköyhtiöt

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä. Osallisten kesken järjestetään tarvittaessa neuvotteluja.

5.1.4 Tiedotustavat

Kaavoituksen osallistumisen kannalta tärkeistä vaiheista; vireille tulosta, OAS:n, kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen nähtäville panoista, kaavan hyväksymisestä ja lopuksi kaavan voimaantulosta tiedotetaan Paikallisuutiset[3] – sanomalehdessä, kunnan ilmoitustaululla ja kunnan internetsivuilla http://www.toivakka.fi.

Vieraspaikkakuntalaisia maanomistajia tiedotetaan henkilökohtaisesti kirjeitse viimeistään ennen kaavaehdotuksen nähtäville panoa. Kirjeet lähetetään viikkoa ennen nähtävillä olon alkua.

5.2 Kaavoitusprosessi ja osallistuminen

Mahdollisuuksia osallistua kaavoitukseen sen eri vaiheissa on kuvattu tarkemmin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, jonka kunnanhallitus on asettanut nähtäville 4.6.2018 ja jota on päivitetty kaavaluonnosvaiheessa (päiväys 7.11.2018).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 63 §) mukainen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. OAS sisältää perustiedot kaavahankkeesta ja sen valmisteluprosessista niin, että osalliset voivat arvioida kaavan merkitystä ja tarvetta osallistua sen valmisteluun.

OAS kertoo mitä on suunnitteilla ja missä, lähtökohdat ja tavoitteet, mitä selvityksiä tehdään ja mitä vaikutuksia arvioidaan, keitä ovat osalliset sekä milloin ja miten suunnitteluun voi vaikuttaa. OAS on kommentoitavissa kaavaehdotuksen nähtäville panoon asti. OAS:ia päivitetään tarvittaessa. Merkittävistä muutoksista tiedotetaan erikseen.

Osallinen voi olla yhteydessä kaavan laatijaan ja kunnan virkamiehiin kaavaan liittyvissä asioissa koko kaavaprosessin ajan. Kaavoituksen eri vaiheissa esitetyt mielipiteet kirjataan kaavaselostukseen.

5.2.1 Palaute OAS:sta

Osallinen voi antaa vapaamuotoisesti palautetta OAS:sta kaavaehdotuksen nähtäville panoon asti. Tarvittaessa voi esittää ELY–keskukselle neuvottelun järjestämistä OAS:n riittävyydestä.

5.2.2 Mielipide kaavan valmisteluvaiheessa

Kaavaluonnoksesta osallinen voi esittää mielipiteen. Mielipiteen esittämistapa ja osoite ilmoitetaan valmisteluvaiheen kuulemisen kuulutuksen yhteydessä.

5.2.3 Muistutus kaavaehdotuksesta

Kaavaehdotuksesta osallinen voi jättää kirjallisen muistutuksen. Ohjeet ilmoitetaan kuulutuksessa.

Niille muistutuksen tehneille, jotka ovat samalla ilmoittaneet osoitteensa, laaditaan kirjallinen vastine. Mikäli haluaa henkilökohtaisen erillisen tiedotteen kaavan hyväksymisestä, se tulee mainita muistutuksen yhteydessä.

[3] *Ilmestyy torstaisin*

5.2.4 Valitus kaavan hyväksymisestä

Kaavan hyväksymistä koskevasta kunnanvaltuuston päätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

5.3 Viranomaisyhteistyö

Viranomaiset ottavat kantaa suunnitelmiin toimialansa ja tehtäviensä puitteissa.

Keski–Suomen ELY–keskuksen tehtävät:

- yritysten neuvonta-, rahoitus- ja kehittämispalvelut
- elinkeinoelämän ja innovaatioympäristön kehittäminen
- työmarkkinoiden toiminta ja työllisyys
- teiden kunnossapito
- tiehankkeet
- liikenteen lupa-asiat
- joukkoliikenne
- liikenneturvallisuus
- ympäristönsuojelu
- alueidenkäyttö, yhdyskuntarakenne ja rakentamisen ohjaus
- kulttuuriympäristön hoito
- luonnon monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö
- vesivarojen käyttö ja hoito
- ympäristötiedon tuottaminen ja -tietoisuuden edistäminen
- osaaminen ja kulttuuri
- maahanmuutto, maahanmuuttajien kotouttaminen ja työllistyminen yhteistyössä Pirkanmaan ELY–keskuksen kanssa

5.3.1 Neuvottelut

MRL 66.2 § mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin Keski-Suomen ELY–keskuksessa 23.4.2018.

Prosessin aikana pidetään tarvittaessa viranomaisten kanssa myös muita työneuvotteluja.

Viranomaisneuvottelu järjestetään tarvittaessa myös sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu. Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan osalta ei ollut tarvetta ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelulle.

5.3.2 Lausunnot

Viranomaisilta pyydetään lausunnot kaavaluonnoksesta ja - ehdotuksesta.

Erilliseen vastineraporttiin kirjataan lausuntojen sisältö, vastineet niihin sekä miten ne on kaavan laadinnassa huomioitu.

6 KAAVAN TAVOITTEET

6.1 Yleiset tavoitteet

Kankainen-Ruuhimäen osayleiskaava laaditaan keskeisten kyläalueiden osalta MRL 44 §:n mukaisena osayleiskaavana, jonka perusteella kunta voi myöntää rakennusluvat tavanomaisten asuinrakennuspaikkojen rakentamiseen.

Yleiskaavan suunnittelussa huomioidaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaavassa alueen kehittämiselle asetetut tavoitteet. Kyläosayleiskaavan keskeisenä tavoitteena on tukea Kankaisten ja Ruuhimäen kyläalueiden elinvoimaisuutta ja luoda mahdollisuuksia kylien väkiluvun kehittymiselle.

6.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Ne on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vuonna 2000. 14.12.2017 valtioneuvosto hyväksyi uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka astuivat voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia, jotka ovat keskeisiä myös vireillä olevassa yleiskaavassa:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tavoitteet on jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin. Yleistavoitteita sovelletaan yleiskaavoihin paitsi siltä osin kuin yleiskaavalla ohjataan suoraan rakentamista ja muuta maankäyttöä. Erityistavoitteita sovelletaan yleiskaavoihin, mikäli tavoitetta ei ole kohdennettu koskemaan vain maakunnan suunnittelua tai maakuntakaavoitusta.

Lisätietoja valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista löytyy ympäristöministeriön kotisivuilta: www.ymparisto.fi/vat.

6.3 Yleiskaavan sisältövaatimukset

MRL 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
- rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;

- ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä;
- palvelujen saatavuutta; sekä
- liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

Yleiskaavan yleisistä sisältövaatimuksista säädetään MRL 39 §:ssa:

Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;

2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;

3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;

4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;

5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;

6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;

7) ympäristöhaittojen vähentäminen;

8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä

9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

MRL:n 44 §:n mukaan yleiskaavaa voidaan käyttää rakennusluvan perusteella tietyin edellytyksin. Rakennuslupa rakennuksen rakentamiseen voidaan MRL:n 137 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Määräys ei voi koskea aluetta, jolla maankäytön ohjaustarve edellyttää asemakaavan laatimista. Edellytyksenä on lisäksi, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kyseisellä alueella.

6.4 Kunnan tavoitteet

6.4.1 Lähtökohdat ja Toivakan kunnan alustavat tavoitteet kaavaprosessin käynnistyessä

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa.

Alueelle ei ole vielä laadittu selvityksiä osayleiskaavaa varten.

Alue tukeutuu liikenteellisesti valtatiehen 13, seututiehen 618 ja yhdysteihin 16670 ja 16734.

Kankaisten kylällä toimii kyläkoulu (esikoulu, luokat 1-6).

Ruuhimäen kylällä toimii 20 -paikkainen päiväkoti, joka ei vastaa nykyisiä tarpeita.

Toivakan kunnanvaltuusto on päättänyt 10.4.2017 varata suunnittelumäärärahan vuoden 2018 talousarvioon ja rakentamismäärärahan vuoden 2019 talousarvioon Kankainen-Ruuhimäki alueen koulu-päiväkoti –rakentamishankkeeseen. Tarkoituksena on, että koulu-päiväkoti voidaan ottaa käyttöön elokuun alusta 2020.

Osayleiskaavan keskeisenä tavoitteena on tukea kyläalueiden elinvoimaisuutta ja luoda mahdollisuuksia kylien väkiluvun kehittymiselle.

Kankainen-Ruuhimäen osayleiskaava on tarkoitus laatia keskeisten kyläalueiden osalta MRL 44 §:n mukaisena osayleiskaavana, jonka perusteella kunta voi myöntää rakennusluvat tavanomaisten asuinrakennuspaikkojen rakentamiseen.

6.4.2 Toivakan kunnan maankäytön strategia 2030

Toivakan kunnan maankäytön strategia 2030 on kunnan hahmotelma siitä, miten maankäytön ja kulkuyhteyksien on ajateltu kunnassa kehittyvän. Toivakan kunnan maankäytön strategia 2030 on vuodelta 2011.

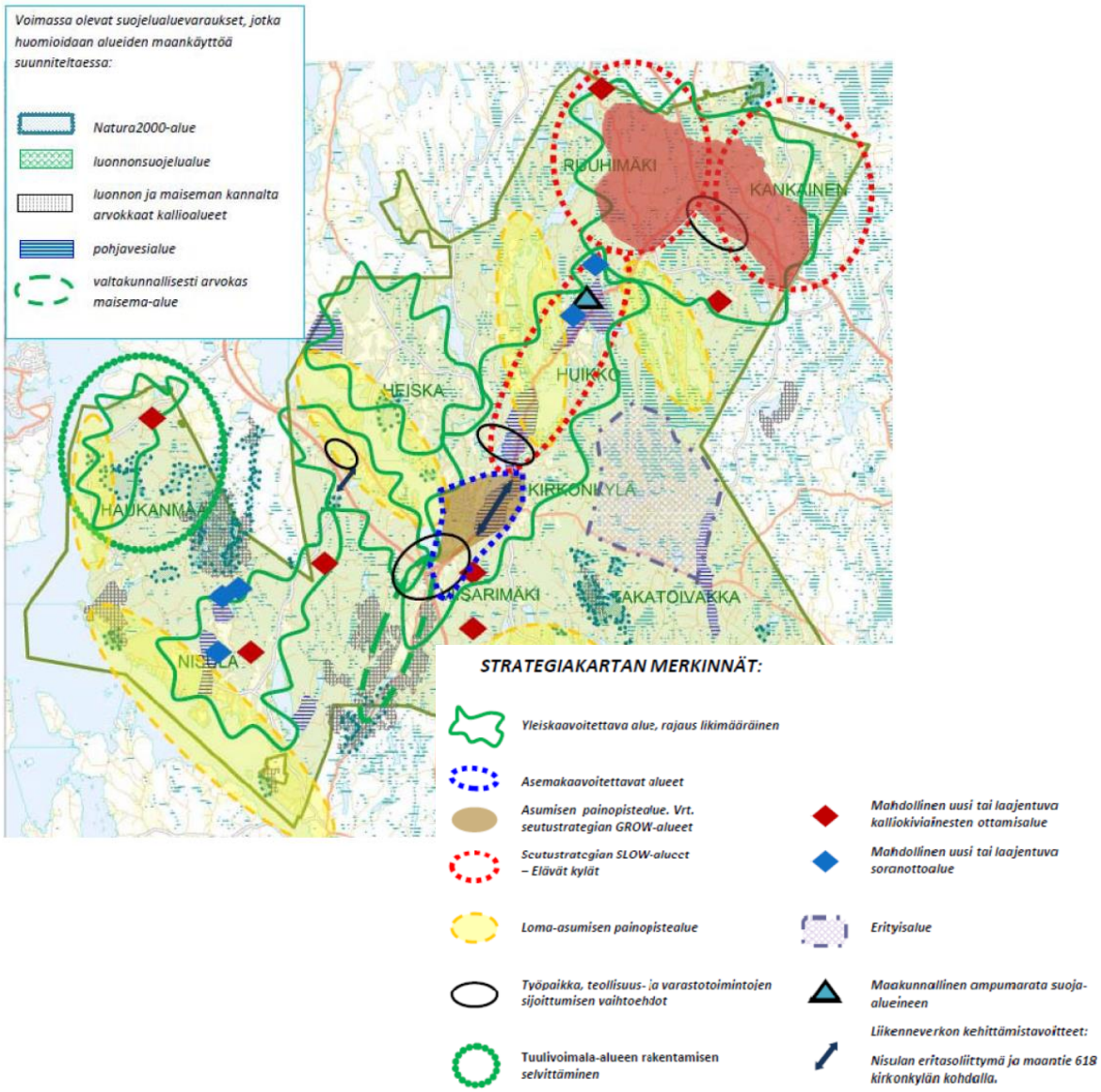

Kuva 31: Suunnittelualue korostettuna punaisella maankäytön strategia – kartalla. Suunnittelualue on osoitettu maankäytön strategiakartalla yleiskaavoitettavana alueena. Sekä Ruuhimäki että Kankainen on osoitettu elävinä kylinä. Kylien väliin on osoitettu valtatien ja seututien risteyksen tuntumaan sijoittumisvaihtoehto työpaikoille, teollisuus- ja varastotoiminnoille.

Maankäytön strategian toteuttaminen on linjattu strategiassa seuraavasti:

1. *Kaavoituksen suunnitelmallisuudella ja ohjelmoinnilla varmistetaan laadukas, riittävä ja kilpailukykyinen tonttivaranto asumisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin sekä pyritään samalla ehkäisemään suunnittelemattomasta maankäytöstä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia mm. yhdyskuntarakenteen ja kunnallisten palveluiden järjestämisen kannalta.*

2. *Yleiskaavoissa kiinnitetään laaja-alaisesti huomiota erilaisiin maankäyttötarpeisiin. Näitä ovat esimerkiksi asumisen, palveluiden ja yritystoiminnan sijoittuminen, liikenne, virkistys ja reitistöt, loma-asutus, maa- ja metsätalous, maa-ainesten ottaminen, energian tuotanto, suojelu- ja erityisaluevaraukset.*

3. *Yleiskaavoissa huomioidaan valtakunnalliset ja maakunnalliset maankäytön ohjaustavoitteet.*

4. *Asemakaavoituksen painopistealueena on Toivakan kirkonkylä lähialueineen, mutta tämän lisäksi kiinnitetään huomiota kylien elinvoimaisuuteen ja haja-asutuksen ohjaukseen. Tämä tapahtuu laadittavilla osayleiskaavoilla (kyläyleiskaavat) tai kylä-suunnitelmilla, jotka antavat lisäperusteluita näiden alueiden rakennuslupia edeltäville suunnittelutarveratkaisuille.*

5. *Asemakaavoituksessa huomioidaan kunnan taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset vastata kaavan toteutuessa lisääntyvään julkisten palveluiden kysyntään sekä infrastruktuurin rakentamis- ja ylläpitokustannuksiin.*

6. *Asemakaavoitus perustuu ensisijaisesti kunnan maanomistukseen ja kaavoitus keskittyy nykyisen asemakaavan alueelle tai sen läheisyyteen (asemakaavan lievealueet). Kunta pyrkii lisäämään maanomistustaan kehittyvillä alueilla.*

7. *Maankäyttösopimuksin laadittavissa yksityismaan asemakaavoissa on varmistettava, että hanke täyttää kunnallisille palveluille, kuntataloudelle, yhdyskuntarakenteelle sekä maanomistajien tasavertaiselle kohtelulle asetetut tavoitteet.*

8. *Kunta laatii säännöt keskeisimmistä maankäyttösopimusperiaatteista.*

9. *Haja-asutusta ohjataan ensisijaisesti vesihuoltolaitosten toiminta-alueille.*

10. *Rakennuslupaharkintaa lisätään alueilla, jossa ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai asemakaavaa.*

6.5 Osallisten tavoitteet

Yleiskaava on tullut vireille kaavoituskatsauksessa 2017, jonka tekninen lautakunta on hyväksynyt 6.4.2017 § 32. OAS eli osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päiväys 23.5.2018) on asetettu nähtäville teknisessä lautakunnassa 30.5.2018 ja kunnanhallituksessa 4.6.2018. Kaavan osallisille järjestettiin Kankaisten koululla 5.6.2018 tavoitetyöpaja, jossa myös esiteltiin OAS osallisille. Tavoitetyöpajan tuloksia on esitelty luvussa prosessin aikana tarkentuneista tavoitteista (luku 6.6.2). Kaavoituksen tavoitteista oli mahdollista jättää kirjallinen mielipide kuntaan.

Kunnalle ei osoitettu kirjallisesti yhtään mielipidettä kaavan tavoitteista.

6.5.1 Kankaisten kyläsuunnitelman tavoitteet

Kankaisiin on tehty kyläsuunnitelma vuonna 2016. Siinä kylän tavoitteiksi on listattu seuraavat asiat:

- Kyläkoulun säilyttäminen ja kehittäminen alueen toimintakeskuksena
- Uusien asukkaiden saaminen kylälle
- Ympäristö ja yhdyskuntatekniikan ylläpito ja kehittäminen
- Punaisentorin ilmoitustaulu
- Kylän viestinnän kehittäminen
- Kylän yhteishengen kasvattaminen
- Yhdistysten elinvoimaisuus
- Lasten ja nuorten toiminnan tukeminen

Tavoitteet on tiivistetty seuraavalla tavalla: ”Kylä toimii tulevaisuudessa eri-ikäisten ihmisten viihtyisänä elinympäristönä ja koulu sen toimintakeskuksena.”

6.6 Prosessin aikana tarkentuneet tavoitteet

6.6.1 Kunnan asettamat tavoitteet

Yhtenä Toivakan kunnan alustavana tavoitteena kaavaa koskien oli vahvistaa Kankaisten ja Ruuhimäen kylien elinvoimaa. Kaavaprosessin aikana arvioitiin, että mikäli kaava-alueelle rakentuisi 1-2 uutta taloa vuosittain alueen elinvoima vahvistuisi selvästi. Kaavan elinkaaren ollessa noin 20 vuotta mitoitustavoitteeksi asetettiin noin 30-50 uutta rakennuspaikkaa.

6.6.2 Osallisten esille tuomat tavoitteet

Osallisille järjestettiin tavoitetyöpaja 5.6.2018 Kankaisten koululla. Työpajan tavoitteena oli kartoittaa alueen arvoja ja haasteita, tunnistaa paikkoja, joissa uusi rakentaminen tukee parhaiten alueen elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä, koota osallistujien kehittämisideoita ja kerätä näkemyksiä uuden rakentamisen sijoittumisesta sekä tehdä osallisille tutuksi kaavoitusta ja siihen liittyviä syy-seuraussuhteita.

Tavoitetyöpajassa viihtyisimpinä, elämyksellisimpinä ja tärkeinä kohtaamispaikkoina nousi esille:

- Ruuhimäen maisemat, näkymät ja kylänraitti
- Kankaisten koulu kylän ja toiminnan keskuksena
- Lapinjoen jokinäkymät ja virkistyskäyttö
- Kankaisten peltoaukeat

- Taulun alue

Tavoitetyöpajassa heikkouksina ja rajoitteina nousi esille:

- VT:n 13 vaarallisuus ja meluisuus
- huonot kevyen liikenteen väylät
- Kankaisten koulun tulevaisuus ja koulun tien huono kunto.

Tavoitetyöpajassa kehittämisideoina nousi esille:

- Luonto- ja kuntopolut, hiihtoladut Ruuhimäellä ja kaava-alueen eteläpuolella
- Yritystoiminta ja teollisuustontit valtatien tuntumassa
- Kankaisten koulun viereen asuntoalue
- Koulun ympäristön kehittäminen, teiden kunto ja liikenneyhteydet
- VT 13: alikulkujen rakentaminen ja kevyen liikenteen väylien parantaminen

Työpajassa tarkasteltiin pienryhmissä karttatyöskentelyn avulla missä mahdollinen uudisrakentaminen sijoittuisi lähelle palveluita ja bussireittejä, missä olemassa olevan kunnallistekniikan tuntumaan, missä liikenteen ja liikkumisen kannalta turvallisesti ja missä maiseman ja miljöön kannalta olisi hyvä rakentaa. Lisäksi tarkasteltiin alueita, joilla osallisten mielestä on rajoitteita asumiselle. Koosteet karttatarkasteluista on ohessa. Kaavan liitteenä on tarkempi yhteenveto työpajan tuloksista.

Lähellä palveluita ja bussireittejä

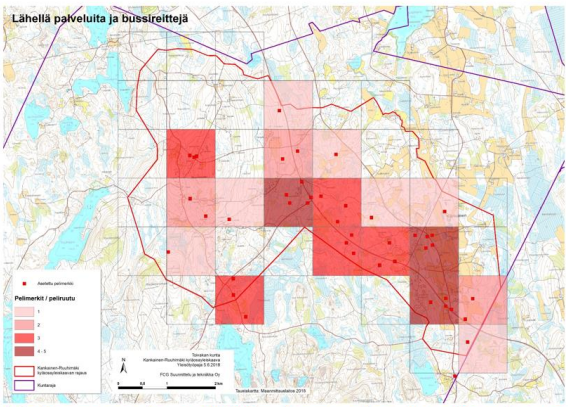

Olemassa olevan kunnallistekniikan tuntumassa

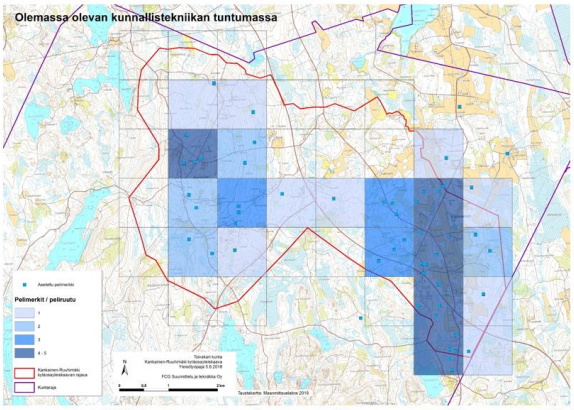

Maiseman ja miljöön kannalta hyvä rakentaa

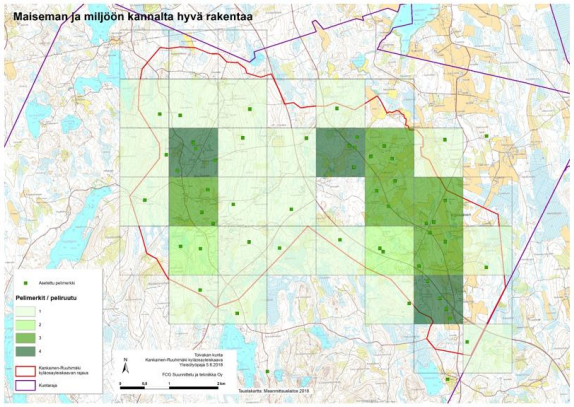

Liikenteen ja liikkumisen kannalta turvallinen paikka

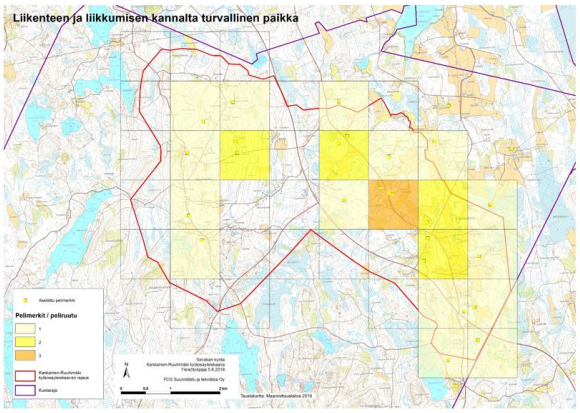

Rajoitteita asuinrakentamiselle

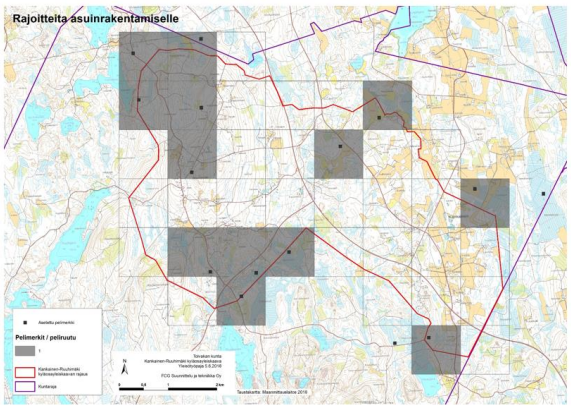

Kuva 32. Työpajassa tarkasteltiin pienryhmissä karttatyöskentelyn avulla missä mahdollinen uudisrakentaminen sijoittuisi lähelle palveluita ja bussireittejä, missä olemassa olevan kunnallistekniikan tuntumaan, missä liikenteen ja liikkumisen kannalta turvallisesti ja missä maiseman ja miljöön kannalta olisi hyvä rakentaa. Lisäksi tarkasteltiin alueita, joilla osallisten mielestä on rajoitteita asumiselle.

6.6.3 Viranomaisten esille tuomat tavoitteet

Keski-Suomen museo on tuonut esille, että Toivakan kunnan rakennusinventoinnissa 1990 Kankaisten ja Ruuhimäen kyliltä on inventoitu pihapiirejä, jotka on tarpeen tarkistaa. Lisäksi inventoinnin piiriin pitää ottaa kylien rakennusvaiheista 1940-1950-luvun asutustilavaihe, jälleenrakennuskausi tyyppitaloineen ja valtiojohtoisesti suunniteltuine ja rahoitettuine tyyppipiharatkaisuineen sekä hyvin säilyneitä esimerkkejä tyypillisistä omakotitaloista eri vuosikymmeniltä 1960-luvulta lähtien. 1990-luvulla ole kaupankäyntiin liittyviä rakennuksia ei ole inventoitu, mutta 2010-luvulla myös se on tarpeen.

Kaavaa valmisteltaessa on pidetty viranomaisneuvottelu 23.4.2018. Viranomaiset nostivat neuvottelussa esille mm. alla lueteltuja tavoitteita. Viranomaisneuvottelun muistio on kaavan liitteenä.

- Viranomaisten kannalta oleellisimpia edistettäviä ja seurattavia asioita on VAT:ien toteutuminen. Kaavaselostukseen niitä on syytä avata sekä osoitettava, kuinka kaavaratkaisu niitä tukee. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen lienee tärkein suuren mittakaavan tavoite tämän kaavan kannalta. Valtatien ja sen melualueen huomioiminen on myös tärkeää.
- Uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen on hyvä ottaa mallia siitä, kuinka kylät ovat perinteisesti rakentuneet. Kylien jo olemassa olevaa rakennetta ja rakeisuutta kannattaa myötäillä.
- Rakennetun kulttuuriympäristön osalta selvitystarve koskee sekä Kankaisia että Ruuhimäkeä.
- Lähtökohtaisesti uusia liittymiä ei tule osoittaa valtatielle 13, liittymisten tulee tapahtua olevien liittymien kautta. Uusia rakennuspaikkoja ei tule osoittaa melualueille.
- Maanomistajien tasapuolinen kohtelu uusia rakennuspaikkoja osoitettaessa. Keskeisille kyläalueille voi osoittaa tehokkaammin uusia rakennuspaikkoja. Ehdottoman rakentamisrajoituksen käyttö voi olla kohtuutonta maanomistajille. Uudet rakennuspaikat on tarkoituksenmukaista osoittaa maanomistajia kuunnellen niin, että jatkossa tarvitaan mahdollisimman vähän poikkeuslupia.

6.7 Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Yleiskaavassa huomioidaan selvitysten yhteydessä löydetyt arvokkaan kulttuuriympäristö-, luonto-, maisema- ym. kohteet.

7 VALMISTELUVAIHEEN PALAUTE JA SEN HUOMIOIMINEN

Kaavaluonnoksesta lausunnon antoivat Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Jyväskylän kaupunki ja Keski-Suomen elinkeino,- liikenne- ja ympäristökeskus. Muilta osallisilta tuli 11 mielipidettä. Mielipiteistä 10 oli yksityisten ihmisten jättämiä mielipiteitä ja yksi yhdistyksen jättämä.

Kaavaluonnoksesta saatu palaute on koottu vastineraporttiin, jossa on esitetty lausuntoihin ja mielipiteisiin kirjalliset vastineet. Vastineissa kerrotaan, millaisia muutoksia lausunnon/mielipiteen perusteella kaava-aineistoon tehdään tai perustellaan, miksi muutoksia ei tehdä. Vastineraportti on kaavan liitteenä.

Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella kaava-aineistoon on tehty seuraavia muutoksia kaavakartalle ja kaavamääräyksiin:

- Kaavan yleismääräyksiin on lisätty määräys, että kulkuyhteydet uusille rakennuspaikoille tulee järjestää ensisijaisesti olemassa olevien liittymien kautta ja että olemassa olevien liittymien käyttötarkoituksen muutos ja liikennemäärän lisääminen edellyttävät liittymälupaa. Valtatielle 13 ei tule osoittaa uusia liittymiä.
- Kaava-alueen rajausta on tarkistettu suhteessa Toivakan itäisen rantaosayleiskaavan osa-alueeseen 1 jättämällä Kaakkolampi Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan ulkopuolelle.
- Kaava-alueen rajausta on tarkistettu Myllyvuoren tuntumassa ottamalla kaava-alueeseen mukaan kokonaisuudessaan kiinteistö, jolle on osoitettu uusia rakennuspaikkoja.
- Kiinteiden muinaisjäännösten kaavamääräyksen sanamuotoa ja merkitsemistapaa kaavakartalla on tarkistettu.
- Maisemallisesti arvokkaiden peltoaukeiden kaavamääräystä on tarkistettu niin, että siinä velvoitetaan huomioimaan avoimen viljelysmaiseman arvot.
- Rakennusinventointiraporttiin on tarkistettu Mäkipelto-nimisen kohteen arvottamista ja sitä koskevia suosituksia. Kohde on merkitty kaavakartalle rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaana kohteena.
- Luo-alueiden kohdenumerointia ja nimeämistä on tarkistettu niin, että se vastaa luontoselvitystä. Kaavaluonnoksen luo3-alueiden esitystapaa ja kaavamääräystä on tarkistettu esittämällä vesilain 2 luvun 11 §:n perusteella suojellut norot ja lähteet sekä metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt omilla luo-merkinnöillään ja kaavamääräyksillään.
- Melualueen kaavamerkinnän selitettä on täydennetty tiedolla, että merkintä perustuu tieverkon osalta melun putkimalliin ja on viitteellinen.
- Erillispientalovaltaisten asuinalueiden ja kyläalueiden rajauksia on tarkistettu kaavakarttaan niin, että ne vastaavat olemassa olevia pihapiirejä, kiinteistörajoja ja huomioivat tarkemmin kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat.
- Lapinjoen rantavyöhykkeen käsittelytapaa on tarkistettu kaavaehdotukseen. Kyläosayleiskaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat on siirretty kauemmas rantavyöhykkeestä ja kyläalueet on rajattu niin, että rantojen jokamiehenoikeuksiin perustuva virkistyskäyttö ei vaikeudu nykyiseen nähden.

- Erillispientalovaltaisten asuinalueille ja kyläalueille osoitetun rakennusoikeuden määrää on tarkistettu niin, että rakennusoikeuden enimmäismäärä määrittyy vain tehokkuusluvun perusteella.
- Kaavakartalle on lisätty maaomistajien esityksestä uusia rakennuspaikkoja, mikäli edullisuusvyöhykkeisiin perustuva mitoitus sekä luontokohteiden ja melualueiden huomioiminen on sen sallinut. Maanomistajien pyynnöstä kaavakartalle on merkitty yhteensä 11 uutta rakennuspaikkaa.
- Uusien asuinrakennuksen rakennuspaikkojen merkintöjen sijaintia on tarkistettu joillakin kiinteistöillä.
- Kaavassa osoitetun teollisuus- ja varastoalueen kaavamääräystä on täydennetty määräämällä, ettei valtatielle 13 tule osoittaa uusia liittymiä.
- Teiden merkintää on selkiytetty kaavakartalla. Yksityisteitä ei esitetä kaavassa, mutta niiden näkyvyyteen pohjakartasta on kiinnitetty huomioita.

Kaavaselostusta ja muita kaava-aineistoja on täydennetty seuraavasti lausuntojen ja mielipiteiden perusteella:

- Kaavaselostuksen kuvausta osallisista on täydennetty lisäämällä Metsäkeskus ja Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry osallisiksi.
- Kuvausta kaavan tavoitellusta ohjausvaikutuksesta suhteessa uuteen rakentamiseen niiltä osin, kuin kaava ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 44 §:n mukainen suoraan rakentamista ohjaava yleiskaava, on täydennetty.
- Kaavaselostusta on täydennetty kuvauksella siitä, kuinka valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on huomioitu kaavaratkaisussa ja miten kaavaratkaisu edistää niiden toteutumista.
- Maakuntakaavan suunnittelumääräys uusiutuvan energian käytöstä on huomioitu täydentämällä kaavaselostusta arviolla geoenergian hyödyntämismahdollisuuksista kaava-alueella.
- Kaavaselostukseen on täydennetty valtatien 13 kuvausta ja liikenneturvallisuutta parantavien keinojen kuvausta.
- Kaavaselostusta on täydennetty kuvaamalla kulkuyhteyksiä, joihin kaavassa esitetty maankäyttö perustuu.
- Kaavaselostukseen käytettyjen lähtöaineistojen listaan on lisätty Teppo Häyhän Itäisen alueen rantayleiskaava-alueen osa-alue 1 luonto- ja maisemaselvitys (2017) ja selvityksen sisältö on huomioitu kaavaselostuksessa.
- Kaavaselostusta on täydennetty arvioimalla kaavaa myös yleiskaavan sisältövaatimusten näkökulmasta osana kaavan vaikutusten arviointia.
- Kaavassa osoitetun rakennusoikeuden määrää sekä muun kaava-alueen oikeusvaikutuksia suhteessa maanomistajien tasapuoliseen kohteluun on arvioitu kaavaselostukseen
- Kankaisten koulun yhteyteen osoitetun kyläalueen vaikutusta liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen on täydennetty.
- Vaikutusten arviointia on täydennetty kuvaamalla kaavan vaikutuksia asumisviihtyisyyteen, kiinteistöjen arvoon ja liikenneturvallisuuteen.
- Vaikutusten arviointia on täydennetty kuvaamalla kaavassa osoitetun teollisuus- ja varastoalueen liikenteellisiä vaikutuksia.

- Rakennusinventointiraporttiin on tarkistettu Mäkipelto-nimisen kohteen arvottamista ja sitä koskevia suosituksia.
- Rakennusinventointiraporttiin on tarkistettu Vuorikoski-nimisen kohteen kuvausta, arvottamista ja sitä koskevia suosituksia

Lisäksi kaavakartalle ja kaavamääräysten selitteisiin on tehty seuraavat tarkistukset:

- Teollisuusalueen esitystapa kaavakartalla on muutettu sellaiseksi, että kaavakartalta hahmottuu paremmin, että kyseessä on uusi teollisuusalue.
- Kaavakartalle on lisätty joitain merkintöjä kaavaluonnoksesta puuttuneista olemassa olevista rakennuspaikoista.

8 EHDOTUSVAIHEEN PALAUTE JA SEN HUOMIOIMINEN

Kaavaehdotuksesta lausunnon antoivat Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Jyväskylän kaupunki ja Keski-Suomen elinkeino,- liikenne- ja ympäristökeskus, Suomen metsäkeskus ja Metsähallitus. Muilta osallisilta tuli 3 muistutusta, joista yksi saapui myöhässä. Nähtävillä olon päättymisen jälkeen saapunutta muistutusta ei voida huomioida osallisten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi.

Kaavaehdotuksesta saatu palaute on koottu vastineraporttiin, jossa on esitetty lausuntoihin ja muistutuksiin kirjalliset vastineet. Vastineissa kerrotaan, millaisia muutoksia lausunnon/muistutuksen perusteella kaava-aineistoon tehdään tai perustellaan, miksi muutoksia ei tehdä. Vastineraportti on kaavan liitteenä.

Lausuntojen ja muistutusten perusteella kaava-aineistoon on tehty vähäisiä muutoksia. Muutosten ollessa vähäisiä niiden takia kaavaa ole ollut tarpeen asettaa uudestaan nähtäville. Kahta maanomistajaa on kuultu erikseen.

Kaavakartalle ja kaavamääräyksiin tehdyt muutokset:

- Poistetaan Luo-alueiden kaavamääräyksestä viittaus luontoselvitykseen.
- Tarkistetaan Luo-alueiden kohdenumerointi vastaamaan luontoselvityksen kohdenumerointia.
- Tarkistetaan AO-alueen rajausta Lautaojalla pienemmäksi.
- Poistetaan yleismääräyksistä lause riittävistä ekologisista yhteyksistä
- Tarkistetaan muistutuksen perusteella uusien rakennuspaikkojen määrä ja AT-alueen rajaus muistutuksen mukaiseksi.

Kaavaselostukseen tehdyt muutokset:

- Täydennetään kaavaselostukseen luonnosvaiheen jälkeen lisättyjen rakennuspaikkojen vaikutusten arviointia erityisesti maisemaan ja kulttuuriympäristöön.

9 KYLÄOSAYLEISKAAVAN KUVAUS

Yleiskaavat poikkeavat toisistaan sen mukaan, minkälaisia alueita ne koskevat, mitkä ovat suunnittelutarpeet, sekä mitkä ovat halutut ohjausvaikutukset. Ympäristöministeriön ”Yleiskaavan sisältö ja esitystavat” – oppaassa on kuvattu eri ohjaustavoitteista johdettua kaavatyyppejä. Yleiskaava voi olla useamman eri tyypin yhdistelmä.

- Strateginen yleiskaava
- Yleispiirteinen aluevarausyleiskaava
- Yksityiskohtainen aluevarausyleiskaava
- Yksityiskohtainen aluevarausyleiskaava, joka ohjaa suoraan rakentamista ja muuta maankäyttöä

Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaava on aluevarausyleiskaava, joka keskeisten kyläalueiden osalta on laadittu yksityiskohtaisena aluevarausyleiskaavana, joka ohjaa suoraan rakentamista. MRL:n 44 §:n mukaan yleiskaavaa voidaan käyttää rakennusluvan perusteella tietyin edellytyksin. Rakennuslupa rakennuksen rakentamiseen voidaan MRL:n 137 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Määräys ei voi koskea aluetta, jolla maankäytön ohjaustarve edellyttää asemakaavan laatimista. Edellytyksenä on lisäksi, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kyseisellä alueella.

Keskeiset kyläalueet on määritelty edullisuusvyöhyketarkastelulla. Keskeisillä kyläaluilla on selvitetty edullisuusvyöhykemitoitukseen perustuen maanomistajien tasapuolinen rakentamisoikeus, johon perustuen uusia rakennuspaikkoja on merkitty maanomistajien toiveet huomioiden. Keskeiset kyläalueet on osoitettu kaavassa kyläalueen (AT) merkinnällä.

Edullisimpien vyöhykkeiden ulkopuoliset alueet on jätetty mitoituksen ulkopuolelle. Edullisimpien vyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla osoitettiin vain olemassa olevat rakennuspaikat, koska tarvetta uusien rakennuspaikkojen osittamiselle ei kaavaprosessin aikana tullut esille. Kaavassa ei aseteta ehdotonta rakentamisrajoitusta, joten mahdollinen asuinrakentaminen edullisimpien vyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla tapahtuu Toivakan kunnan rakennusjärjestyksen haja-asutusalueita koskevien säännösten mukaisesti.

Uutena maankäyttöalueena kaavassa osoitetaan teollisuus- ja varastoalue valtatien 13 ja seututien 618 risteyksen eteläpuolelle. Alueelle sijoittuvan toiminnan luonteesta riippuen alue saattaa olla tarpeen asemakaavoittaa.

9.1 Mitoitus

Kaavassa on tutkittu vakituisen asumisen mahdollisuudet Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan alueella. Kaavan elinkaaren ollessa noin 20 vuotta mitoitustavoitteeksi asetettiin noin 30-50 uutta rakennuspaikkaa. Tämä tarkoittaa n. 1-2 uutta rakennusta vuosittain ja vastaa hyvin myös alueen kehitystä viimeisten 20 vuoden aikana, jolloin Kankaisiin ja Ruuhimäelle on myönnetty 24 rakennuslupaa yhden asunnon taloille.

Kaavaehdotukseen on merkitty rakentamisen kannalta edullisimmille vyöhykkeille noin 40 uutta rakennuspaikkaa maanomistajien toiveita kuunnellen ja edullisuusvyöhykkeiden mitoitus huomioiden.

9.2 Edullisuusvyöhykeanalyysi

Suunnittelualueelle on laadittu edullisuusvyöhykejaotus paikkatietopohjaisen vyöhykeanalyysin perusteella. Vyöhykeanalyysin tavoitteena on löytää alueet, joille rakentaminen on suositeltavaa.

Edullisuusvyöhykkeillä tarkoitetaan ruutuihin perustuvaa pisteytysjärjestelmää, joka perustuu etäisyyteen alueiden erilaisista arvotekijöistä tai rakentamista rajoittavista tekijöistä. Ruudun kokona on käytetty 500 x 500 metriä. Jokaiselle arvotekijälle on annettu arvon mukaisesti pisteitä nollasta viiteen. Lopuksi eri arvotekijöiden muodostamat pisteet on laskettu yhteen kussakin ruudussa. Kankaisten ja Ruuhimäen alueella arvotekijöinä tai rakentamista rajoittavina tekijöinä on tarkasteltu seuraavissa luvuissa esiteltyjä tekijöitä:

9.2.1 Olemassa oleva asutus

Rakennus- ja huoneistorekisterin asuinrakennusten kappalemäärä ruudussa

- yli 10 asuinrakennusta = 3 pistettä
- 5-9 asuinrakennusta = 2 pistettä
- 1-4 asuinrakennusta = 1 pistettä
- 0 asuinrakennusta = 0 pistettä

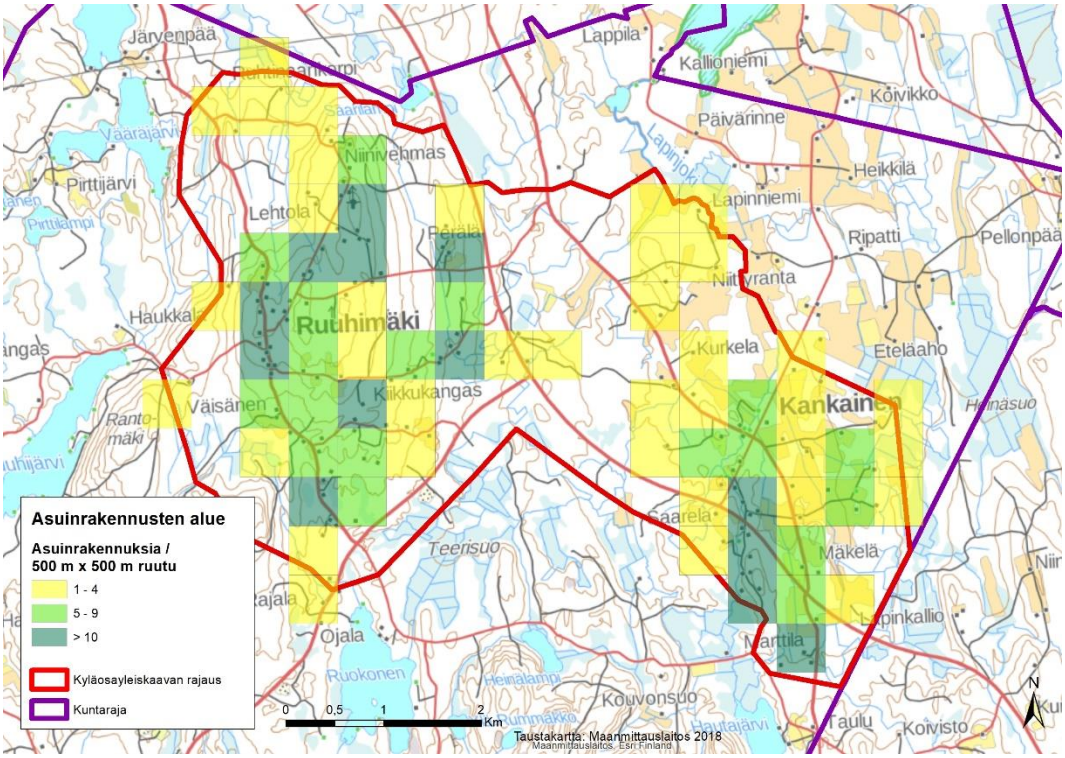

9.2.2 Tieverkko

Maastotietokannan luokkien IIb, IIIa ja IIIb tie kulkee ruudun kautta.

Pieniä yksityisteitä ei ole huomioitu osana tieverkkoa.

Valtatietä 13 ja seututietä 618 ei ole huomioitu osana tieverkkoa, koska suorat tonttiliittymät niille eivät ole mahdollisia tai suotavia.

- Maastotietokannan luokkien IIb, IIIa ja IIIb tie kulkee ruudun kautta = 1 piste
- Muut ruudut = 0 pistettä

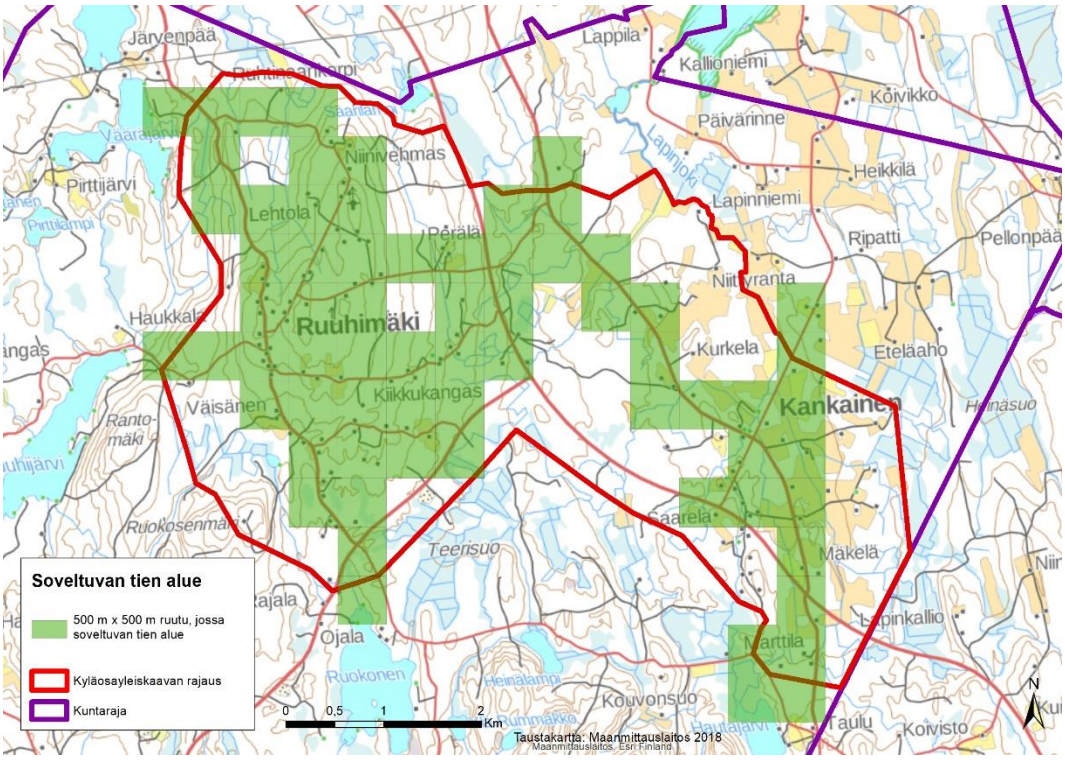

9.2.3 Vesihuolto

Ruutu sijoittuu vesihuollon toiminta-alueelle

- Ruutu sijoittuu vesihuollon toiminta-alueelle
  = 3 pistettä
- Ruutu ei sijoitu vesihuollon toiminta-alueelle tai vain hyvin vähäinen osa ruudusta sijoittuu vesihuollon toiminta-alueelle
  = 0 pistettä

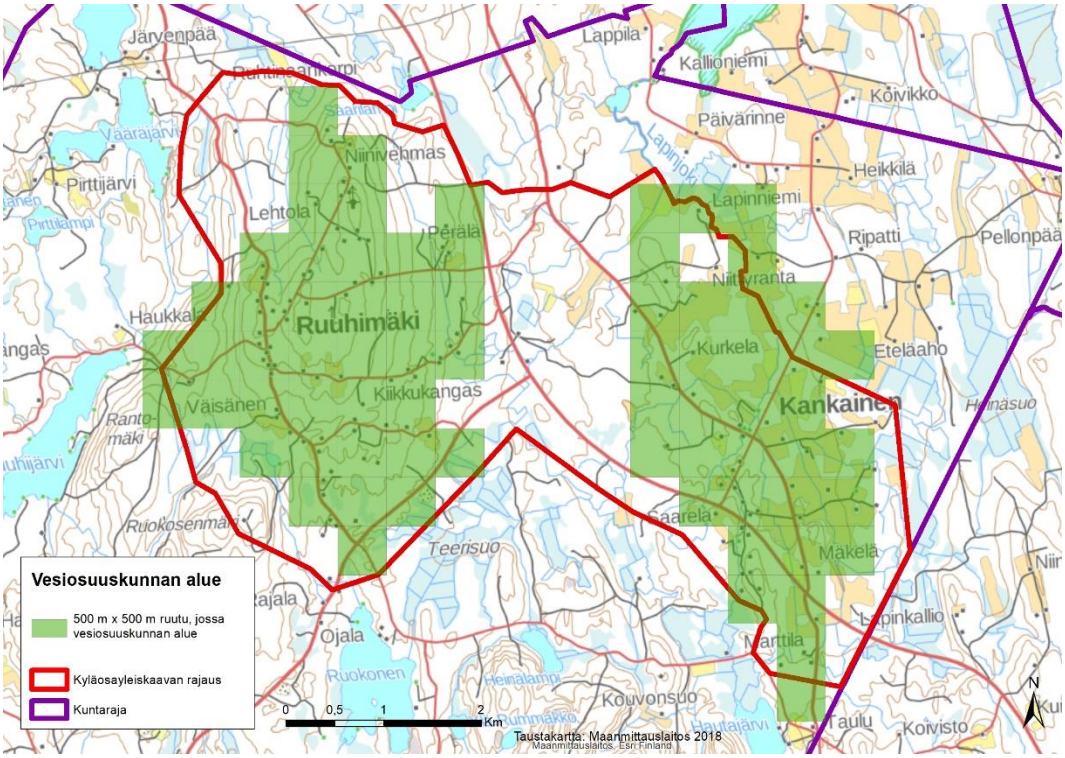

9.2.4 Avoimet maisemat

Maastotietokannan peltojen ja niittyjen osuus ruudussa

- Yhteenlaskettu pelto- ja niittypinta-ala ruudussa on alle 25 % ruudun pinta-alasta
  = 1 piste
- Yhteenlaskettu pelto- ja niittypinta-ala ruudussa on yli 25 % ruudun pinta-alasta
  = 0 pistettä

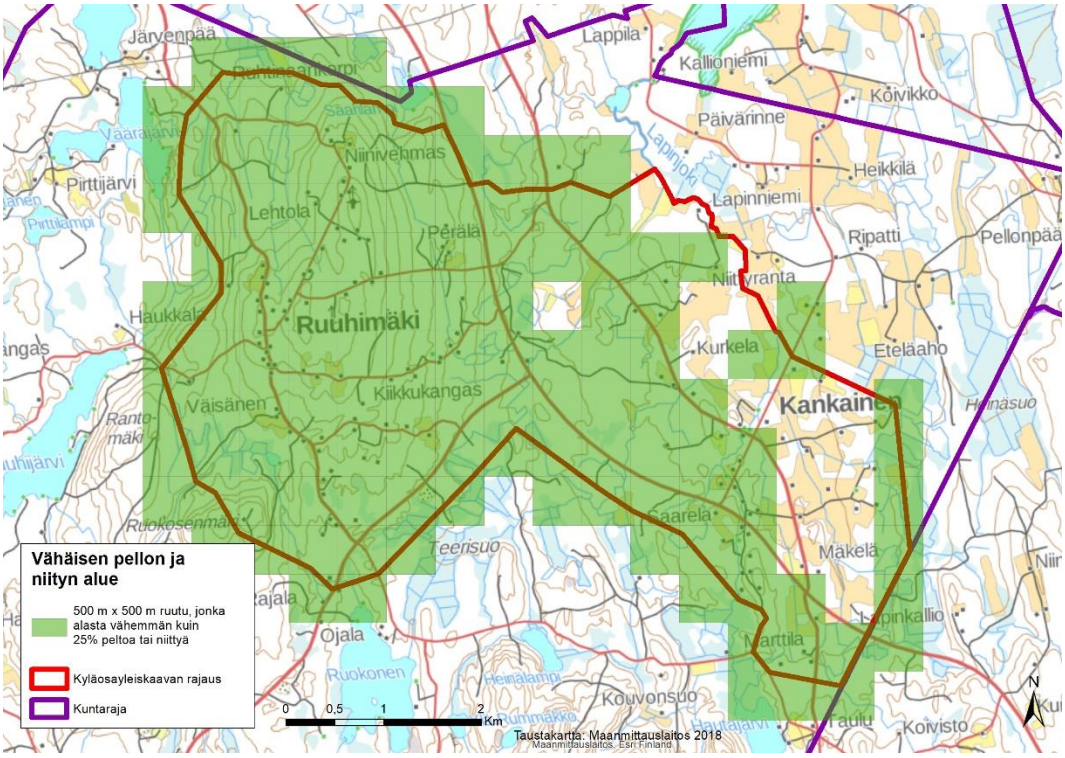

9.2.5 Palveluiden saavutettavuus

Etäisyys Kankaisten ala-asteen koulusta ja päiväkodista

- Kankaisten koulu sijoittuu tarkasteltavaan ruutuun tai tarkasteltavan ruudun viereiseen ruutuun
  = 5 pistettä
- Ruudussa tai sen viereisessä ruudussa ei ole kunnallisia palveluita
  = 0 pistettä

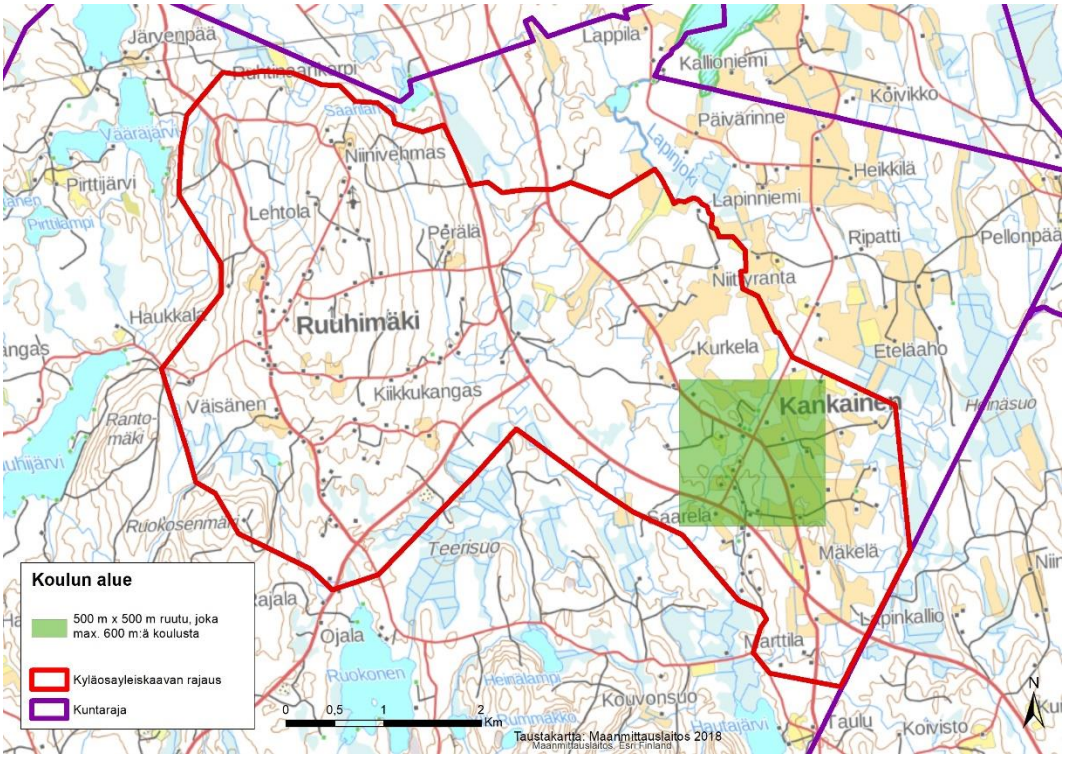

9.2.6 Osallisten esille tuomat tavoitteet tavoitetyöpajassa 5.6.2018

Uudisrakentamiselle edullisimmat alueet palveluiden, kunnallistekniikan, liikkumisturvallisuuden ja maiseman kannalta

- Ruutuun osoitettu yli 3 kommenttia ruudun edullisuudesta uudisrakentamiseen
  = 2 pistettä
- Ruutuun osoitettu 2 kommenttia ruudun edullisuudesta uudisrakentamiseen
  = 1 pistettä
- Ruutuun osoitettu yksi tai ei yhtään kommenttia ruudun edullisuudesta uudisrakentamiseen
  = 0 pistettä

Alueet, joilla on rajoitteita asumiselle

- Ruutuun ei ole osoitettu kommentteja rajoitteista asumiselle
  = 1 piste
- Ruutuun on osoitettu kommentti rajoitteista asumiselle
  = 0 pistettä

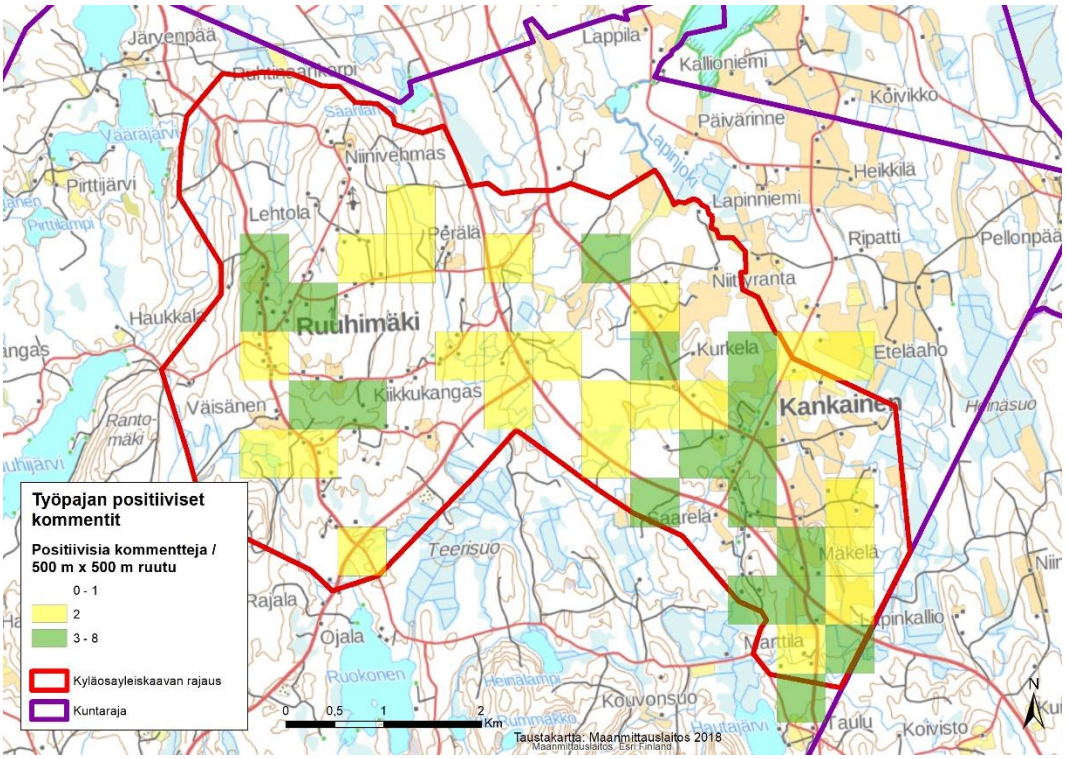
Järvenpää
Lappila
Kallioniemi
Kõivikko
Päivärinne
Niinivehmas
Heikkilä
Pirttijärvi
Lehtola
Lapinniemi
Pérälä
Ripatti
Pellonpää
Niittyranta
Haukkala
Ruuhimäki
Kurkela
Eteläaho
Kiikkukangas
Väisänen
Kankainen
Ranto-
mäki
Heinäsuo
Teerisuo
Saarelä
Mäkelä
Rajala
Ojala
Lapinkallio
Narttila
Ruokonen
Kouvonsuo
Taulu
Koivisto
Työpajan positiiviset kommentit
Positiivisia kommentteja / 500 m x 500 m ruutu
0 - 1
2
3 - 8
Kyläosayleiskaavan rajaus
Kuntaraja
0 0,5 1 2 Km
Taustakartta: Maanmittauslaitos 2018

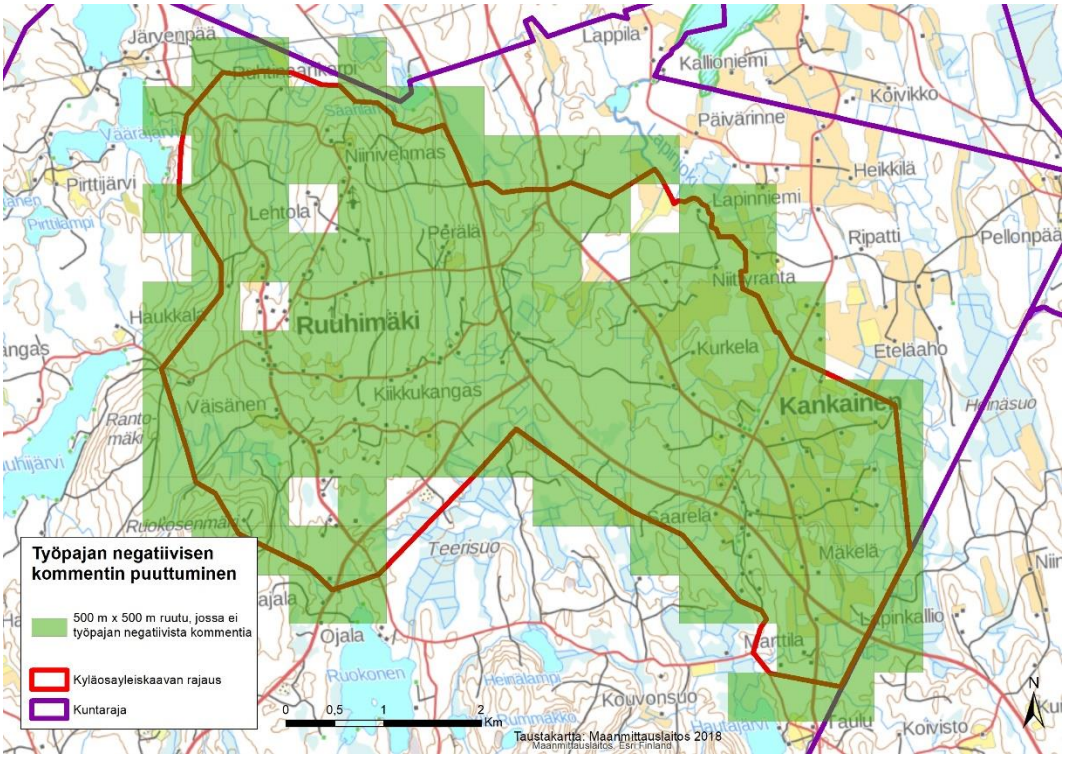
Järvenpää
Lappila
Kallioniemi
Kõivikko
Päivärinne
Niinivehmas
Heikkilä
Pirttijärvi
Lehtola
Lapinniemi
Pérälä
Ripatti
Pellonpää
Niittyranta
Haukkala
Ruuhimäki
Kurkela
Eteläaho
Kiikkukangas
Väisänen
Kankainen
Ranto-
mäki
Heinäsuo
Teerisuo
Saarelä
Mäkelä
Ojala
Lapinkallio
Narttila
Ruokonen
Kouvonsuo
Taulu
Koivisto
Työpajan negatiivisen kommentin puuttuminen
500 m x 500 m ruutu, jossa ei työpajan negatiivista kommentia
Kyläosayleiskaavan rajaus
Kuntaraja
0 0,5 1 2 Km
Taustakartta: Maanmittauslaitos 2018

9.3 Edullisuusvyöhykkeet ja niiden mitoitus

Kun kunkin ruudun eri tekijöistä saama pistemäärä on laskettu yhteen, saadaan alla olevan kuvan mukainen edullisuusvyöhykejako kaava-alueelle. Mitä korkeampi pistemäärä ruudussa on, sen paremmin alue soveltuu asuinrakentamiseen. Edullisuusvyöhykkeet ovat paikkatietopohjaisia suosituksia suunnittelualueen asumisen sijoittamiselle.

Mitoitus laaditaan perustuen kiinteistön osuuteen kullakin edullisuusvyöhykkeellä. Paikkatietoanalyysin perusteella laadittu edullisuusvyöhykejako tarkoittaa, että yhdyskuntarakenteen kannalta edullisimmalle vyöhykkeelle rakennuspaikka edellyttää suhteessa vähemmän pinta-alaa kuin yhdyskuntarakenteen kannalta huonompi sijainti.

Edullisimmiksi katsotut vyöhykkeet on osoitettu oheisella kartalla vihreällä. Edullisimmat vyöhykkeet sijoittuvat Kankaisten koulun ympäristöön. Ruuhimäelle sijoittuu Kivinavetantien ja Ruuhipirtintien väliin yksittäinen edullinen ruutu.

Seuraavaksi edullisimmat vyöhykkeet on osoitettu oheisella kartalla keltaisella. Ne kattavat sekä Kankaisten että Ruuhimäen kylältä ennestään asutut alueet olemassa olevan tieverkon ääreltä aivan hajanaisinta rakennetta lukuun ottamatta.

Näiden alueiden on katsottu muodostavan keskeiset kyläalueet kaava-alueella, ja uudet rakennuspaikat on osoitettu näille alueille alla esitellyn mitoituksen mukaisesti maanomistajien toiveet huomioiden. Rakennusoikeiden jakaminen edullisuusvyöhykkeisiin perustuen mahdollistaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun ja olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämisen niin, että yhdyskuntarakenne ei hajaudu merkittävästi.

Kiinteistökohtaisen rakennusoikeuden perustana on kiinteistön pinta-ala. Mitoituslaskelmissa kiinteistöstä on huomioitu pinta-ala niiltä osin, kun kiinteistö sijaitsee MRL 44 §:n mukaisesti käsiteltävällä alueella eli keskeisiksi määritellyillä kyläalueilla. Kaava-alueen muut alueet on jätetty mitoituksen ulkopuolelle. Rakentaminen näillä alueilla tapahtuu Toivakan kunnan rakennusjärjestyksen haja-asutusalueita koskevien säännösten mukaisesti.

Edullisimmiksi katsotuilla vyöhykkeillä:

- 1. rakennuspaikka edellyttää 0,3 ha
- 2.- 12. rakennuspaikka edellyttää 1 ha
- Seuraavat rakennuspaikat edellyttävät 5 ha

Toiseksi edullisimmiksi katsotuilla vyöhykkeillä:

- 1. rakennuspaikka edellyttää 0,4 ha
- 2. – 5. rakennuspaikka edellyttää 1,5 ha
- Seuraavat rakennuspaikat edellyttävät 10 ha

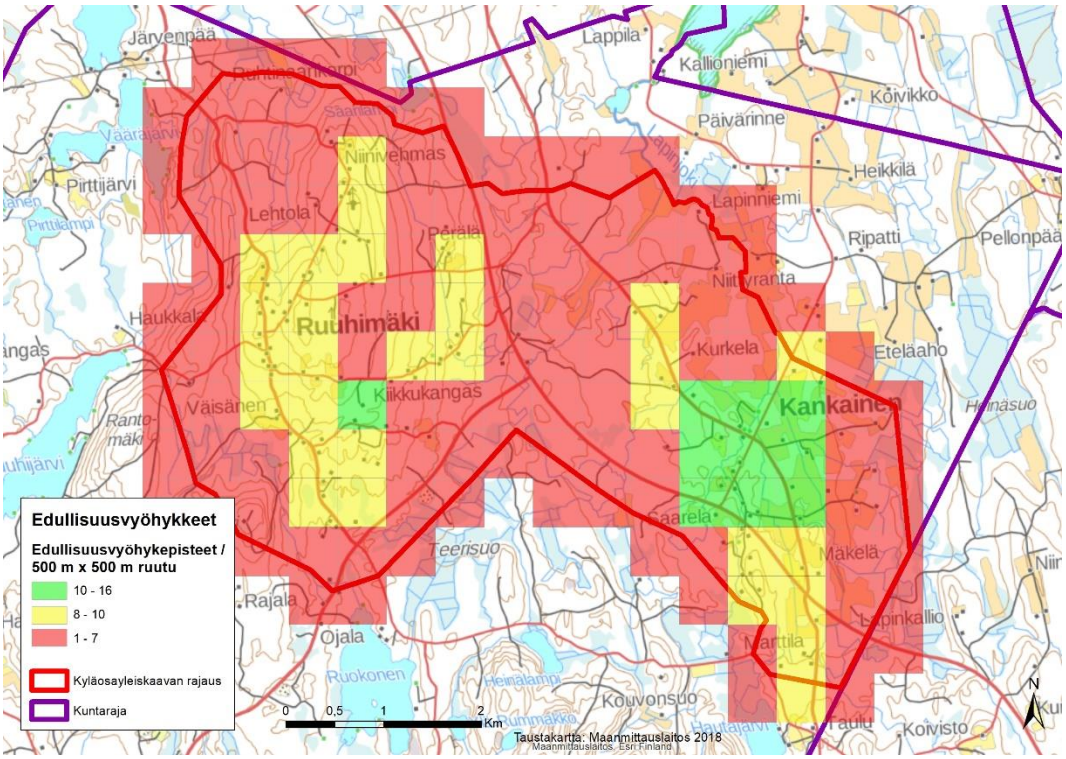
Edullisuusvyöhykkeet
Edullisuusvyöhykepisteet / 500 m x 500 m ruutu
10 - 16
8 - 10
1 - 7
Kyläosayleiskaavan rajaus
Kuntaraja
0 0,5 1 2 Km
Taustakartta: Maanmittauslaitos 2018
Maanmittauslaitos, Esri Finland
Ruuhimäki
Kankainen
Järvenpää
Lappila
Kallioniemi
Kõivikko
Päivärinne
Heikkilä
Lapinniemi
Ripatti
Pellonpää
Niittyranta
Kurkela
Eteläaho
Niinivehmas
Lehtola
Pärälä
Haukkala
Kikkukangas
Väisänen
Rantomäki
Pirttijärvi
Väärajärvi
Teerisuo
Rajala
Ojala
Ruokonen
Kouvonsuo
Saarela
Mäkelä
Lapinkallio
Koivisto
Fäulu
Heinänsuo
N

9.4 Kaavan rakenne

Kaavassa on osoitettu keskeiset kyläalueet ja niille sijoittuvat uudet rakennuspaikat. Kyläalueilla kaava ohjaa suoraan rakentamista (MRL 44 §). Uudet rakennuspaikat sijoittuvat pääasiassa Kankaisten koulun läheisyyteen ja Ruuhimäen eteläosaan. Ratkaisu mahdollistaa etenkin Kankaisten koulun ympäristön monipuolisen kehittämisen sekä turvaa alueen palveluita.

Keskeiset kyläalueet on määritelty edullisuusvyöhyketarkastelulla. Keskeisillä kyläaluilla on selvitetty edullisuusvyöhykemitoitukseen perustuen maanomistajien tasapuolinen rakentamisoikeus, johon perustuen uusia rakennuspaikkoja on merkitty maanomistajien toiveet huomioiden. Kaavassa osoitetuille kyläalueille on merkitty 151 olemassa olevaa rakennuspaikkaa ja 41 uutta rakennuspaikkaa.

Kankaisten koulu on osoitettu kaavassa palvelujen ja hallinnon alueena. Merkintä mahdollistaa alueen kehittämisen kouluna ja päiväkotina.

Ruuhipirtti lähiympäristöineen on osoitettu matkailupalveluiden alueena. Merkintä mahdollistaa alueen kehittämisen matkailun näkökulmasta.

Kaavassa on osoitettu uusi teollisuus- ja varastoalue valtatien 13 ja seututien 618 risteykseen. Ratkaisu mahdollistaa esimerkiksi biotalouteen tukeutuvan logistiikka-alueen sijoittumisen Toivakan kuntaan.

Kaavakartalla on lisäksi osoitettu merkittävimmät luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja kulttuuriympäristön kannalta arvokkaimmat kohteet sekä maisemallisesti arvokkaat pellot.

Kaavassa on osoitettu olemassa olevat maantiet. Yksityisteitä ei ole osoitettu, vaan ne esitetään osana pohjakarttaa. Kulkuyhteyksiä kyläalueille on kuvattu sanallisesti osana kaavaselostusta.

Taulukko 1. Kaavan eri maankäyttömuotojen pinta-alat.

Aluevaraus	Pinta-ala (ha)
AM	1,7
AO	22,0
AT	183,1
ET	0,4
M	2304,0
MA	74,6
PY	2,0
RM	3,3
T	65,2
VU	3,2
W	0,5
Yhteensä	**2660,1**

9.4.1 Asuminen

AO ERILLISPIENTALOVALTAINEN ALUE.

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen tai loma-asunnon sekä tarvittavia talous-, varasto-, huolto-, tms. rakennuksia.

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa siten, että tehokkuusluku e=0,1 ei ylity.

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat, lähinnä yksittäiset rakennuspaikat keskeisten kyläalueiden ulkopuolella. Merkinnällä osoitetuilta rakennuspaikoilta on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kulkuyhteys yksityistietä pitkin yhdystielle/kokoojakadulle ja edelleen seututielle 618 ja/tai valtatielle 13. Tämän lisäksi seuraavat yksityistiet yhdistyvät myös suoraan valtatiehen 13: Kivinavetantie, Reivintie ja sen jatke valtatien 13 itäpuolella, Punaisentorin tie ja sen jatkeena oleva nimetön yksityistie sekä Myllytie. Poikkeukset:

- Tuominiemestä on ajoyhteys suoraan valtatielle 13. Tilalta olisi järjestettävissä ajoyhteys myös olemassa olevaa ajopolkua pitkin seututielle 618.
- Hännilästä ja Niitunpäästä on ajoyhteys suoraan valtatielle 13. Tiloilta on ajoyhteys myös Lievestuoreentien (yhdystie/kokoojakatu) kautta valtatielle 13 sekä Reivintien jatkeen yksityistien kautta valtatielle 13.
- Saarelasta on ajoyhteys suoraan valtatielle 13. Tilalta olisi järjestettävissä ajoyhteys myös olemassa olevaa ajopolkua pitkin Myllytielle (yksityistie) sekä sitä pitkin valtatielle 13 tai Tauluntielle.

AT / nro KYLÄALUE.

Kaava on laadittu AT -merkinnän osoittamilla alueilla MRL 44 §:n mukaisena aluevarauskaavana, joka ohjaa suoraan rakentamista. AT -merkinnän osoittamilla alueilla kaavaa voidaan käyttää rakennusluvan perusteena. Luku kauttaviivan jälkeen osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella. Luvussa on mukana ennestään toteutuneet rakennuspaikat.

Alueelle voi sijoittaa asutusta, maatalouden tilakeskuksia, palveluita sekä pienimuotoista elinkeinotoimintaa, joka ei aiheuta ympäristöhäiriötä. Uudisrakentaminen on sovitettava huolellisesti maisemaan, rakennettuun ympäristöön ja kyläkuvaan.

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa siten, että tehokkuusluku e=0,1 ei ylity.

Uudet rakennuspaikat on osoitettu erikseen. Uuden rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään 3 000 m².

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat ja laajenevat keskeiset kyläalueet. Kaava on laadittu AT -merkinnän osoittamilla alueilla MRL 44 §:n mukaisena aluevarauskaavana, joka ohjaa suoraan rakentamista. AT merkinnän osoittamilla alueilla kaavaa voidaan käyttää rakennusluvan perusteena. Luku kauttaviivan jälkeen osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella. Kaavassa osoitetuilta kyläalueilta on pääasiassa kulkuyhteydet yksityisteitä pitkin yhdystielle/kokoojakadulle ja edelleen seututielle 618 ja/tai valtatielle 13. Muutamin kohdin kaavaan merkityiltä uusilta rakennuspaikoilta jouduttaneen avaamaan liittymä suoraan yhdystielle/kokoojakadulle. Ohessa on käyty tarkemmin läpi kulkuyhteyksiä teittäin:

- Pittääntien varren kyläalueilta on kulkuyhteys Pittääntien yksityistietä pitkin Ruuhimäentielle (yhdystie/kokoojakatu). Pittääntien varteen on osoitettu yksi uusi rakennuspaikka.

- Reivintien varren kyläalueilta on kulkuyhteys Reivintien ja Pittääntien yksityisteiden kautta Ruuhimäentielle (yhdystie/kokoojakatu) sekä suoraan valtatielle 13. Reivintien varrelle ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja.
- Kivinavetantien varren kyläalueilta on kulkuyhteys Kivinavetantien yksityistietä pitkin Ruuhimäentielle (yhdystie/kokoojakatu) sekä suoraan valtatielle 13. Kivinavetantien varteen on osoitettu kolme uutta rakennuspaikkaa.
- Ruuhipirtintien varren kyläalueilta on kulkuyhteys Ruuhipirtintien yksityistien kautta Ruuhimäentielle (yhdystie/kokoojakatu) sekä suoraan seututielle 618. Ruuhipirtintien varrelle ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja.
- Ruuhimäentien (yhdystie/kokoojakatu) varren kyläalueilta on kulkuyhteys Ruuhimäentietä pitkin seututielle 618. Tien varren kyläalueille sijoittuu olemassa olevia rakennuspaikkoja, joilta kulkuyhteys on suoraan Ruuhimäentielle. Ruuhimäentien alkupään kyläalueiden rakennuspaikoilta osalta on kulku suoraan Ruuhimäentielle, osalta kulku on yksityisteiden kautta Ruuhimäentielle. Kaikki Ruuhimäentien varren uudet rakennuspaikat on osoitettu tien alkupään kyläalueille. Niille on osoitettu yhteensä 11 uutta rakennuspaikkaa. Ruuhimäentien itäpuolelle osoitetuilta uusilta rakennuspaikoilta (yhteensä 6 kpl) kulkuyhteys on järjestettävissä olemassa olevien yksityisteiden kautta Ruuhimäentielle (yhdystie/kokoojakatu). Ruuhimäentien länsipuolelle osoitettuja uusia rakennuspaikkoja (yhteensä 5 kpl) varten tarvittaneen kaksi uutta yksityistien liittymää Ruuhimäentielle. Periaatteessa näille rakennuspaikoille olisi kuitenkin myös järjestettävissä kulku Herralaan johtavan yksityistien kautta.
- Punaisentorintien varren kyläalueilta on kulkuyhteys Punaisentorintien yksityistien kautta Lievestuoreentielle (yhdystie/kokoojakatu) sekä suoraan valtatielle 13 joko Punaisentorintietä pitkin tai sen jatkeena olevaa nimetöntä yksityistietä pitkin. Punaisentorintien varteen osoitetaan 11 uutta rakennuspaikkaa, joilta osalta olisi kulku suoraan Punaisentorintielle ja osalta kulku rakennetavien yksityisteiden kautta Punaisentorintielle.
- Myllytien varren ja läheisyyden kyläalueilta on kulkuyhteys Myllytien yksityistien kautta suoraan valtatielle 13. Myllytieltä on myös kulkuyhteys Tauluntien (yhdystie/kokoojakatu) kautta valtatielle 13. Myllytien varren läheisyyteen Lapinjoen länsipuolelle osoitetaan 6 uutta rakennuspaikkaa. Näille on järjestettävissä kulkuyhteys Myllytieltä Peltoharjuun johtavan nimettömän yksityistien kautta.
- Hohontien (yhdystie/kokoojakatu) varren kyläalueilta on kulkuyhteys Lievestuoreentietä (yhdystie/kokoojakatu) tai Punaisentorin yksityistietä pitkin valtatielle 13. Tien varren kyläalueille sijoittuu olemassa olevia rakennuspaikkoja, joilta kulkuyhteys on suoraan Hohontielle tai kulkuyhteys on järjestetty yksityisteiden kautta Hohontielle. Hohontien varteen ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja.
- Lievestuoreentien (yhdystie/kokoojakatu) varren kyläalueilta on kulkuyhteys Lievestuoreentietä (yhdystie/kokoojakatu) pitkin valtatielle 13. Tien varren kyläalueille sijoittuu olemassa olevia rakennuspaikkoja, joilta kulkuyhteys on suoraan Lievestuoreentielle. Osalle olemassa olevia rakennuspaikkoja johtaa olemassa olevat yksityistiet, joista merkittävimmät ovat Ohrakydöntien ja Kujalankujan yksityistiet. Lievestuoreentien varteen osoitetaan 10 uutta rakennuspaikkaa. Näistä kahdelle on järjestettävissä kulkuyhteys Kurkelaan johtavan nimettömän yksityistien kautta ja kolmelle Heinäahoon johtavan nimettömän yk-

sityistien kautta. Viittä rakennuspaikkaa varten tarvittaneen uusi liittymä Lievestuoreentielle. Osa näistä rakennuspaikoista on sellaisia, että kahdelta rakennuspaikalta voi järjestää yhteisen liittymän Lievestuoreentielle.

musta ympyrä OLEMASSA OLEVA RAKENNUSPAIKKA ALUEILLA, JOILLA YLEISKAAVA OHJAA RAKENTAMISTA MRL 44 § MUKAISESTI.

Kaavassa osoitetaan 151 olemassa olevaa rakennuspaikkaa keskeisiltä kyläalueilta, joilla yleiskaava ohjaa rakentamista MRL 44 § mukaisesti.

punainen ympyrä UUSI ASUINRAKENNUKSEN RAKENNUSPAIKKA.

Ympyröiden sijoittuminen osoittaa rakennuspaikan kiinteistökohtaisen sijoittumisen likimääräisesti. Ympyröiden määrä osoittaa uusien rakennuspaikkojen lukumäärän kullakin kiinteistöllä.

Kaavassa osoitetaan 43 uutta rakennuspaikkaa keskeisiltä kyläalueilta, joilla yleiskaava ohjaa rakentamista MRL 44 § mukaisesti.

9.4.2 Palvelut

PY JULKISTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE.

Merkinnällä on osoitettu Kankaisten koulun kiinteistö.

RM MATKAILUPALVELUJEN ALUE.

Alue on tarkoitettu matkailu- ja lomakeskukselle, lomakylille ja muille matkailua palveleville toiminnoille.

RM-1- alueelle rakennuslupaa haettaessa tulee rakennuslupaviranomaiselle esittää koko aluetta koskeva aluesuunnitelma rakennusten määrästä, kerrosalasta ja sijoittumisesta sekä liikenne- ja pysäköintijärjestelyistä ja vesihuollon järjestämisestä.

Matkailupalvelujen alueeksi on merkitty Ruuhimäellä Ruuhipirtti ja sen ympäristö, johon sijoittuu mm. kesäteatteri. Merkintä mahdollistaa matkailuun liittyvän yritystoiminnan kehittämisen alueella.

9.4.3 Työ ja tuotanto

T TEOLLISUUS- ja VARASTOALUE.

Valtatielle 13 ei tule osoittaa uusia liittymiä. Kulkuyhteydet teollisuus- ja varastoalueelle tulee järjestää seututieltä 618. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Merkinnällä on osoitettu valtatien 13 ja Seututien 618 risteykseen uusi teollisuus- ja varastoalue. Liittymät alueelle tulee järjestää seututien 618 kautta. Liikenteellisesti hyvin saavutettavalle alueelle voi sijoittua esimerkiksi erilaista biotalouteen liittyvää varastointia.

9.4.4 Maa- ja metsätalous

M Maa- ja metsätalousvaltainen alue.

Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.

MA Maisemallisesti arvokas peltoalue.

Alueiden säilyminen avoimina ja viljelyskäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Alueiden käytössä tulee huomioida avoimen viljelysmaiseman arvot. Maatalouteen liittyvä rakentaminen tulee sijoittaa niin, että rakennukset eivät sulje avoimia näkymiä.

Merkinnällä on osoitettu maisema-arvojen kannalta keskeisimmät peltoalueet. Alueilta joko avautuu pitkiä näkymiä ympäristöön, alueilla on laajoja yhtenäisiä peltoaukeita pitkine näkymineen tai alueen pitkään viljelyksessä olleet pellot muodostavat perinteisille asuinpaikoille sijoittuvan rakennuskannan kanssa eheän kokonaisuuden.

AM MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE.

Alueella voidaan rakentaa maa- ja metsätaloutta palvelevia ja niihin liittyviä sivuelinkeinoja palvelevia tavanomaisia asunto-, tuotanto- ja talousrakennuksia. Uudisrakentaminen on sovitettava huolellisesti maisemaan, rakennettuun ympäristöön ja kyläkuvaan.

Merkinnällä on osoitettu tiedossa olevat kaava-alueen maatilat, joilla harjoitetaan kotieläintaloutta ja/tai aktiivisesti maataloutta.

9.4.5 Virkistys

VU URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUJEN ALUE.

Merkinnällä on osoitettu Ruuhimäen urheilukenttä ja Kankaisilta koulua vastapäätä alue, jonne voidaan sijoittaa mm. hiihtolatu. Alueiden pääkäyttötarkoitus on urheilu, ulkoilu ja virkistys. Merkittävä osa alueiden toiminnasta tapahtuu ulkona.

9.4.6 Liikenneratkaisut

Viivamerkinnöin on esitetty keskeisimmät liikenneväylät.

vt VALTATIE/KANTATIE

Valtatienä on osoitettu valtatie 13.

st SEUTUTIE/PÄÄKATU

Seututienä on osoitettu seututie 618 (Uusitie/Huikontie).

yt/kk YHDYSTIE/KOKOOJAKATU

Yhdysteinä tai kokoojakatuina on esitetty yhdystiet 16670 (Ruuhimäentie), 16734 (Lievestuoreentie), 16733 (Hohontie) ja 16667 (Tauluntie).

me MELUALUE.

Merkinnällä on osoitettu valtatien 13 ja Seututien 618 melualueen rajaus sekä Laukaan kunnan puolella sijaitsevan ampuma- ja moottoriradan melualue, joka ulottuu osittain kaava-alueelle Ruuhimäen pohjoisosassa. Valtatien 13 ja Seututien 618 melualueen rajaus perustuu melun putkimalliin, joka on viitteellinen eikä huomioi maastonmuotoja.

Kaava-alueelle ei ole osoitettu uusia teitä, eritasoliittymiä, alikulkuja tai ylikulkuja. Kaava-alueelle ei myöskään ole osoitettu kevyenliikenteen reittejä.

Kulku kaavassa osoitetuille kyläalueille tapahtuu pääasiassa yksityisteiden kautta. Näitä kulkuyhteyksiä on kuvattu sanallisesti kyläalueiden kuvauksen yhteydessä. Yksityisteitä on korostettu kaavan pohjakarttaan, jotta ne hahmottuvat paremmin pohjakartasta.

9.4.7 Erityisalueet

ET Yhdyskuntateknisen huollon alue.

Merkinnällä on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon kannalta tärkeitä alueita ja kohteita. Kaava-alueella merkinnällä on osoitettu matkapuhelinverkon tukiasema Ruuhimäellä.

9.4.8 Suojelualueet

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on osoitettu Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavassa Ruuhimäen ja Kankaisten kyläosayleiskaavan luontoselvityksen (2018) mukaisesti. Alueet on rajattu pistekatkoviivalla.

Luo-3 ja luo-4 merkinnöillä osoitetaan paikallisesti tai seudullisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet, jotka sisältävät myös metsälain 10 §:n mukaisia metsäluonnon erityisen tärkeitä ympäristöjä. Kaavamääräyksessä ei oteta kantaa, ovatko alueet kokonaisuudessaan metsälakikohteita. Suomen metsäkeskus määrittelee viranomaisena metsälain mukaiset kohteet.

luo-1 / nro

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE.

Luontodirektiiviin liitteen IV(a) mukaisen lajin, liito-oravan, esiintymisalue. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja.

Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksessa esitettyyn kohdelistaan.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat liito-oravan elinpiirit:

341 Mannisen elinpiiri
342 Hännilän elinpiiri
343 Niitunpään elinpiiri
344 Vuorikosken elinpiiri
345 Kulmalan elinpiiri
346 Mäkelän elinpiiri
347 Kujalan elinpiiri

luo-2 / nro

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE.

Luontodirektiiviin liitteen IV(a) mukaisen lajin, viitasammakon, esiintymisalue. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja.

Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksessa esitettyyn kohdelistaan.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat viitasammakon lisääntymispaikat:

351 Niitunpään altaat
352 Heinäpurun ja Metsolan altaat
353 Kankaisten ja Purolan altaat

luo-3 / nro

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE.

Vesilain (11§) suojeltavia luontotyyppejä, Metsälain (10§) erityisiä elinympäristöjä sekä uhanalaisia ja/tai silmälläpidettäviä luontotyyppejä sisältävät luonnon monimuotoisuuden kannalta paikallisesti tai seudullisesti erityisen tärkeät alueet. Luontotyyppien uhanalaisuusluokitus perustuu vuonna 2008 tehtyyn arviointiin (Raunio ym. 2008a). Selvitysalue kuuluu alueellisessa jaottelussa Etelä-Suomeen. Vesilain mukaisten kohteiden (11 §) muuttaminen tai heikentäminen vaatii vesilain mukaisen lupamenettelyn.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat kohteet: 1. Kaakkolammen puro/noro, 2. Kujalan metsä ja 8. Saarilammen puro/noro.

1. Kaakkolammen puro/noro, alueella on uhanalaisia ja silmälläpidettäviä luontotyyppejä, vesilain mukainen kohde ja metsälain mukainen kohde.

2. Kujalan metsä, alueella on uhanalaisia luontotyyppejä, vesilain mukainen kohde ja metsälain mukainen kohde.

8. Saarilammen puro/noro, alueella on uhanalaisia ja silmälläpidettäviä luontotyyppejä, vesilain mukainen kohde ja metsälain mukainen kohde.

luo-4 / nro

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE.

Metsälain (10§) erityisiä elinympäristöjä sekä uhanalaisia ja/tai silmälläpidettäviä luontotyyppejä sisältävät luonnon monimuotoisuuden kannalta paikallisesti tai seudullisesti erityisen tärkeät alueet. Luontotyyppien uhanalaisuusluokitus perustuu vuonna 2008 tehtyyn arviointiin (Raunio ym. 2008a). Selvitysalue kuuluu alueellisessa jaottelussa Etelä-Suomeen.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat kohteet: 4. Marttilan puro, 5. Niitunpään puro, 6. Rajamäen lähdesuo ja 9. Tuominiemen purot.

4. Marttilan puro, alueella on silmälläpidettäviä luontotyyppejä, alueellisesti uhanalaisia luontotyyppejä ja metsälain mukainen kohde.

5. Niitunpään puro, alueella on uhanalaisia, silmälläpidettäviä luontotyyppejä ja alueellisesti uhanalaisia luontotyyppejä ja metsälain mukainen kohde.

6. Rajamäen lähdesuo, alueella on uhanalaisia, silmälläpidettäviä ja alueellisesti uhanalaisia luontotyyppejä ja metsälain mukainen kohde.

9. Tuominiemen purot, alueella on uhanalaisia, silmälläpidettäviä ja alueellisesti uhanalaisia luontotyyppejä ja metsälain mukainen kohde.

luo-5 / nro

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE.

Uhanalaisia ja/tai silmälläpidettäviä luontotyyppejä sisältävät luonnon monimuotoisuuden kannalta paikallisesti tai seudullisesti erityisen tärkeät alueet. Luontotyyppien uhanalaisuusluokitus perustuu vuonna 2008 tehtyyn arviointiin (Raunio ym. 2008a). Selvitysalue kuuluu alueellisessa jaottelussa Etelä-Suomeen.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat kohteet: 3. Lapinjoki ja 7. Ruuhimäen suo.

3. Lapinjoki, alueella on uhanalaisia, silmälläpidettäviä ja alueellisesti uhanalaisia luontotyyppejä.

7. Ruuhimäen suo, alueella on alueellisesti uhanalaisia ja alueellisesti silmälläpidettäviä luontotyyppejä.

sr / nro

RAKENNUSTAITEELLISESTI TAI KULTTUURIHISTORIALLISESTI ARVOKAS KOHDE.

Rakennustaiteellisesti ja/tai historiallisesti arvokas rakennus tai pihapiiri, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää. Arvokkaita rakennuksia ei saa purkaa (MRL 41.2 §). Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen rakennusta tai pihapiiriä muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä. Korjausrakentamisen yhteydessä suositellaan vaalittavan kohteen alkuperäistä tai ajallisesti kerroksellista ulkoasua. Uudis- ja täydennysrakentamisen on sopeuduttava rakennustavaltaan ja sijainniltaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön siten, että kohteen kulttuurihistoriallisesti merkittävät ominaispiirteet säilyvät.

Kohdenumerointi viittaa Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaavan rakennusinventoinnin 2018 kohdenumerointiin.

turkoosi neliö

SUOJELU-/MUINAISMUISTOKOHDE

Kohde on muinaismuistolain 295/1963 tarkoittama kiinteä muinaisjäännös. Kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, vahingoittaminen, poistaminen tai muu kajoaminen on kiellettyä ilman lain mukaista lupaa.

Merkinnällä on osoitettu Struven ketjun piste, joka on merkintä isossa kivessä Ruuhimäellä.

9.4.9 Vesialueet

W

VESIALUE.

Merkinnällä on osoitettu alueet, jotka on tarkoitettu säilyttäviksi vesialueena.

9.4.10 Yleismääräykset

Maankäyttö- ja rakennuslain 44 §:n mukaisesti määrätään, että tämän yleiskaavan perusteella voidaan MRL 44 §:n mukaisesti käsiteltävällä alueella myöntää tavanomaiseen rakentamiseen rakennuslupa AT Kyläalueella kaavassa erikseen kiinteistökohtaisesti osoitetuille paikoille. Rakennusluvan voi myöntää tämän yleiskaavan mukaisesti kyläalueille (AT) ilman hyväksyttyä asemakaavaa tai poikkeamispäätöstä (MRL 44 §).

MRL:n 44 §:n mukaan yleiskaavaa voidaan käyttää rakennusluvan perusteena tietyin edellytyksin. Rakennuslupa rakennuksen rakentamiseen voidaan MRL:n 137 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Määräys ei voi koskea aluetta, jolla maankäytön ohjaustarve edellyttää asemakaavan laatimista. Edellytyksenä on lisäksi, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kyseisellä alueella.

Rakennettaessa tulee kiinnittää huomiota rakennusten korkeusasemaan ja kerrosluvun vaikutukseen maisemakuvaan sekä rakennusten muotoon, julkisivumateriaaleihin ja väritykseen. Rakennuspaikka tulee sopivin istutuksin liittää ympäröivään maisemaan käyttäen hyväksi olemassa olevaa luontoa.

Rakennettaessa olevien rakennusten yhteyteen on rakentamisen sovelluttava noudatettuun rakennustapaan ja olemassa olevaan rakennuskantaan sijoituksen, koon, muodon, julkisivumateriaalien, värityksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta. Rakennuspaikalla rakennuksen tulee muodostaa ympäristö- ja/ tai taajamakuvaltaan sopusuhtainen kokonaisuus. Rakennusten vaikutukseen maisemakuvaan tulee myös kiinnittää huomiota.

Rakentamisessa sekä yhdyskuntateknisessä huollossa on mahdollistettava energiatehokkaiden ja ympäristöystävällisten järjestelmien sekä uusiutuvien teknologioiden käyttöönotto.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeillä alueilla on LsL 49 § nojalla kiellettyä luontodirektiiviin liitteen IV a mukaisten uhanalaisten lajien kannalta arvokkaiden luontokohteiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen.

Vesihuoltoverkoston ulkopuolisten rakennuspaikkojen jätevesien käsittely tulee järjestää kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön (kaavan voimaantulon ajankohtana valtioneuvoston asetus 157/2017) sekä kunnan määräysten mukaisesti.

Valta- ja seututeiden läheisyyteen rakennuslupaa haettaessa on selvitettävä mahdollinen meluntorjuntatarve (Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992).

Kulkuyhteydet uusille rakennuspaikoille tulee ensisijaisesti suunnitella olemassa olevien liittymien kautta. Olemassa olevien liittymien käyttötarkoituksen muutos tai liikennemäärän lisääminen edellyttävät liittymälupaa. Valtatielle 13 ei tule osoittaa uusia liittymiä.

10 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

10.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Yleiskaavalla ei ole merkittävää vaikutusta yleiseen turvallisuuteen.

Yleiskaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia terveysoloihin.

Valtatien ja seututien melualueet on osoitettu kaavassa, eikä niille ole osoitettu uutta asuinrakentamista.

Laukaan kunnan puolella sijaitsevan ampuma- ja moottoriradan melualue on osoitettu kaavassa, eikä sille ole osoitettu uutta asuinrakentamista.

Kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastoalue sijaitsee selvästi erillään asutuksesta.

Sekä Ruuhimäelle että Kankaisiin on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alue, jotka mahdollistavat kuntoliikunnan harjoittamisen asuinalueiden läheisyydessä.

Kaavassa osoitetuille kyläalueille on mahdollista sijoittaa asutuksen lisäksi mm. palveluita ja pienimuotoista elinkeinotoimintaa, joka ei aiheuta ympäristöhäiriöitä. Merkintä mahdollistaa erilaisten palveluiden sijoittumisen kaava-alueelle, mikäli niille on kysyntää. Kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat mahdollistavat osaltaan väestömäärän säilymisen ja kasvun kaava-alueella ja sitä myöten palvelujen säilymisen ja kehittymisen, mikä tukee eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksia ja tasapainoista ympäristöä.

Yleiskaava mahdollistaa Kankaisten koulun kehittämisen koulu- ja päiväkotipalveluita tarjoavana kohteena. Koulua voidaan hyödyntää myös alueen asukkaiden kohtaamispaikkana. Koulun yhteyteen on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alue, mikä tukee lähiliikuntamahdollisuuksia samoin kuin Ruuhimäen urheilukentän osoittaminen kaavassa urheilu- ja virkistyspalvelujen alueena. Kaavassa osoitettuja laajoja maa- ja metsätalousvaltaisia alueita on mahdollista hyödyntää luonnossa liikkumiseen jokamiehen oikeudella.

Kankaisten koulun kaakkoispuolelle osoitetaan uusi kyläalue, jonne merkittävä osa kaavassa osoitetuista uusista rakennuspaikoista sijoittuu. Alueelta on lyhyt kävelymatka koululle ja urheilu- ja virkistysalueelle, mikä tukee eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksia.

Kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat mahdollistavat erilaisten maaseutumaisten asumisen tarpeiden huomioimisen. Osa rakennuspaikoista sijoittuu tiiviimmin mahdollistaen naapuruston yhteisöllisyyden, osa sijoittuu harvemmin mahdollistaen asumisen etäämmällä naapureista.

Osa kaava-alueen nykyisistä asukkaista voi kokea kyläalueiden laajenemisen ja tiivistymisen heikentävän omaa asumisviihtyisyyttään ja sen takia myös vähentävän kiinteistöjen arvoa. Mitoitus, johon uusien rakennuspaikkojen merkintä kaavassa perustuu, on kuitenkin väljää ja vastaa kaava-alueelle 1980-luvulta alkaen toteutunutta rakentamista. Kaava-alueelle on ollut mahdollista rakentaa tähänkin asti, joten alueen kaavoittaminen ja uusien rakennuspaikkojen osoittaminen kaavassa ei muuta tilannetta olennaisesti.

Kaavassa osoitettu teollisuusalue mahdollistaa uusien työpaikkojen sijoittumisen kaava-alueelle, mikä tukee etenkin työssäkäyvän väestönosan tasapainoista elinympäristöä.

10.2 Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Kaavassa ei osoiteta maa-ainesten ottoa varten alueita ja kaavan vaikutukset maa- ja kallioperään jäävät vähäisiksi.

Kaava-alueella ei sijaitse pohjavesialueita ja kaavan vaikutukset pohjavesiin jäävät vähäisiksi.

Kaavassa osoitettu uusi asuminen on väljää ja hulevedet on mahdollista imeyttää tonttikohtaisesti, joten vaikutukset vesitalouteen jäävät vähäisiksi. Lapinjoen rannalta on osoitettu vain olemassa oleva asutus ja uudet rakennuspaikat on osoitettu kauemmas rannasta, jotta rakentamisen vaikutukset vesistöön jäävät vähäisiksi. Kaavassa osoitetulle teollisuusalueelle saattaa sijoittua toimintoja, joiden takia maata joudutaan päällystämään läpäisemättömillä materiaaleilla, millä voi olla paikallisesti vaikutusta hulevesien muodostumiseen ja imeytymiseen.

Kaavassa osoitetaan laajat alueet maa- ja metsätalousvaltaisina alueina. Etenkin metsäalueille on ilmanlaatua parantava vaikutus ja metsät sitovat ilmastonmuutokseen vaikuttavaa hiilidioksidia ilmasta ehkäisten ilmaston muutosta. Kaava-alueen maatilat ovat pääasiassa viljatiloja. Kaava-alueella ei ole sellaisia kotieläintiloja, jotka vaikuttaisivat merkittävästi ilman laatuun.

Kaava-alueen ollessa harvaan asuttua alueen asutus tukeutuu henkilöautoliikenteeseen, millä on negatiivinen vaikutus ilmastoon. Kaavassa osoitetuista uusista rakennuspaikoista merkittävä osa on kuitenkin osoitettu Kankaisille koulun yhteyteen, jolloin koulumatkat voi tehdä kävellen tai pyörällä. Ruuhimäellä kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat sijoittuvat Ruuhimäen eteläosaan ja alueelta on jo järjestetty koulukyydit. Näiltä kyläalueilta on myös lyhyt matka valtatien 13 ja seututien 618 varren bussipysäkeille, mikä mahdollistaa näitä teitä pitkin kulkevan joukkoliikenteen käytön. Kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat mahdollistavat osaltaan joukkoliikenteen palvelujen säilymisen ja kehittämisen.

Kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastointialue mahdollistaa esimerkiksi biotalouteen tukeutuvan logistiikka-alueen sijoittumisen Toivakan kuntaan. Alue voi osaltaan parantaa mahdollisuuksia hyödyntää uusiutuvia energiavaroja ja siten vaikuttaa positiivisesti ilmastonmuutoksen hillintään.

Harvakseltaan asutulla kaava-alueella ei ole edellytyksiä kaukolämmön hyödyntämiselle, vaan rakennukset lämmitetään kiinteistö/rakennuskohtaisesti. Puuta voidaan hyödyntää kiinteistökohtaisessa lämmityksessä energialähteenä, mutta puun pienpolton hiukkaspäästöt ovat suuria. Tällä on negatiivisia vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään ja paikalliseen ilmanlaatuun. Kaava-alueen tiheimmin asutuilla alueilla, joiden tuntumaan myös suurin osa olemassa olevista rakennuspaikoista osoitetaan, geoenergiapotentiaali on parempi kuin kaavan harvempaan asutuilla alueilla. Kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastoalue sijoittuu myös geoenergiapotentiaaliltaan kaava-alueella keskimääräistä paremmalle alueelle.

10.3 Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Kaava-alueen luontoarvot on selvitetty ja selvityksen tulokset on huomioitu yleiskaavassa. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on osoitettu luo-alueina ja ne sijoittuvat kaavassa maa- ja metsätalousvaltaisille alueille.

Luo-alueille ei ole osoitettu uutta rakentamista tai maankäyttöä. Yleiskaava nostaa alueen luontoarvot esille edesauttaen näin niiden säilymistä.

Kaava tukee kaava-alueen lähettyville sijoittuvien, aiemmissa luontoselvityksissä esiin nostettujen luonnonmonimuotoisuuden tai maiseman arvojen vaalimisen kannalta merkittävien alueiden arvojen säilymistä. Kankainen-Ruuhimäki kyläosayleiskaava-alueen välittömässä tuntumassa sijaitsevat mm. Antinlammen suo ja Saarilammen suo sekä Vääräsenvuoren rantakalliot (Teppo Häyhä 2017). Näiden läheisyyteen kaavassa osoitetaan vain maa- ja metsätalousvaltaista aluetta sekä olemassa olevat tiet, joten kaava tukee niiden luonto- ja/tai maisema-arvojen säilymistä.

Suurin osa kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena, mikä mahdollistaa alueen runsaiden metsävarojen hyödyntämisen. Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla on voimassa metsälaki, jonka tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä, joten tilanne nykytilanteeseen nähden ei muutu kaavan myötä luonnon monimuotoisuuden vaalimisen näkökulmasta.

Kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastointialue mahdollistaa esimerkiksi biotalouteen tukeutuvan logistiikka-alueen sijoittumisen Toivakan kuntaan. Alueen toteutumisella olisi kaava-aluetta laajempia vaikutuksia sen mahdollistaessa luonnonvarojen nykyistä sujuvamman hyödyntämisen kaava-aluetta laajemmalla alueella.

10.4 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

10.4.1 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen ja maanomistajien tasapuoliseen kohteluun

Yleiskaava luo rungon alueen kehittämiselle ja helpottaa jatkosuunnittelua ja yhdyskunnan kehittämistä sekä kehittymistä.

Kaava tiivistää olevaa yhdyskuntarakennetta keskeisillä kyläalueilla ja tehostaa jo rakennetun infrastruktuurin käyttöä.

Yleiskaavassa ei osoiteta merkittävästi sellaisia uusia, olevasta rakenteesta irrallisia kyläalueita tai asutusta, jotka laajentaisivat tai hajottaisivat yhdyskuntarakennetta verrattuna vallitsevaan tilanteeseen. Kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastoalue sijaitsee muusta rakenteesta erillään, jotta alueelle sijoittuva toiminta ei häiritse asutusta.

Rakennusoikeiden jakaminen edullisuusvyöhykkeisiin perustuen mahdollistaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun ja olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämisen niin, että yhdyskuntarakenne ei hajaudu merkittävästi. Edullisuusvyöhykkeitä muodostettaessa on huomioitu olemassa oleva asutus, olemassa oleva tieverkko, olemassa oleva vesihuoltoverkosto, avoimet maisemat, palveluiden saavutettavuus ja osallisten esille tuomat tavoitteet tavoitetyöpajassa. Edullisuusvyöhykkeiden avulla uusi rakentaminen on pyritty ohjaamaan olemassa olevan asutuksen, tieverkon, vesihuollon ja palveluiden yhteyteen niin, että laajimmat peltoaukeat säilyvät edelleen viljelykäytössä ja osallisten tavoitteet huomioiden.

Kaavan mitoitustavoite n. 30-50 uutta rakennuspaikkaa perustuu tavoitteeseen parantaa kaava-alueen elinvoimaisuutta. Alueen elinvoiman arvioitiin parantuvan selvästi, mikäli alueelle rakentuu vuosittain 1-2 uutta asuintaloa. Kaavan elinkaaren ollessa noin 20 vuotta tämä vastaa mitoitustavoitetta. Mitoitustavoite vastaa hyvin myös alueen kehitystä viimeisten 20 vuoden aikana, jolloin Kankaisiin ja Ruuhimäelle on myönnetty 24 rakennuslupaa yhden asunnon taloille.

Mitoitustavoite on mahdollistanut uusien rakennuspaikkojen osoittamisen kaikille niille maanomistajille, jotka ovat ilmaisseet haluavansa, että heidän omistamalleen maalle rakentamiselle edullisiksi katsotuilla vyöhykkeillä osoitetaan rakennuspaikka/rakennuspaikkoja, mikäli muut seikat kuten melualue eivät ole estäneet rakennuspaikan osoittamista ehdotetulle paikalle.

Puolet rakennuspaikoista (20 kpl) on osoitettu Toivakan kunnan omistamalle maalle. Näistä 12 kpl on osoitettu Kankaisten kyläkoulun läheisyyteen alueelle, jolle on tehty palstoitussuunnitelma. Kunta markkinoi aktiivisesti näitä rakennuspaikkoja. Muiden rakennuspaikkojen toteutuminen ja toteutumisen ajoittuminen on epävarmempaa.

Kaavassa ei ole määrätty ehdotonta rakentamisrajoitusta (MRL 43 § 2 mom.), joten kaava ei aiheuta rakennuspaikkojen määrästä riippumatta kohtuutonta haittaa kenellekään maanomistajalle.

10.4.2 Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen

Uudet rakennuspaikat sijoittuvat olevien teiden yhteyteen ja kunnallisteknisen verkoston toiminta-alueelle tehostaen jo rakennetun infrastruktuurin käyttöä. Kankaisiin on valmistunut vuonna 2018 uusi koulurakennus, jonka käyttöä tehostaa asukasmäärän kasvu kaava-alueella. Kaava mahdollistaa uusia rakennuspaikkoja koulun läheisyydessä.

Kaavan yleismääräyksellä ohjataan mahdollistamaan rakentamisessa ja yhdyskuntateknisessä huollossa energiatehokkaiden ja ympäristöystävällisten järjestelmien sekä uusiutuvien teknologioiden käyttöönotto.

10.4.3 Vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen

Yleiskaava ei sisällä uusia tielinjauksia. Uudet rakennuspaikat sijoittuvat olevien teiden yhteyteen tai niiden läheisyyteen ja kunnallisteknisen verkoston toiminta-alueelle. Uudet rakennuspaikat on pyritty sijoittamaan niin, että niiltä liitytään olemassa olevien yksityisteiden kautta yhdysteille ja kaavan yleismääräyksissä määrätään, että kulkuyhteydet uusille rakennuspaikoille tulee ensisijaisesti suunnitella olemassa olevien liittymien kautta. Mikäli kaikki kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat toteutuvat, yhdysteiltä jouduttaneen avaamaan muutamia (n. 5 kpl) uusia tonttiliittymiä.

Kaavassa ei osoiteta uusia liittymiä valtatielle 13, mikä edistää valtatien liikenneturvallisuutta. Yleismääräyksissä määrätään, että Valtatielle 13 ei tule osoittaa uusia liittymiä.

Kankaisten koulun yhteyteen sijoittui päiväkoti, kun Ruuhimäen päiväkotitoiminta siirtyi Kankaisiin syksyllä 2018. Päiväkoti synnyttää alueelle jonkin verran uutta liikennettä.

Kankaisten koulun ja päiväkodin lähistölle on osoitettu myös uusia rakennuspaikkoja. Uudet rakennuspaikat kasvattavat jonkin verran valtatieltä lähtevän nimettömän yksityistien, Punaisentorintien sekä Lievestuoreentien liikennemääriä. Kulku rakennuspaikoilta valtatielle 13 on suunniteltu ensisijaisesti Lievestuoreentien kautta, mutta koska ajoreitti Toivakan keskustan ja Jyväskylän suuntaan on lyhin nimettömän yksityistien kautta, muodostuu se todennäköisesti suosituimmaksi reitiksi.

Myös Myllyntien varrelle on osoitettu uusia rakennuspaikkoja, joiden liikennetuotos lisää jonkin verran Myllyntien liikennettä.

Kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat rakentuvat kuitenkin vähitellen seuraavien vuosikymmenten aikana, jolloin liikenteen lisääntyminen tapahtuu hitaasti ja pitkällä aikavälillä. Liikennemäärät säilyvät joka tapauksessa hyvin maltillisina.

Liikenneturvallisuuteen pystytään vaikuttamaan säilyttämällä liittymissä riittävät näkemät.

Punaisentorintien liittymän sulkeminen ajoneuvoliikenteeltä valtatieltä 13 edistäisi osaltaan valtatien 13 liikenneturvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta, kun nelihaaraliittymä poistuisi. Toisaalta valtatielle aiheutuisi hieman lisää lyhytmatkaista liikennettä Myllytien ja koululle johtavan nimettömän yksityistien välillä. Kävely- ja pyöräliikenteelle Myllyntien ja Punaisentorintien liittymä on tärkeä valtatien 13 ylityskohta.

Uuden asutuksen sijoittuessa Kankaisten koulun ja päiväkodin läheisyyteen koulumatkat voidaan tehdä uusilta rakennuspaikoilta kävellen tai pyörällä, eikä autoilla tapahtuvaa saattoliikennettä synny yhtä paljon kuin jos asutus sijoittuisi kauas koulusta. Koulun yhteydessä olevan AT/12-alueen pohjoisosaan sijoittuville rakennuspaikoille kulku on suunniteltu koulun kohdalta. Liittymän turvallisuuteen vaikuttaa sen selkeys ja riittävän pitkät näkymät. Kankaisten koulun ja päiväkodin kohdalla liikenneturvallisuutta voidaan parantaa alhaisella nopeusrajoituksella. Liikenneturvallisuuteen vaikuttavat myös päiväkodin ja koulun saattoliikennejärjestelyt. Saattoliikenteen sekä koulukuljetusten jättöpaikka tulee järjestää siten, että kyydistä poistuvat pääsevät suoraan koulun piha-alueelle. Saattoliikenteelle tarvitaan myös pysäköintipaikkoja.

Koululle selkein ja suorin ajoneuvoliikenteen yhteys valtatieltä 13 on nimetöntä yksityistietä pitkin. Valtatien 13 ja nimettömän yksityistien liittymässä voi olla tarpeen hieman leventää yksityistien liittymähaaraa sujuvan liikennöinnin takaamiseksi. Yksityistien leventäminen kauttaaltaan parantaisi liikenteen sujuvuutta ja kävelyn ja pyöräilyn liikenneturvallisuutta. Yksityistien ja Punaisentorintien liittymässä liikenneturvallisuus paranisi Punaisentorintien liittymäkulman suoristamisella.

Ruuhimäentien seututieltä 618 lähtevän alkuosan varrelle on osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Uuden asutuksen liikenne lisää jonkin verran Ruuhimäentien liikennemäärää, mutta se säilyy hyvin maltillisena. Alueen rakentuminen tapahtuu vähitellen kuten myös liikenteen kasvu. Rakennuspaikkojen kulkuyhteydet suunnitellaan ensisijaisesti olemassa olevien liittymien kautta, mutta todennäköisesti tarvitaan myös joitakin uusia liittymiä seututielle. Nopeusrajoituksen alentaminen uuden asutuksen kohdalla 50 km:iin/h, kuten pohjoisempana, parantaisi liikenneturvallisuutta.

Uutena maankäyttöalueena kaavassa osoitetaan teollisuus- ja varastoalue valtatien 13 ja seututien 618 risteyksen eteläpuolelle. Alue on liikenteellisesti hyvin saavutettavissa. Kulku alueelle tapahtuu seututien 618 kautta, jolloin valtatielle 13 ei tule uusia liittymiä. Alueen liittymän/liittymien tarkemmassa suunnittelussa tulee varmistaa riittävät näkemät. Alueen liikennetuotos riippuu merkittävästi alueelle sijoittuvan toiminnan laadusta, mutta läheisten maanteiden liikennemäärät ovat niin maltillisia, että liikenteen toimivuuteen ei aiheudu ongelmia.

Osa kaava-alueen asukkaista kokee tieyhteydet turvattomina jalankulkijoille ja pyöräilijöille sekä etenkin lapsille. Tien varsien turvallisuutta on mahdollista parantaa monin sellaisin keinoin, joihin kaavassa ei oteta kantaa, kuten nopeusrajoituksilla, järjestämällä valaistuksen, parantamalla bussipysäkkien turvallisuutta ja kiinnittämällä huomioita ajokulttuuriin.

10.5 Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

10.5.1 Vaikutukset kyläkuvaan ja rakennettuun ympäristöön

Yleiskaava lisää jonkin verran rakennettua ympäristöä sitä samalla tiivistäen. Ruuhimäellä uudet rakennuspaikat on pyritty sijoittamaan olemassa olevaa nauhamaista rakennetta noudattaen ja sitä jatkaen Ruuhimäentien varteen. Mikäli kaikki osoitetut uudet rakennuspaikat toteutuvat Ruuhimäentien eteläpäässä, alueen metsäinen ilme muuttuu asutummaksi ja raittimaiseksi. Tällä voi olla positiivinen vaikutus myös alueen liikenneturvallisuuteen autoilijoiden mieltäessä alueen asutuksi nykyistä helpommin, ja ollessa tämän takia varovaisempia.

Osa Ruuhimäelle sijoittuvista rakennuspaikoista sijoittuu Kivinavetantien ja Pittäänntien varsille olemassa olevan asutuksen läheisyyteen tiivistäen kyläkuvaa.

Kankaisilla kyläkuva tiivistyy Myllyvuoren suunnalla ja Heinäahon ympäristössä sekä muuttuu Kankaisten koulun yhteydessä selvästi nykyistä asutummaksi ja kylämäisemmäksi, mikäli kaikki kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat toteutuvat. Tällöin koulun ympäristö on hahmotettavissa nykyistä selkeämmin kylän keskustaksi.

Kyläalueiden kaavamääräyksessä määrätään sovittamaan uudisrakentaminen maisemaan, rakennettuun ympäristöön ja kyläkuvaan. Myös kaavan yleismääräyksissä ohjataan ottamaan huomioon olemassa oleva rakennuskanta ja kyläkuva uudis- ja täydennysrakentamisen yhteydessä. Näin ollen kaavan vaikutukset kyläkuvaan ja rakennettuun ympäristöön jäävät melko vähäisiksi.

10.5.2 Vaikutukset maisemaan

Yleiskaavassa on huomioitu maisemallisesti tärkeät avoimet peltoalueet.

Lisärakentamista ei osoiteta niin merkittävästi, että sillä olisi suurta vaikutusta maisemassa. Lisärakentaminen jää hyvin vähäiseksi maisemallisesti tärkeiden avointen peltoalueiden reunoilla. Kankaisten koulun alue tiivistyy ja alueella kyläkuva tulee tiivistymään jonkin verran alueen rakentuessa.

Teollisuus- ja varastoalueen toteutuminen kokonaisuudessaan valtatien 13 ja seututien 618 risteyksessä muuttaa merkittävästi tienäkymiä katkaisten nyt pelkästään metsistä ja hakkuuaukeista koostuvat tienäkymät. Aluevarauksen ollessa laaja

osa alueesta kuitenkin todennäköisesti jää puustoiseksi, mikä vähentää vaikutuksia maisemaan.

10.5.3 Vaikutukset kulttuuriperintöön

Suunnittelualeen rakennettujen ympäristöjen kulttuurihistorialliset arvot on selvitetty ja selvityksen tulokset on huomioitu yleiskaavassa. Rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet on merkitty kohdemerkinnöin ja niiden ominaispiirteet tulee säilyttää eikä niitä saa purkaa.

Suunnittelualueelle sijoittuvat muinaismuistot on huomioitu kaavaratkaisussa.

10.6 Vaikutukset elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

Yleiskaava mahdollistaa kyläalueilla asumisen lisäksi maatalouden tilakeskukset, palvelut ja muun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan, joka ei aiheuta ympäristöhäiriötä. Tämä mahdollistaa yritystoiminnan kehittämisen kyläalueilla, millä on myönteinen vaikutus alueen talouden kehitykseen.

Yleiskaava osoittaa myös uuden teollisuus- ja varastoalueen hyvien liikenneyhteyksien ääreltä mahdollistaen yritystoiminnan kehittämisen alueella, millä on myönteinen vaikutus talouden kehitykseen kaava-alueella ja laajemmin koko Toivakassa.

Suurin osa kaava-alueesta osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaisena alueena. Olemassa oleva asuminen on osoitettu kyläalueina tai erillispientalovaltaisina alueina ja uudet rakennuspaikat on pyritty edullisuusvyöhyketarkastelun avulla ohjaamaan olemassa olevan asutuksen yhteyteen, jotta maa- ja metsätalousvaltaiset alueet säilyisivät mahdollisimman eheinä ja elinkeinon harjoittaminen niillä kannattavana.

11 SUHDE MAAKUNTAKAAVAAN

11.1 Monipuolinen työpaikka-alue

Kaavassa on osoitettu valtatien 13 ja Uusitien risteykseen teollisuus- ja varasto-alue. Maakuntakaavassa alueelle on osoitettu monipuolinen työpaikka-alue. Maakuntakaavan kaavamääräyksen mukaisesti alueelta on mahdollista järjestää liikenne Uusitien kautta valtatielle 13 avaamatta uusia liittymiä valtatielle 13. Teollisuus alueen rakentuminen ei vaikuta arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin.

11.2 Liikenneverkko

Maakuntakaavassa esitetty liikenneverkko on huomioitu kaavaratkaisussa.

Suunnittelualueen eteläosassa seututie 618 on merkitty maisema-/matkailutieksi samoin kuin Ruuhimäentie eli yhdystie 16670. Ruuhimäentien varressa pellot, joilta avautuu pitkiä näkymiä ympäristöön, on merkitty maisemallisesti arvokkaiksi pelloiksi, jotta Ruuhimäen luonne muuta maastoa selvästi korkeampana paikkana on hahmotettavissa.

11.3 Melualue

Maakuntakaavassa osoitettu Laukaan kunnan puolella sijaitsevan ampuma- ja moottoriradan melualue on osoitettu kaavassa siltä osin kuin se sijoittuu kaava-alueelle. Alueelle ei ole osoitettu uutta asumista. Alueella olemassa oleva asuinkiinteistö on osoitettu kaavassa erillispientalojen alueena.

11.4 Biotalouteen tukeutuva alue

Suurin osa kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena. Merkintä huomioi maakuntakaavan biotalouteen tukeutuvien alueiden suunnittelumääräyksen maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytysten varmistamisesta sekä turvaa hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.

12 SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN

12.1 Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Kaavaratkaisu tukeutuu olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen hyödyntäen olemassa olevia resursseja ja tehostaen niiden käyttöä. Kaavaratkaisu huomioi kaava-alueella sijaitsevien palveluiden saavutettavuuden. Kaavassa osoitetut uudet rakennuspaikat sijoittuvat Kankaisten kyläkoulun lähistölle, ja koululaisten on mahdollista kulkea koululle kävellen tai pyörällä. Ruuhimäelle osoitettu uusi asutus keskittyy olemassa olevan asutuksen yhteyteen ja koulukuljetuspysäkkien läheisyyteen.

Kaava-alueen harva asutus ja pitkät välimatkat asettavat haasteita joukkoliikenteen kehittämiselle. Uudet rakennuspaikat kuitenkin keskittyvät sekä Kankaisilla että Ruuhimäellä valtatien 13 ja Toivakan keskustaan johtavan seututien läheisyyteen. Alueilta on mahdollista hyödyntää valtatiellä tai seututiellä kulkevaa joukkoliikennettä.

Kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastointialue sijoittuu niin, että se ei häiritse asutusta. Alueelta on järjestettävissä seututien kautta hyvä yhteys valtatielle.

12.2 Tehokas liikennejärjestelmä

Kaavassa ei osoiteta uusia tieyhteyksiä. Kaavassa osoitetaan valtatie 13, valtatielle ei osoiteta uusia liittymiä eikä valtatien melualueelle uusia asuinrakennuspaikkoja. Näin pyritään turvaamaan valtatien kehittämismahdollisuudet tulevaisuudessa.

12.3 Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Kaava-alueella ei ole tiedossa olevia tulvavaara-alueita. Kaava-alueen alavimpiin osiin Kankaisilla ei osoiteta uusia rakennuspaikkoja.

Valtatien 13 melualueelle ei osoiteta uusia rakennuspaikkoja. Myöskään kaava-alueen pohjoispuoliselle ampuma- ja moottoriradan melualueelle ei osoiteta uusia rakennuspaikkoja. Kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastoalue sijoittuu etäälle asutuksesta.

12.4 Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Kaava-alueella sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on selvitetty ja ne on huomioitu kaavaratkaisussa.

Suurin osa kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena turvaten näiden alueiden yhtenäisyys.

Kaava-alueella ja sen ympäristössä on laajoja metsäalueita, joita voi käyttää jokamiehen oikeuksin luonnossa liikkumiseen. Kaavassa on osoitettu urheilun ja virkistyksen alueina Ruuhimäellä olemassa oleva urheilukenttä ja Kankaisille koulun yhteyteen avattava hiihtolatu.

Kaava-alueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä eikä maisema-alueita. Kaava-alueen rakennuskanta on inventoitu ja huomioitu tarvittavin osin suojelumerkinnöin kaavassa. Paikallisen maiseman ominaispiirteet on selvitetty ja huomioitu kaavaratkaisussa osoittamalla tärkeimmät pellot maisemallisesti merkittävinä.

Tunnetut muinaismuistot on huomioitu kaavaratkaisussa ja osoitettu suojelumerkinnällä.

12.5 Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Harvakseltaan asutulla kaava-alueella ei ole edellytyksiä kaukolämmön hyödyntämiselle, vaan rakennukset lämmitetään kiinteistö/rakennuskohtaisesti. Puuta voidaan hyödyntää kiinteistökohtaisessa lämmityksessä energialähteenä, mutta puun pienpolton hiukkaspäästöt ovat suuria. Kaava-alueen tiheimmin asutuilla alueilla, joiden tuntumaan myös suurin osa olemassa olevista rakennuspaikoista osoitetaan, geoenergiapotentiaali on parempi kuin kaava-alueen harvempaan asutuilla alueilla. Kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastoalue sijoittuu myös geoenergiapotentiaaliltaan kaava-alueella keskimääräistä paremmalle alueelle.

Kaavassa osoitetaan teollisuus- ja varastoalue valtatien 13 ja seututien 618 risteykseen. Ratkaisu mahdollistaa esimerkiksi biotalouteen tukeutuvan logistiikka-alueen sijoittumisen Toivakan kuntaan.

Kaava-alueelle ei sijoitu valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittäviä voimajohtoja tai kaasuputkia.

13 OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Kyläosayleiskaavaa voidaan suoraan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena AT kyläalueilla.

Kaavassa ei aseteta ehdotonta rakentamisrajoitusta, joten mahdollinen asuinrakentaminen edullisimpien vyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla tapahtuu Toivakan kunnan rakennusjärjestyksen haja-asutusalueita koskevien säännösten mukaisesti.

Uutena maankäyttöalueena kaavassa osoitetaan teollisuus- ja varastoalue valtatien 13 ja seututien 618 risteyksen eteläpuolelle. Toiminnan luonteen tarkentuessa aluetta on tarpeen suunnitella tarkemmin. Alueelle sijoittuvan toiminnan luonteesta riippuen alue saattaa olla tarpeen asemakaavoittaa.

14 LISÄTIEDOT

Toivakan kunta
014 267 4000
Iltaruskontie 2
41660 Toivakka
kirjaamo@toivakka.fi

Kunnanjohtaja

Pirkko-Liisa Vesterinen
041 466 6058
pirkko-liisa.vesterinen@toivakka.fi

Helena Vuopionperä
050 307 6114
helena.vuopionpera@toivakka.fi

Tekninen johtaja

Jukka Paalanen
040 - 640 2034
jukka.paalanen@toivakka.fi

Kaavan laatija

FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy
Puistokatu 2 A
40100 Jyväskylä

Arkkitehti Minttu Kervinen
044 298 2171
minttu.kervinen@fcg.fi

Arkkitehti Tuomo Järvinen
040 753 1524
tuomo.jarvinen@fcg.fi